

Slovenske jasli
v Gorici
dobile opremo

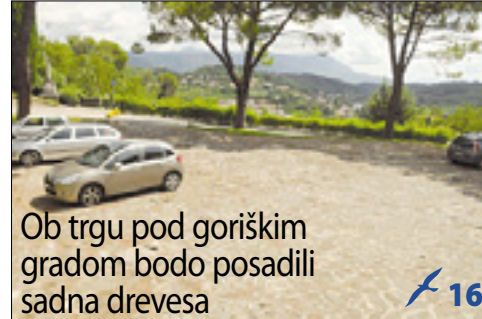
Osutek
energetskega
zakona v Sloveniji
povzroča polemike,
ker naj bi ogrožal
Sočo

4

Na Kmetiji
Antonič otroci jahajo
osličke in molzejo ovce

10

Ob trgu pod goriškim
gradom bodo posadili
sadna drevesa

16

Primorski dnevnik

ČETRTEK, 28. JULIJA 2011

Št. 178 (20.193) leto LXVII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 1,00 €

9 771124 666007

Ali bo Cosolini Illyjev naslednik?

ALJOŠA GAŠPERLIN

Srečanje treh tržaških županov, Riccarda Illyja, Roberta Dipiazza in Roberta Cosolinija, ki je bilo v torek v mestnem središču, ni primerljivo s srečanjem predsednikov Italije, Slovenije in Hrvaške, ki je bilo 13. julija lani v Trstu. Poznavalci Trsta pa vedo, da so tudi take pobude lahko pomemben mejnik. Če je bil obisk predsednikov pomembno simbolno dejanje za odpravo vseh meja in trenj iz preteklosti, je bila okrogla miza s tremi župani priložnost za zasuk v odnosih med Tržičani in zakulisno politiko, ki že (pre)mного let zavrača razvoj mesta in zaledja.

V mestu, v katerem si nekateri od nekdaj uspešno prizadevajo, da se brez njihovega privoljenja nič ne premakne, je bila namreč ta pobuda namenjena prav zavračanju tega obnašanja. Trije župani so namreč vsi dali razumeti, da je zavel nov veter, ki je (ali bo v kratkem) dokončno raztrgal mrežo, ki jo je ozek krog ljudi s senatorjem Giulio Camberjem na čelu razpredel nad celotnim mestom, začeni s pristaniščem.

Morda ni naključje, da se je srečanja udeležil Riccardo Illy, ki se po umiku s političnega prizorišča izredno redko pojavlja v javnosti. Illy je bil župan, ki je po mnogih letih upravljanja desničarsko usmerjene in lokalno zagledane Liste za Trst vnesel v tržaško politiko inovacijo in nov način upravljanja. Njegov namen je bil upravljati za skupen interes in ne za interes stranke ali, še hujše, posameznikov, kot to žal zaznamuje nekatere sodobne politične sile. Illy je bil tudi župan, ki je ponesel Trst onkraj običajnih pregrad čez mejo in tudi poskrbel za nov odnos s slovensko narodno skupnostjo. Pa naj nam ne zameri Dipiazza, ki je v torek dejal, da je nova »odprtost« Trsta v bistvu njegova zasluga, češ da je povabil tri predsednike in govoril tudi v slovenščini v Rižarni. Dipiazza očitno pozablja na vzdušje v Trstu pod Illyjevim županovanjem in kako se je vse spremenilo po njegovi izvolitvi, ko je na čelo resorja za kulturo imenoval desničarskega veljaka Roberta Menio, v drugem mandatu pa do manjšine še bolj nenaklonjenega Massima Greca.

Zdaj je prvi občan Roberto Cosolini, ki je že odločno povedal, da namerava delati za ponoven gospodarski razvoj mesta. Njegovo vodilo bo delo za skupen interes, kot je to že bilo Illyjevo načelo. Toda za skupen interes morajo delati oziroma sodelovati vsi, je večkrat poudaril. Prepričani smo, da mu bo znal prisluhniti tudi tisti Trst, ki je v zadnjih desetih letih zaspal. Na upravnih volitvah pa se je vendarle predramil.

ITALIJA - Dramatičen poziv vladi ob vse večjem nezaupanju finančnih trgov

Družbene in gospodarske sile predlagajo pakt rasti

Berlusconijeva vlada ima dva nova ministra

DEŽELNI SVET - Predložitev ljudske peticije

Dva tisoč podpisov proti daljnovodu na tržaškem Krasu

TRST - Agrarna skupnost jusov in srenj, Združenje zasebnih kraških lastnikov in vaške organizacije devinsko-nabrežinske občine so včeraj uradno predložili ljudsko peticijo proti novemu daljnovodu Tržič-Padriče.

Dokument, ki ga je podpisalo več kot dva tisoč občanov in občanov iz naše pokrajine, so pobudniki formalno izročili predsedniku deželnega sveta Maurizio Franzu (foto Kroma). Izročitvi peticije so prisostvovali general-

ni sekretar deželne skupščine Mauro Vigni ter slovenska deželna poslanka Igor Gabrovce in Igor Kocijančič.

Pobudniki peticije zahtevajo uzemljitev daljnovoda družbe Terna. Na 7. strani

RIM - Na predlog ministrskega predsednika Silvia Berlusconija je predsednik republike Giorgio Napolitano včeraj imenoval dva nova ministra. Senator Ljudstva svobode Nitto Francesco Palma bo odslej v vladi zadolžen za pravosodje, poslanka Ljudstva svobode Anna Maria Bernini pa je nova ministrica za evropske zadeve.

Medtem je včeraj skupina bank, podjetij, delavskih sindikatov in delodajalskih združenj, tudi spričo negativnega trgovanja milanske in drugih borz, naslovilo na vlado nenavaden in hkrati dramatičen poziv za sklenitev pakta gospodarske rasti.

Na 5. strani

Grudnovi že dolgo let gostijo turiste

Na 8. strani

Včeraj žalna seja za Liviom Bogatcem

Na 9. strani

Bogdana in Damjana Bratuž častni občanki mesta Urbisaglia

Na 13. strani

Romjan, razpis za izbiro izvajalca

Na 15. strani

Bujna marihuana štrlela čez ograjo

Na 16. strani

RIM - V senatu Začetek obravnave osnutka o slovenskih šolah

RIM - V komisiji za šolstvo in kulturne dobrine italijanskega senata se je včeraj popoldne uradno začel postopek obravnavanja zakonskega osnutka senatorke Tamarie Blažina o določitvi na področju ureditve šol s slovenskim učnim jezikom in dvojezičnih šol v Furlaniji Julijski krajini. Poročevalka je sen. Ombretta Colli, s katero se je sen. Blažina že dogovorila za avdicije. Senatorji bodo nadaljevali obravnavanje po poletnem premoru, Blažina pa je vsekakor pozitivno ocenila začetek postopka.

Na 3. strani

KRAS - 34-letnik umrl Črn dan za motoriste

TRST - Včerajšnji dan je bil za motoriste v tržaški pokrajini črn. V Štivanu je prišlo celo do prometne nesreče s smrtnim izidom. 34-letni motorist iz Čedad je v katinarski bolnišnici, kamor so ga prepeljali s helikopterjem, podlegel poškodbam po trčenju z avtomobilom. Do dogodka je prišlo na državni cesti, vpleten je bil tudi kolesar. Skoraj sočasno pa je nek motorist na Opčinah od zadaj trčil v avtomobil, ki je na Dunajski cesti obračal levo proti Colu. Ponesrečenca, doma iz Slovenije, so prav tako odpeljali na Katinaro, prognoza je bila sinoči pridržana.

Na 9. strani

MORE INFO:
www.rockbatuje.com

ROCK BATUJE

ŠPORTNI PARK BATUJE

PETEK 29.7.2011

GUNS 2 ROSES (GB)

SKALP

FOREVER DEEP (it)

FOSGEN

SUNDAY MORNING

LIVE TATOO

FREE CAMPING!

VSTOPNINA 5 EUR

KOROŠKA - Po izsledkih javnomnenjske raziskave

Ureditev dvojezičnih tabel koristi Dörflerjevim svobodnjakom

65 odstotkov Korošcev meni, da je razrešitev vprašanja tabel pozitivna za Koroško

CELOVEC – Kompromisna ureditev vprašanja dvojezičnih krajevnih tabel in dokaj sporna ureditev slovenskega uradnega jezika na južnem Koroškem, ki jo je v torek s svojim podpisom pod ustavni zakon zapečatil avstrijski zvezni predsednik Heinz Fischer, očitno najbolj koristi koroškim svobodnjakom (FPK), torej stranki sedanjega koroškega deželnega glavarja Gerharda Dörflerja.

Kot kažejo dan po podpisu ustavnega zakona objavljeni podatki ankete celovškega Humaninstituta, bi FPK, če bi bile na Koroškem prihodnje nedeljo deželnozborske volitve, dobil kar 40 odstotkov glasov in bi s tem suvereno branil pozicijo najmočnejše stranke. Na zadnjih deželnih volitvah marca 2009, ki so potekale še v senci nenadne smrti desničarskega populista in deželnega glavarja Jörga Haiderja, so svobodnjaki (tedaj še kot stranka BZÖ) prejeli 45 odstotkov glasov. Včeraj objavljena anketa pa tudi potrjuje, da je nedavna izjava predsednika FPK in namestnika deželnega glavarja Uweja Scheucha pri Korošcih, predvsem pa v

desnem taboru zalegla: Scheuch je namreč takoj po dogovoru o ureditvi vprašanja dvojezičnih krajevnih tabel in slovenščine kot uradnega jezika izpostavil, da je FPK na pogajanjih »vse dosegel«.

Po anketi celovškega inštituta za raziskavo javnega mnenja bi druga najmočnejša stranka ostali socialdemokrati (SPÖ) z 32 odstotki, porazen pa je rezultat za ljudsko stranko (ÖVP), ki bi jo volilo komaj še deset odstotkov koroških volivcev in volivk (2009 še 16 odstotkov). Zeleni bi prejeli sedem odstotkov glasov, druga desničarska stranka, BZÖ, pa šest odstotkov. Pet odstotkov je bilo neopredeljenih.

Inštitut je tudi spraševal, ali bo ozračje na Koroškem po rešitvi topografskega vprašanja bolj sproščeno in odprto za sodelovanje med narodoma. Pritrdilno je odgovorilo kar 65 odstotkov vprašanih, 14 odstotkov ne pričakuje pozitivnega učinka, 21 odstotkov pa se ni opredelilo. Pri anketi je sodelovalo 650 Korošcev in Korošic.

Po torkovem slovesnem sprejemu na uradu zveznega kanclerja pred podpisom

zakona, ki se je spremenil v vsesplošno praznovanje in opozarjanje na zgodovinski pomen tega dogodka, pa so se včeraj že pojavili kritični glasovi na račun zakona oz. rabe slovenščine na uradih. Tako se bodo v občinah Dobrla vas in Škocjan posluževali slovenščine lahko le še prebivalci iz krajev z dvojezično tablo, ne pa tudi iz krajev, ki jo nimajo.

S tem je zakon iz pravnega vidika ustvaril »občane dveh kategorij« - in to kljub odločbi ustavnega sodišča iz leta 2001, ki določa slovenščino kot uradni jezik v celotni občini. Konkreten primer: nek pripadnik manjšine, ki je npr. pretekli teden na občinskem uradu v Dobrli vasi prijavil svojega sina, je dobil dokument še v obeh jezikih. Zdaj, ko bo stopila v veljavo nova jezikovna ureditev, pa te pravice ne bo imel več.

Od novega zakona prizadeti oz. za manjšinsko pravico prikrajšani pripadniki manjšine oz. občani v občinah Dobrla vas in Škocijan zato že razmišljajo o ukrepih. To tudi zaradi dejstva, ker je do nove ureditve v zvezi z rabo slovenščine na uradih

bil dokaj kritičen celo sam predsednik ustavnega sodišča Gerhart Holzinger, ko je dejal, da ureditev »ni brez pomanjkljivosti«.

Ivan Lukan

Manj smrtnih žrtev na koroških cestah

CELOVEC – Na koroških cestah se je v prvem polletju 2011 v primerjavi s prejšnjimi leti smrtno ponesrečilo manj ljudi. To je pokazala študija, ki so je te dni predstavili javnosti in ki kaže, da se je prvih šestih mesecev pripetilo na Koroškem 1.261 prometnih nesreč, življenje pa je izgubilo 12 oseb.

Iz statistike je tudi razvidno, da je bilo največ smrtnih žrtev v okraju Beljak (4), dve osebi sta se smrtno ponesrečili tako v okraju Špital ob Dravi kot v okraju Wolfseberg, po eno smrtno žrtev pa so zabeležili v okrajih Celovec, Celovec-dežela, Trg in Šentvid. Nobenih smrtnih žrtev v prvem polletju ni bilo v okrajih Beljak-dežela, v Šmohorju in v Velikovcu. (I.L.)

ANKETA - Spletni Primorski dnevnik

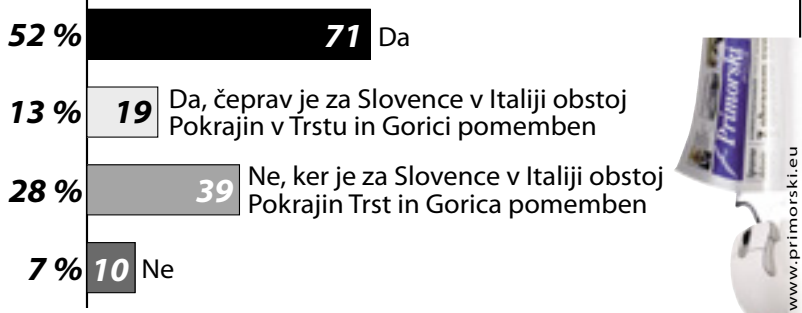
Večina podpira ukinitvev pokrajin

Večina sodelujočih v anketi spletnega Primorskega dnevnika podpira ukinitvev pokrajin v Italiji. 13 odst. anketirancev ukinitvev podpira, čeprav sta za Slovence pomembni tržaška in goriška pokrajina. Zanimiv je podatek, da 28 odst. sodelujočih v anketi nasprotuje ukinitvi pokrajinskih uprav, ker je za Slovence v Italiji obstoj goriške in tržaške pokrajine pomemben dejavnik. Le 7

odst. anketirancev nasprotuje ukinitvi pokrajin.

Odgovori na anketo so precej v sozvočju z »utripom« italijanskega javnega mnenja, ki tako ali drugače odklanja pokrajine in zahteva njihovo takojšnjo ukinitve. V naši stvarnosti pa igra pomembno vlogo narodni trenutek, ki prihaja do izraza tudi v tej anketi.

Podpirate ukinitvev pokrajinskih uprav?

TRBIŽ - Pobuda poštne uprave

Višarje v zimski preobleki upodobljene na znamki

Poštna uprava je za znamko o Trbižu izbrala zasnežene Višarje

ARHIV

TRBIŽ - Italijanska poštna uprava je po naročilu ministrstva za turizem in ministrstva za gospodarski razvoj v soboto, 23. julija, izdala priložnostno znamko, ki je posvečena Trbižu. Na znamki so pravzaprav uprizorjene Višarje pozimi in ne Trbiž. V uradnem sporočilu italijanske pošte je napisano, da gre za furlansko turistično središče, kar je manj kot polovična resnica. Pravilno bi bilo, da bi v sporočilu pisalo znano turistično in romarsko središče na tromeji sredi Kanalske doline. Dogodek se je odvijal na trbiškem županstvu, kjer je odbornica za kulturo občine Trbiž, ki je skupaj s predsednikom lokalnega filatelističnega društva (povsem odsotni so bili predstavniki izdajateljev) tudi znamko predstavila in podčrtala pomen dogodka, ki naj bi prispeval k večji razpoznavnosti Trbiža v Italiji in v svetu.

Predstavitvi sta prisostvovala tudi predstavnik manjšinskih skupnosti v Kanalski dolini. Predstavnik SKS Planika Rudi Bartaloth je čestital za dogodek in hkrati obžaloval za izgubljen priložnost, da bi preko znamke prenesli v svet posebnost Kanalske doline tako na jezikovnem kot na kulturnem področju, posebej pa je podčrtal izkrivljeno rabo znanega svetišča v korist samega mesta. Isto mnenje je podal tudi predstavnik nemško govoreče skupnosti, krajevni zgodovinar Raimondo Domenig, ki je izrazil upanje, da bosta to krivico popravila Avstrija in Slovenija z posebno izdajo večjezične znamke.

IDRIJA - Vzroki še nepojasneni

Požar povsem opustošil štiristanovanjsko zgradbo

IDRIJA - V požaru, ki je v torek zajel poslovno-stanovanjski objekt v Idriji, ni bil nihče poškodovan, pa je nastala velika gmohtna škoda. Pogorelo je namreč podstrešje, poškodovana je bila streha, pa tudi avtomobili, na katere so med požarom padali strešniki. Stanovalce so morali izseliti, vzrok požara in višina škode še nista znana.

Na Policijski upravi Nova Gorica so pojasnili, da so na kraju požara še vedno kriminalistične službe, ki ugotavljajo vzrok in višino gmohtne škode. Objekt ima štiri stanovanja, stanovalci iz treh so se zaradi poškodb po požaru in intervencije gasilcev morali izseliti iz objekta. Eno stanovanje je bilo prazno. Ker je bila poškodovana streha in je pogorelo podstrešje, bo potrebno kar nekaj časa za sanacijo, da se bodo lahko stanovalci vrnili v svoja stanovanja. Požar sicer ni poškodoval sosednjih objektov.

Po podatkih Uprave RS za zaščito in reševanje je obsežen požar ga-

silo 67 gasilcev iz Prostovoljnih gasilskih društev (PGD) Idrija, Spodnja Idrija in Ledina. Poveljnik PGD Idrija Oskar Brus je pojasnil, da je bilo ob njihovem prihodu na kraj dogodka celo ostrešje v ognju. Požar se je po njegovih besedah razširil v nekaj minutah. Kot je dodal, so občani opazili, da se kadi iz klimatske naprave, zato bi lahko bil to vzrok požara, ni pa še potrjeno.

Stanovalec je okrog 16.30 pri vstopu na podstrešje objekta opazil gost dim in ogenj. Zatem je na nevarnost opozoril ostale stanovalce ter poklical policijo. Predstavnik PU Nova Gorica Simon Justin je pojasnil, da kriminalistična služba vzroka požara danes še ni ugotovila. Višina nastale škode pa bo znana v prihodnje. Kot je dodal, se je ogenj razširil na podstrešje, zato se je podrla streha. Zaradi gašenja pa so uničena vsa štiri stanovanja in dva poslovna prostora v pritličju skupaj z vso opremo. (STA)

KOPER - Proces proti Patricku Doriju

Obtoženec trdi, da ni oropal zlatarn

KOPER - Na koprskem sodišču se je začel proces zoper Patricka Dorija, tridesetletnega Italijana, ki je obtožen, da je sodeloval v dveh ropih v zlatarnah v Novi Gorici in Kopru. Do ropov je prišlo približno pred petimi meseci, slovenska policija je Dorija prišla tri dni po ropu v Zlatarni Celje v Zupančičevi ulici v Kopru. Na podlagi bioloških sledi na ukradenem skuterju, ki so ga uporabili roparji, so ga preiskovalci obtožili.

Dori trdi, da ni oropal zlatarn. Po poročanju Primorskih novic je priznal le tatvini skuterjev. Roparji so v obeh primerih, v Kopru in Novi Gorici, šli v akcijo pri belem dnevu, oboroženi in z motorističnimi čeladami na glavah. Iz koprške zlatarne so storilci odnesli nakit za 141 tisoč evrov, iz novogoriške pa za celih 200 tisoč evrov.

Dorija so prijeli po divjem avtomobilskem zasledovanju na cestah Obale. Prodajalka neke zlatarne v Portorožu je policijo opozorila na

HRVAŠKA

Dvojno glasovanje znova v dvomu

ZAGREB - Hrvaško ustavno sodišče bo jutri spet obravnavalo volilni zakon, ki pripadnikom nacionalnih manjšin omogoča t.i. dvojno glasovanje. Pripadniki manjšin na političnih volitvah glasujejo istočasno za svoje predstavnike v parlamentu (slednji imajo zajamčeno izvolitev) ter za kandidate na strankarskih listah. Italijanski predsednik Giorgio Napolitano je 14. julija v svojem govoru v Saboru med vrednotami ter dosežki italijanske manjšine omenil tudi dvojno volilno pravico.

Hrvaški parlament je svojčas to uzakonil z dvotretjinsko večino. Obstaja možnost, da jutri ustavno sodišče razveljavi določene predpise navedene zakonodaje. Posledično s tem bi se na parlamentarnih volitvah čez štiri mesece glasovalo delno po novem in delno po starem zakoniku. To se do sedaj v praksi še ni zgodilo.

Poslanec italijanske narodnosti v hrvaškem parlamentu Furio Radin (**na sliki**) v pismu italijanskemu predsedniku Napolitanu podčrtuje, da se zakon o izvršitvi ustave lahko spremeni najkasneje do enega leta pred iztekom ustavnega roka za razglasitev volitev. Ta rok je potekel 14. marca 2011.

Radin opozarja, da prav zaradi spoštovanja zgoraj omenjenega roka, so se v Saboru odpovedali spremembam volilnih okrožij, čeprav so za take spremembe obstajali temeljiti razlogi.

RIM - Včeraj popoldne na seji komisije za šolstvo italijanskega senata

Uradni začetek obravnave zakonskega osnutka o slovenskih šolah

Poročevalka je sen. Ombretta Colli (PDL) - Pozitivna ocena predlagateljice sen. Tamare Blažina (DS)

RIM - V komisiji za šolstvo in kulturne dobrine italijanskega senata se je včeraj popoldne začel postopek obravnavanja zakonskega osnutka senatorke Tamare Blažina (Demokratska stranka) o določitvi na področju ureditve šol s slovenskim učnim jezikom in dvojezičnih šol v deželi Furlaniji Julijski krajini. Osnutek, ki nosi številko 2542 in so ga dodelili komisiji 4. maja letos, je na prigovarjanje sen. Blažinove na dnevni red včerajšnje seje uvrstil predsednik komisije Guido Possa (Ljudstvo svobode), poročevalka pa je sen. Ombretta Colli, ravno tako iz vrst Ljudstva svobode (pravilnik predvideva, da poročevalec pripada večini), ki se je v svojem nastopu v glavnem navezala na uvodno poročilo Blažinove k zakonskemu besedilu in tako prikazala celoten sistem izobraževanja Slovencev v Italiji s podrobnimi podatki o številu šol, učencev in dijakov ter v glavnih obrisih izpostavila potrebe po celovitem zakonskem ukrepu in posamezne aspekte.

Sen. Blažinova je v sporočilu za javnost izrazila zadovoljstvo nad uradnim začetkom postopka: »Vemo, da ni bilo enostavno in lahko doseči ta re-

zultat, saj marsikateri član komisije ostro nasprotuje zakonskemu osnutku. Zato je katerakoli napoved o realnih možnostih za odobritev zakona precej rizična. Kljub temu pa je že podatek, da se bo o slovenskem šolstvu v Italiji razpravljalo globalno in torej ob upoštevanju vseh aspektov in vseh segmentov, pozitiven,« meni Blažinova, ki se je s Collijevo dogovorila za avdicije vseh zainteresiranih subjektov, ki naj bi jih izpeljali pred začetkom splošne razprave. Obravnavo v komisiji za šolstvo so po nastopu Collijeve preložili in se bo nadaljevala septembra, poročevalka pa je prepričana, da bi lahko prišli do pozitivnega zaključka, čeprav je opozorila na vprašanje finančnega kritja in težave, povezane s tem, saj se mora o osnutku Blažinove izreči proračunska komisija, poleg nje pa še komisije za ustavna vprašanja, zunanje zadeve in deželna vprašanja.

Senatorica DS, ki je zakonski osnutek vložila aprila letos, pričakuje, da se bo pozitiven dialog znotraj slovenske narodne skupnosti v Italiji nadaljeval tudi ob spremljanju parlamentarnega postopka.

Sen. Blažinova je zakonski osnutek o slovenskih šolah vložila in predstavila aprila letos

KROMA

T.I. TICKETI Zdravstvo: kmalu nova pravila?

,TRST - Deželna uprava bo v prihodnjih dneh odobrila nova pravila za plačevanje novih datajev (t.i. ticketov) za specialistične preglede in za zdravniško pomoč na urgencah. To je včeraj napovedal pristojni odbornik Vladimir Kosic (na sliki), ki pa ni pojasnil za kakšne spremembe se bo pravzaprav odločila deželna vlada. O tem bo sklepala prihodnji teden na zadnji seji pred avgustovskimi počitnicami.

Včerajšnjo razpravo o proračunskih dopolnilih je v deželnem parlamentu spremljalo okoli petdeset županov in občinskih upraviteljev iz videmske pokrajine, ki so upravičeno zelo zadovoljni s položajem v gorskih skupnostih. Te uprave, ki bi jih nekateri hoteli ukiniti, so že nekaj let pod izredno komisarso upravo, kar ustvarja občinam velike probleme. Težava je v tem, da izredni komisarji opravljajo le tekoče posle, imenovani so bili za kratko časovno obdobje, na položajih pa so - kot rečeno - že nekaj let.

Pred deželnim parlamentom so sindikalisti in člani zveze CISL opozorili na stisko tistih občanov, ki s težavo kljubujejo splošni gospodarski krizi. Od deželne vlade in sveta so zahtevali več konkretnih ukrepov (in denarja) za socialno in zdravstveni sektor. Podobne zahteve je v torek postavil tudi sindikat CGIL.

ŠPETER - Seja s senatorjema Blažino in Pegorerjem

Demokrati se bodo še odločneje zavzemali za dvojezično šolo

ŠPETER - O položaju dvojezične šole je bilo govora na srečanju Demokratov iz Nadiških dolin, na katerem so bili, poleg članov, prisotni še senatorja Tamara Blažina in Carlo Pegorer ter deželni svetnik Franco Iacop. Med krajevnimi člani sta bila tudi župan iz Podbonesca Piergiorgio Domenis in pokrajinski svetnik ter župan iz Fojde Cristiano Schaurli.

V svojem uvodu je tajnik Simone Bordon, ki je obenem tudi načelnik svetniške skupine v špeterskem občinskem svetu, na kratko orisal potek dogodkov v teh dveh letih, odkar se je morala šola zaradi varnostnih razlogov izseliti iz stare stavbe. Še posebej se je zaustavil pri zadržanju špeterskega župana in pri zadnjih dogajanjih, ki so se zaključila z znano resolucijo občinskega sveta in z zavrnitvijo možnosti, da bi se srednja šola

preselila v stavbo, kjer ima sedež italijanska srednja šola Dante Alighieri.

Demokratska stranka odločno zavrača tako početje, predvsem pa stališča tistih, ki so vseskozi nasprotovali dvojezični šoli. Kljub padcu meje se nekateri še niso otesli zastarelih gledanj in predsodkov in ne vidijo v dvojezični šoli edinstveno priložnost za ta teritorij. Dvojezična šola predstavlja izredno bogastvo, tako s kulturnega vidika kot tudi z vidika gospodarskih dejavnosti, ki so z njo povezane. Še posebej velja poudariti - so menili prisotni - da šola ne za deva izključno občine Špeter, saj prihajajo učenci tudi iz ostalih občin Nadiških dolin.

Demokratska stranka podpira prizadevanja prizadetih staršev in skupnega predstavništva (o katerem je poročala Blažinova), sama bo še na-

prej - tako kot doslej - aktivno spremljala dogajanja ter preko svojih izvoljenih predstavnikov nastopila na vseh ravneh, od parlamenta do deželnega sveta, od pokrajine Videm do občine Špeter z namenom, da se pospešijo dela za obnovo stare stavbe, predvsem pa, da se v tej začasni fazi zagotovijo učencem pogoji za nemočen in kakovosten pouk, kar sodi med osnovne državljske pravice. Sklenjeno je bilo še, da bo stranka priredila takoj po poletnem premoru javno srečanje, kjer bo govora tudi o predlogih za razširitev mreže modela dvojezične šole.

V zaključnem delu srečanja so prisotni spregovorili še o nesprejemljivem stanju krajevne gorske skupnosti, ki je s komisarso upravo v popolnem mrtvilu, kar je povzročilo n.p.r. nekoriščenje evropskih sredstev.

TRBIŽ - Obisk dijakov trijezičnega razreda zvezne gimnazije iz Celovca

Mladi Korošci v Kanalski dolini

Utrjevali so znanje slovenskega in italijanskega jezika, obiskali okolico in pripravili gledališki nastop

TRBIŽ - Prejšnji teden je skupina mlajših Korošcev, dijakov, ki sicer obiskujejo Kugyjev razred na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu ustvarjala v Kanalski dolini. Posebnost Kugyjevega razreda je v tem, da dijaki spremljajo pouk, ki poteka trijezično. V petih dneh bivanja v Ovčji vasi so mladi Korošci utrdili znanje slovenskega jezika, hkrati pa so se dodatno učili italijanskega.

Na bivanju v Kanalski dolini so otroci ustvarjali na likovnem področju, v skupinski igri, sama delavnica pa je bila pretežno gledališka. Sami so prilagodili tekst krajšega gledališkega nastopa z naslovom Romeo in Julija, seveda v posodobljeni obliki. Njihov nastop je požel velik uspeh na krstni izvedbi, kateri so prisostvovali starši, ki so prišli iz Podjune, Roža in Ziljske doline. Pod vodstvom mentorice Sabine Zwitter so si dijaki v času bivanja ogledali Beneško palačo v Naborjetu, Kugyjev spomenik v Ovčji vasi ter se sprehodili po Trbižu.

R.B.

Utrinek z uprizoritve igre o Romeu in Juliji, s katero so se predstavili koroški dijaki

RB

BENEČIJA - ZSKD

Ustvarjalne delavnice za učence osnovnih šol

GORNJI TARBIJ - Zveza slovenskih kulturnih društev v sodelovanju s Krožkom za promocijo mladinske književnosti in ustvarjalnosti Galeb prireja že trinajsto leto zapored otroške ustvarjalne delavnice. Letošnja izvedba nosi naslov »Pripovedujemo z lutkami zgodbo o ...« in je namenjena osnovnošolcem s Tržaškega, Goriškega in Videmskega. Program je bogato zastavljen in na voljo je še nekaj prostih mest. ZSKD spodbuja ustvarjalno delo pri najmlajših, da bi že zgodaj spoznali svoje različne izrazne možnosti in s tem odkrivali, kako ustvarjalnost bogati vsakdanje življenje. Posebna pozornost je namenjena druženju otrok iz celotne dežele, da bi se med seboj spoznali in tudi kasneje srečali.

Udeleženci delavnic bodo ustvarjali od 22. do 27. avgusta v Gornjem Tarbiju v bližini Čedad. Vsi otroci bodo sodelovali v vseh ustvarjalnih delavnicah, kjer bodo spoznavali jezik, glasbo ter ples Benečije in Rezije, ustvarjali lutke in pravo predstavo ter se zabavali ob igri, izletih v naravo in spoznavanju okolice. Poleg likovnega in tehničnega načrtovanja in izdelave lutk bodo ustvarili besedilo in glasbo ter zgodbo odrsko oblikovali in izvedli.

Na zaključni predstavi, ki bo 27. avgusta dopoldne, bodo otroci staršem prikazali, kako so preživeli ustvarjalne dni v koloniji in pripravili lutkovni kolaž pod mentorstvom animatorjev in pedagogov Jelene Sitar in Igorja Cvetka iz ljubljanskega gledališča Zapik, ki sta na področju lutkovnega ustvarjanja in vključevanja kakovostnih otroških aktivnosti znana širokemu krogu ljubiteljev lutk. Gledališče bo ponudilo tudi predstavo, ki si jo bodo lahko ogledali tudi vaščani, zlasti otroci.

Udeleženci delavnic bodo odpotovali z avtobusom v ponedeljek, 22. avgusta zjutraj z Oberdankovega trga v Trstu s postankom v Gorici, vrnili pa se bodo po zaključni predstavi v spremstvu staršev. Počitniški dom »La finestra« in kompleks bližnjih hiš v tipičnem slogu nudijo posebne ugodnosti pri morebitni namestitvi za tiste družine, ki bi želele preživeti v Gornjem Tarbiju še dodatno noč ali konec tedna. Za morebitni dodatni vpis nudi informacije tržaški sedež ZSKD, tel. 040-635626 med 9. in 13. uro od ponedeljka do petka.

POSOČJE - Vroča razprava o osnutku novega energetskega zakona v Sloveniji

Mnogi zaskrbljeni ob nevarnosti postavljanja novih jezov na Soči

Z naravovarstveniki tudi minister za okolje - Gospodarsko ministrstvo zaenkrat podaljšalo rok za razpravo

POSOČJE - V Sloveniji in še posebej v Posočju poteka v teh poletnih dneh vroča razprava o novem energetskega zakonu, v katerem vidijo mnogi nevarnost nameščanja novih elektrarn in gradnje z njihovim obratovanjem povezanih jezov na reki Soči oziroma na nekaterih njenih pritokih. Ministrstvo za gospodarstvo Republike Slovenije je v prejšnjih mesecih pripravilo predlog Energetskega zakona (EZ-1) in ga konec junija posredovalo v javno obravnavo. Že kmalu so se pojavili prvi ostri protesti proti domnevnemu poskusu razvrednotenja reke Soče. Med drugimi so se oglasili Planinska zveza Slovenije, uprava Triglavskega narodnega

parka, posamezni poslanci in celo minister za okolje Roko Žarnić, ki je prislulnil protestom nekaterih okoljevarstvenih organizacij in ministrstvo za gospodarstvo pozval k črtanju 565. člena osnutka zakona, ki da daje možnost gradnje elektrarn na reki Soči. Omenjeni člen ni bil usklajen z ministrstvom za okolje, je pojasnil minister Žarnić in ocenil, da je z vidika ohranjanja naravne dediščine nesprejemljiv, nesistemski in neustaven.

Ministrstvo za gospodarstvo se je prejšnji teden odzvalo na kritike in sporočilo, da so sklenili podaljšati rok za javno obravnavo predloga novega energetskega zakona, in sicer s 25. julija do 1. oktobra.

Da je treba 565. člen iz zakona črtati, menijo tudi v organizaciji Cipra in javnem zavodu Triglavski narodni park (TNP). V Cipri spominjajo, da v Sloveniji od leta 2004 velja Alpska konvencija, pogodba o varovanju Alp, ki vsebuje tudi protokol Energija. Ta med drugim določa, da se pogodbenice zavezujejo, da bodo »varovale vodne režime v vodozaščitnih območjih za pitno vodo, zavarovanih območjih z njihovimi tampuskimi območji, varovanih območjih in območjih miru kot tudi v neokrnjenih območjih narave in krajine«, poudarjajo v Cipri.

Določila omenjenega člena pa po oceni TNP predstavljajo »poskus popolnega razvrednotenja vzpostavljenega sistema ohranjanja narave v Sloveniji, pa tudi neupoštevanje ratificiranih mednarodnih naravovarstvenih sporazumov ter predpisov skupne evropske zakonodaje«. Sprejetje energetskega zakona v predlagani obliki »bi predstavljalo tudi kršenje ustavne obveznosti države za skrb za ohranjanje naravnega bogastva ter naravne in kulturne dediščine ter zagotavljanja skladnosti sprejetih zakonov in drugih predpisov z mednarodnimi pogodbami in s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava, obvezujočimi za državo,« še poudarjajo v zavodu Triglavski narodni park.

Prav tako se je proti osnutku energetskega zakona in spornemu članu opredelila Planinska zveza Slovenije, ki med drugim ugotavlja, da »predlog zakona prinaša rešitev, s katero bi se razvrednotilo reko Sočo in njene pritoke (po najbolj črnem scenariju v serijo betonskih pregrad), zato Planinska zveza Slovenije odločno nasprotuje 565. členu omenjenega predloga zakona«.

Eno od osrednjih vprašanj, ki ga po mnenju Planinske zveze odpira Predlog EZ-1, je vloga vode pri proizvodnji električne energije. Gledano na splošno je vo-

da obnovljivi vir energije, ki ne proizvaja škodljivih emisij, po drugi strani pa ima raba vode za proizvodnjo električne energije negativne posledice za pokrajino in naravno ravnoesje vodotokov. »Predlog EZ-1 ponovno odpira stare, že leta 1971 (HE Trnovo) in 1979 (HE Kobarid), z večinskim družbenim soglasjem zavrnjene poskuse gradnje energetskih objektov ali naprav na odseku od izvira Soče do vtoka Idrijce pri Mostu na Soči. Še več: predlog EZ-1 vsebuje določbe, s katerimi bi ukinili naravne vrednote državnega pomena na zavarovanem območju za reko Sočo s pritoki«.

Nacionalni interes glede Soče je njena naravna evropska enkratnost in nepovrnjivost, poudarjajo pri PZ. Poleg vodne in biološke vrednosti ima pokrajina, ki ji je Soča dala ime, izjemno doživlajsko in gorniško vrednost. Tudi zaradi Soče je nastal Triglavski narodni park, zato »Soča ni nacionalna srebrnina, primerna za ceneno razvrednotenje, ampak nacionalna zlatnina in neprecenljiv dragulj, ki si ga ne morejo lastiti le koristiljubni energetski interesi. Ob podnebnih spremembah in intenzivnejših naravnih

procesih je vsakršno poseganje v pokrajinske sestavine izjemno občutljive gorske pokrajine podvrženo tudi večjim tveganjem in ogroženosti prebivalstva zaradi naravnih in drugih nesreč. Zagotavljanje varčne in preudarne rabe zahteva kakovosten, usklajen in integralen razvoj celotnega prostora«.

Borut Peršolja, podpredsednik Planinske zveze Slovenije, poudarja, da je »Slovenija podpisnica Alpske konvencije, v protokolu Energija pa je med drugim določeno, da se pogodbenice zavezujejo, da v okviru svojih finančnih možnosti spodbujajo in prednostno uporabljajo obnovljive vire energije po pogojih, sprejemljivih za okolje in krajino (1. odstavek 6. člena protokola Energija). Zato nas toliko bolj preseneča, da predlog EZ-1 ni resorsko usklajen (nasprotujeta mu na primer Ministrstvo za okolje in prostor ter Zavod RS za varstvo narave), prav tako predlog po nam znanih podatkih ne vsebuje študije ogroženosti, posledic in vplivov na okolje. Takšen, skrajno neodgovoren odnos do umeščanja energetskih objektov v občutljiv prostor, meče slabo luč na cel zakon.«

Pri Planinski zvezi Slovenije se boje novih načrtov kot bi bila na sliki začrtana stometrška pregrada v dolini Idrijce za hidroelektrarno Trebuša; na sliki zgoraj desno pogled na korito na še neokrnjenem delu Soče

M.CILAR

POSTOJNSKA JAMA - Pomemben jubilej bodo primerno obeležili in nagradili srečneža

Danes pričakujejo 34 milijontega gosta

Organizirane obiske uvedli že pred 192 leti - Višek v 70. in 80. letih, nato kriza po osamosvojitvi, v zadnjih letih pa število obiskovalcev spet raste

POSTOJNA - V Postojnski jami, največji turistični znamenitosti v Sloveniji in hkrati najbolj obiskani turistični jami v Evropi, pričakujejo prav danes obiskovalca, ki bo v zlato knjigo Postojnske jame zapisan kot 34-milijonti. Za to prilžnost prireja uprava jame posebno praznovanje.

Jubilejnega srečneža - 34 milijontega obiskovalca - bodo v Koncertni dvorani v jami prepoznali z razglasitvijo serijske številke veljavne vstopnice in mu podarili luksuzno križarjenje po Sredozemlju za dve osebi, ki jo podarja poslovni partner jamske uprave, podjetje Kompas iz Ljubljane. Vsem gostom, ki bodo v teku današnjega dne obiskali jamo, bodo podarili posebno jubilejno razglednico, ki jo bodo lahko odposlali iz podzemnega poštnega urada iz koncertne dvorane Postojnske jame, kjer bodo razglednice žigosane s posebnim priložnostnim žigom.

Do današnjega jubilejnega mejnika v številu obiskovalcev pa so v Postojni prišli po dolgi zgodovinski poti, ki se je razpredla skozi celi dve stoletji, saj bodo že v razmeroma kratkem času, leta 2019 praznovali 200-letnico začetka organiziranih turističnih obiskov. Postojnska jama je bila že zelo zgodaj zanimiva za raziskovalce in obiskovalce, čeprav je bil do začetka 19. stoletja poznan in raziskan le njen vhodni del. Hitrejši razvoj turizma se je začel po letu 1818 z odkritjem notranjih delov in njihovim urejanjem, ki je sledilo v naslednjih letih.

Jama je bila torej za turistični ogled odprta leta 1819, leto dni po odkritju notranjih delov in takoj so začeli voditi evidenco obiskovalcev. Iz zapisov, ki so nam jih zapustili takratni upravljalci lahko vidimo, da je bil obisk Postojnske jame od vsega začetka mednaroden in že leta 1821 so jo obiskali prvi diplomati in najvišji predstavniki tujih držav. Leta 1824 je Jamska komisija prvič izdala vstopnice. Vstopnina na začetku ni vključevala razsvetljave, saj je bila postavitev zelo zahtevna, zato je bilo tako storitev potrebno plačati posebej.

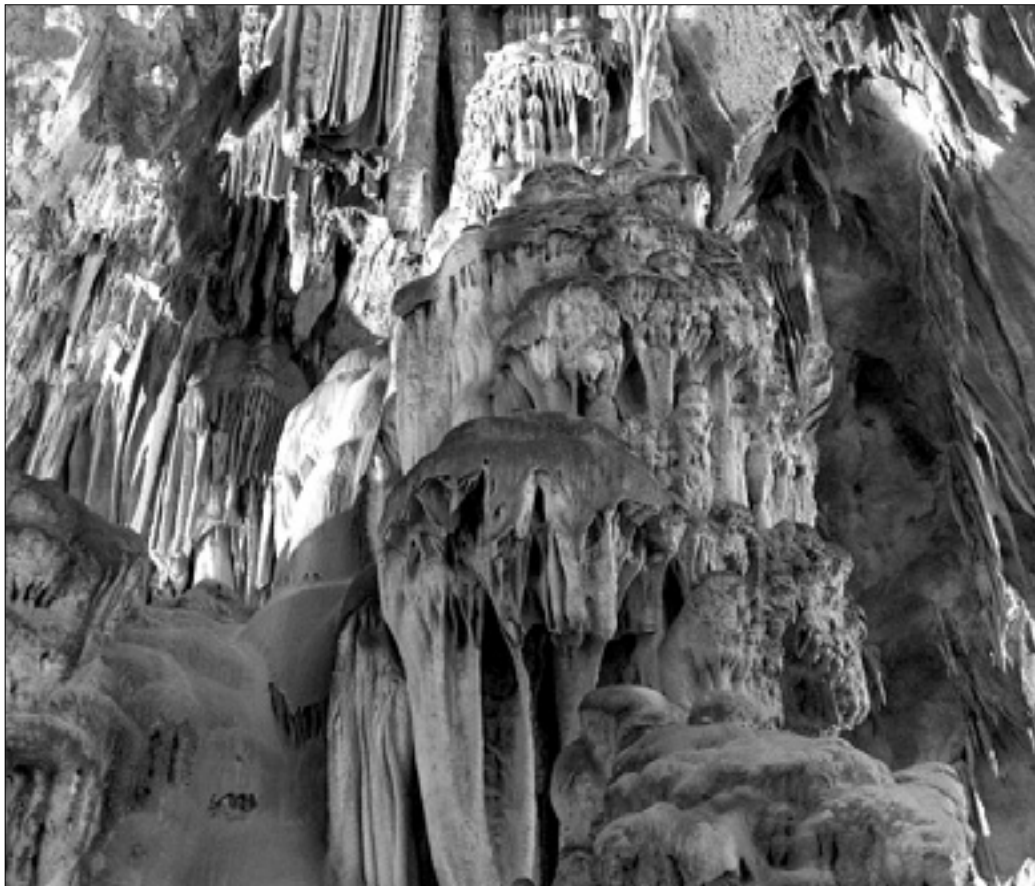
Statistika obiska Postojnske jame nam kaže, da je po letu 1819 število obiskovalcev hitro naraščalo. V prvem letu 1819 so zabeležili 104 obiskovalce, leta 1824 pa že 470. Številko 1000 obiskovalcev letno so prvič presegli v letu 1833. Število se je še povečalo z odprtjem železniške proge Dunaj – Trst in v letu 1858 je Postojnsko jamo obiskalo že prek 4000 popotnikov. Ko je Južna železnica dobila še povezavo z Zagrebom in Budimpešto, so v Postojno vozili posebni vlaki tudi od tam. Gostje, ki so prišli na ogled jame z vlakom, so namreč imeli znaten popust pri vstopnini. Ker je bil posel zanimiv tako za Jamsko upravo kot Južno železnico, so reklamne letake postavili na vse večje železniške postaje ob progi in s tem še bolj spodbudili zanimanje za ogled naravne znamenitosti. Na prelomu 19. in 20. stoletja je število obiskovalcev Postojnske jame preseglo 10.000 letno. Manjši upad je v statističnih pregledih opazen v času poznanih zgodovinskih dogodkov, kot je bila npr. revolucija leta 1848, epidemija kolere leta 1855 in vojna v Italiji leta 1866. V Postojno so na poletni oddih prihajali tudi številni Tržačani, Rečani in Goričani, ki so tam ostajali dlje časa. Tisti, ki so obiskovali Postojnsko jamo, pa so se zadrževali le dan ali dva. V prvih devetdesetih letih po ureditvi Postojnske jame za turistični pogled, si jo je ogledalo skoraj 400.000 obiskovalcev, kar je za tedanji čas kar solidno število.

Število obiskovalcev je naraščalo tudi v prvi polovici prejšnjega stoletja, saj je med leti 1921 in 1930 obiskalo Postojnsko jamo prek pol milijona turistov. Množični turizem je napovedalo povečanje števila obiskovalcev v petdesetih in šestdesetih letih prejšnjega stoletja, pravi razcvet pa je turizem v Postojni doživel v obdobju med leti 1970 in 1990. V teh dvajsetih letih si je Postojnsko jamo ogledalo več kot 16 milijonov obiskovalcev iz vsega sveta. Doslej rekordno je bilo leto 1985, tako v skupnem številu (942.256 obiskovalcev), kot po številu gostov iz tujine (757.318 ali dobrih 80

%). Največje število obiskovalcev v enem dnevu pa si je Postojnsko jamo ogledalo 8. julija 1978, ko so jo vodniki pokazali kar 12.025 turistom.

Postojnska jama je ena največjih turističnih jam v Evropi in najbolj obiskana slovenska turistična znamenitost. Čeprav so dogodki povezani z osamosvojitvijo Slovenije v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja povzročili padec števila

obiskovalcev, pa v zadnjih letih ponovno z veseljem ugotavljajo, da le to narašča. In če je statistična evidenca 1. milijon obiskovalcev zabeležila v letu 1928, 5-milijontega leta 1962, 10-milijontega leta 1971, 20 milijontega leta 1984 in 30 milijonov leta 2003, se bodo danes po 192 letih organiziranega razvoja turizma v Postojnski jami razveselili že 34-milijontega obiskovalca.

GOSPODARSTVO - Na negativno trgovanje še vedno vpliva dolžniška kriza v območju evra

Evropske borze v rdečem tudi zaradi strankarskih razprtij v ZDA

Standard & Poor's dodatno znižal bonitetno oceno Grčije - Najhujši padec zabeležila milanska borza

LONDON/FRANKFURT/PARIZ - Včerajšnje trgovanje na vodilnih evropskih borzah se je končalo s padcem tečajev indeksov, med evropske vlagatelje pa se širi zaskrbljenost, ker ameriški kongresniki še vedno niso našli rešitve glede meje javnega dolga. Prav tako so zaskrbljeni, da bodo ZDA izgubile najvišjo oceno kreditne sposobnosti, poroča francoska tiskovna agencija AFP.

V Washingtonu se nadaljujejo strankarske razprtije glede povišanja meje javnega dolga ZDA in znižanja proračunskega primanjkljaja. Soglasja tako še ni, hkrati pa se je povečala nevarnost, da bodo ZDA izgubile najvišjo bonitetno oceno AAA, četudi bodo do 2. avgusta dosegle dogovor o povišanju meje dolga.

Javni dolg sicer sedaj znaša 14.300 milijard dolarjev, ZDA pa so po zakonu določeno najvišjo mejo presegle že maja. Če je do 2. avgusta ne bodo zvišale, naj bi država razglasila delno nesposobnost poravnave svojih obveznosti.

Ob tem so vlagatelji še vedno zaskrbljeni tudi zaradi Grčije. Ena vodilnih svetovnih bonitetnih agencij Standard & Poor's je včeraj znižala bonitetno oceno na dolgoročni državni dolg Grčije z CCC na CC zaradi tveganja, da bi Grčija razglasila selektivni bankrot. Bonitetna hiša Moody's pa je znižala kreditno oceno Cipra za dve stopnji z A2 na Baa1. Vse manj zaupanja uživajo tudi italijanske javne finance.

Indeks najpomembnejših podjetij v območju evra Eurostoxx 50 se je včeraj znižal za 1,68 odstotka in pristal pri 2693,71 točke. Med tremi najpomembnejšimi borzami na stari celini se je posebno znižal pariški indeks CAC 40, ki je izgubil 1,42 odstotka in se oblikoval pri 3734,07 točke. Frankfurtški indeks DAX je izgubil 1,32 odstotka in dan zaključil pri 7252,68 točke. Londonski FTSE je izgubil 1,23 odstotka in se oblikoval pri 5856,58 točke.

Indeks SMI na borzi v Zürichu je zdrsnil za 1,34 odstotka na 5904,47 točke, indeks ATX na borzi na Dunaju pa je trgovanje sklenil z 1,22-odstotnim padcem oz. pri 2647 točkah. V rdečem pa sta končala tudi indeks FTSE Italia-All-Share na borzi v Milanu, ki je za 2,65 odstotka zdrsnil na 19.206,52 točke ter indeks BUX na borzi v Budimpešti, ki se je znižal za 1,41 odstotka na 21.418,71 točke.

Trendu negativnih števil je sledil tudi beograjski Belex, ki se je znižal za 1,61 odstotka na 2154,79 točke. V zelenem pa je končal hrvaški Crobex, ki se je zvišal za 4,63 odstotka na 2154,79 točke.

Industrijski indeks Dow Jones je ob začetku trgovanja izgubil 0,97 od-

stotka, tehnološki indeks Nasdaq pa 1,82 odstotka.

Na vrednosti je včeraj izgubil tudi evro. Popoldne je bilo treba za skupno evropsko valuto na borzi v Frankfurtu odšteti 1,4366 dolarja, kar je 1,02 odstotka manj kot ob koncu trgovanja v torek. Evropska centralna banka je medtem opoldne po evropskem času referenčni tečaj evra postavila pri 1,4446 dolarja (v torek pri 1,4471 dolarja).

Zaradi nepričakovane novice, da so se zaloge črnega zlata v ZDA minuli teden povečale, so se včeraj znižale tudi cene nafte. Ameriški naftni inštitut je namreč pozno v torek sporočil, da so se zaloge prejšnji teden povečale za štiri milijone sodov, medtem ko so analitiki pričakovali, da se bodo skrčile za 2,3 milijona sodov.

Zahodnoteksaška lahka nafta, ki bo dobavljena v septembru, se je v elektronskem poslovanju na newyorški borzi pocenila za 1,50 dolarja na 98,09 dolarja za 159-litrski sod. Severnomorska nafta brent z dobavo v septembru pa se je pocenila za 59,8 centov na 117,69 dolarja za sod.

Milanska borza

ANSA

NORVEŠKA - Ni dokazov, da bi Breivik imel pomagače

Stoltenberg napovedal pregled varnostnih ukrepov

OSLO - Norveški premier Jens Stoltenberg je včeraj v Oslu napovedal, da bo njegova država po petkovih napadih desničarskega skrajneža ponovno preučila veljavne varnostne ukrepe. Sicer pa bo odgovor na napada, ki sta terjala 76 smrtnih žrtev, "več demokracije", je dodal.

"Ko bo končana preiskava in ko bomo do neke mere potolažili tiste, ki so izgubili bližnje, bo nastopil trenutek, da gremo skozi izkušnje, ki smo jih dobili v tej operaciji," je na novinarski konferenci dejal Stoltenberg. Poudaril je, da napadi Norvežanov ne bodo prestrašili. "Cilj takih napadov je sejati strah in paniko. Ne bomo pustili, da se to zgodi. Odločno moramo braniti svoje vrednote," je dejal. Na vprašanje, kdaj bodo pregledali varnostne ukrepe, pa je premier in predsednik laburistične stranke odgovoril: "To bo na vrsti kasneje."

Stoltenberg je napovedal oblikovanje posebne neodvisne komisije, ki bo ocenila, kaj je bilo dobro in kaj slabo v zvezi s posredovanjem ob napadih 22. julija. Premier je poudaril, da to ne bo pre-

JENS STOLTENBERG

ANSA

iskovalna komisija, temveč bo njen cilj, da se na Norveškem iz tega, kar se je zgodilo, kaj naučijo.

Na norveško policijo in varnostne službe letijo kritike, ker so njeni pripadniki z veliko zamudo prišli na otok Utøya, kjer je Anders Behring Breivik streljal na udeležence mladinskega tabora in jih 68 ubil. "V reševalni operaciji smo uporabili ljudi, ki so bili na voljo," je še zadržal premier.

"Jasno je, da na Norveškem obstaja čas pred 22. julijem in čas po 22. juliju," je dejal Stoltenberg in dodal, da je od

minulega petka "dobil številna znamenja", da bo Norveška po terorističnih napadih še bolj odprta in strpna demokracija.

Dejal je še, da so skrajni pogledi sicer legitimni, ne pa tudi njihovo nasilno uveljavljanje. "V demokratični in odprti družbi moramo sprejemati različne poglede, tudi tiste, ki jih ne maramo, tudi tiste, za katere menimo, da so skrajni, vendar pa nikoli ne smemo sprejemati nasilja," je izjavil.

Premier je napovedal žalno slovesnost za žrtvami napadov, katere datum še ni določil. Vlada bo poleg tega krila stroške pogrebov žrtev.

Medtem je vodja norveške obveščevalne službe Janne Kristiansen včeraj izjavila, da ni nikakršnih dokazov, po katerih naj bi Anders Behring Breivik pri izvedbi petkovega dvojnega terorističnega napada v Oslu sodeloval s še dvema celicama. "Vprašanju (drugih celic) posvečamo posebno pozornost že od petka, vendar po štirih dneh preiskav še nismo prišli do nikakršnih dokazov," je še dodala Kristiansenova. (STA)

Zračni most za lačne v Mogadišu končno stekel

NAIROBI - Svetovni program za hrano (WFP) je včeraj z letali prepeljal prvih deset ton nujne pomoči v Somalijo, kjer so posledice hude suše na Afriškem rogu najhujše. Gre za prvega v vrsti prevozov hrane iz kenijskega Nairobija v somalijski Mogadišu. WFP namerava namreč na ta način vsak mesec prepeljati 100 ton pomoči in z njo nahraniti 35.000 otrok.

V somalijsko prestolnico Mogadiš se je v iskanju hrane zateklo desetisoče ljudi iz drugih delov države. Somalija je sicer država, ki jo je dolga suša - ta sicer pušča širše po vzhodu Afrike in ogroža življenja kar 12 milijonov ljudi - najbolj prizadela, saj jo poleg tega že leta pestijo tudi notranji spopadi.

Samo v Somaliji pomoč potrebuje približno polovica od desetih milijonov prebivalcev. Pri dostavi pomoči Somalijcem pa prihaja do velikih težav, saj je velik del države pod nadzorom skrajne islamiistične milice Šebab, povezane tudi s teroristično mrežo Al Kaida, ki je lani prepovedala delovanje več tujih humanitarnih organizacij, tudi WFP. Poleg težav v sami Somaliji so preskrbo po zraku iz Nairobija več dni preprečevali tudi birokratski zapleti v Keniji.

V samomorilskem napadu ubit kandaharski župan

KANDAHAR - V samomorilskem napadu je bil včeraj ubit župan Kandaharja, največjega mesta na jugu Afganistana. Župan Gulam Hajdar Hamedji je umrl, ko se je med njegovim pogovorom z meščani na dvorišču mestne hiše razstrelil samomorilski napadalec, ki je imel eksploziv skrit v turbanu. Odgovornost za napad so medtem že prevzeli talibani.

Kot ob tem še poroča francoska tiskovna agencija AFP, so kandaharskega župana ubili samo dva tedna po uboju Ahmeda Valija Karzaja, t.i. "kralja Kandaharja", ki je veljal za najvplivnejšega moža v regiji in domnevnega mamilarkega barona, sicer pa je bil brat afganistanskega predsednika Hamida Karzaja.

Kandahar, ki je dom predsednikove družine in je bil v preteklosti prizorišče najbolj krvavih bojov, je žarišče spopadov različnih plemen za vpliv nad lokalno skupnostjo in denarjem.

Župan je bil ubit, ko se je z meščani pogovarjal o ozemelskem sporu, ki je odredil uničenje nekaterih črnih gradenj, pri katerem pa naj bi umrla dva otroka, še poroča AFP. (STA)

KOSOVO - Kljub umiku specialcev na severu države še vedno napeto

Torkovo nasilje terjalo življenje kosovskega policista

Srbija zahtevala nujno sklicanje Varnostnega sveta ZN

PRIŠTINA - Posebne enote kosovske policije so se včeraj umaknile s severa Kosova. Razmere na območju so se po torkovih nemirih, ki so terjali eno življenje, ponoči umirile, a viri, da se položaj ponovno zapleta. Srbija je zaradi napetosti zahtevala sklic izrednega zasedanja Varnostnega sveta ZN, ki naj bi imelo posvet danes za zaprtimi vrati.

Posebne enote kosovske policije so v ponedeljek zvečer skušale prevzeti nadzor nad mejnima prehodoma Jarinje in Brnjak na severu Kosova. Na to so lokalni srbski prebivalci odgovorili z blokadami prometnic, ki vodijo do prehodov, prišlo pa je tudi do spopadov. Blizu kraja Zubin Potok, nedaleč od mejnega prehoda Brnjak, je bil v napadu oboroženih Srbov ustreljen pripadnik kosovskih posebnih enot, ki je kasneje podlegel poškodbam. Ranjeni naj bi bili tudi trije Srbi.

Do konflikta je prišlo, ko je Priština 20. julija uvedla embargo na uvoz blaga iz Srbije, saj Srbija že vse od leta 2008 zavrača uvoz blaga z oznakami države Kosovo, kot je kosovski carinski pečat. Na meji med Srbijo in Kosovom se namreč omenjeni embargo ni spoštoval, tako da je srbsko blago še naprej prihajalo na Kosovo.

Po intenzivnih pogovorih ob posredovanju

Premier Thaci se podpisuje v žalno knjigo

ANSA

poveljnika sil Kfor na Kosovu Erharda Bühlerja je bil v torek zvečer med Beogradom in Prištino vendarle dosežen dogovor. V skladu z njim so kosovski specialci do srede jutraj območje zapustili, nadzor nad mejnima prehodoma pa so znova prevze-

li cariniki Eulexa ter pripadniki Kforja in redne kosovske policije.

Lokalni Srbi so kljub temu drugo noč zapore preživeli na barikadah, saj kosovski strani ne zaupajo več, a noč je minila mirno. V skladu s torkovim dogovorom bi morale biti sicer vse ceste na severu Kosova včeraj znova odprte za promet, kar pa se ni zgodilo, saj so Srbi sporočili, da torkov dogovor s Kforjem o vrnitvi v prvotno stanje ni izpolnjen.

Razjezilo jih je, ker naj bi na mejna prehoda nameščali policiste in carinike albanske narodnosti, potem ko so doslej nadzor opravljali policisti in cariniki večinoma srbske narodnosti. Beograd vztraja, da mora biti tako tudi v prihodnje, in takšen naj bi bil tudi torkov dogovor. Poleg tega Kforju očitajo, da prav on s svojimi helikopterji na mejo prevaža sporne carinike in policiste in tako pomaga Prištini. Bühler je to sicer popoldne zanikal, a novinarji beograjske tiskovne agencije Beta, ki so sami obiskali mejna prehoda, so kasneje potrdili izjave srbske strani.

Stefanović in srbski minister za Kosovo Goran Bogdanović tako zapenkrat ostajata na severu Kosova, kjer se še naprej pogovarjata z Bühlerjem, ki je po drugi strani v stiku z oblastmi v Prištini.

Poleg tega se sestajata z lokalnim srbskim prebivalstvom, obiskala sta tudi mejna prehoda Brnjak in Jarinje.

Kljub kritikam iz sveta, med drugim s strani Evropske unije in ZDA, češ da akcija kosovskih oblasti ni bila usklajena z mednarodno skupnostjo, v Prištini medtem vztrajajo, da je bila odločitev o zavzetju mejnih prehodov dobra. To je v torek zvečer poudaril kosovski premier Hashim Thaci, akcijo pa je javno podprla tudi kosovska predsednica Atifete Jahjaga.

"Ne moremo ostati ravnodušni in dovoliti, da del našega ozemlja ostaja črna luknja, ne le za Kosovo, temveč tudi za Evropo," je v torek med drugim dejal Thaci. V sredo pa je poleg tega ostro kritiziral EU oziroma njeno misijo Eulex, ki po njegovem ne opravlja svojega dela, saj ni podprla akcije Prištine.

Srbija pa je zaradi napetosti na Kosovu že v torek zahtevala sklic izrednega zasedanja Varnostnega sveta ZN. Potem ko kar nekaj časa ni dobila pozitivnega odgovora Nemčije, ki ta mesec predseduje VS ZN, je v Beogradu že začela naraščati jeza. A po zadnjih, sicer še neuradnih podatkih naj bi zahtevi Srbije vendarle ugodili. Posvet v VS ZN naj bi potekal danes za zaprtimi vrati. (STA)

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
trst@primorski.eu

Primorski
dnevnik

DEŽELNI SVET - Predložitev ljudske peticije

Dva tisoč podpisov proti daljnovodu družbe Terna

Na uradni izročitvi dokumenta tudi deželna svetnika Kocijančič in Gabrovec

Agrarna skupnost jusov in srenj, Združenja zasebnih kraških lastnikov in vaške organizacije devinsko-nabrežinske občine so včeraj uradno predložile ljudsko peticijo proti novemu daljnovodu Tržič-Padriče. Dokument, ki ga je podpisalo več kot dva tisoč občanov in občanov iz naše pokrajine, so pobudniki formalno izročili predsedniku deželnega sveta Mauriziou Franzu. Izročitvi peticije so prisostvovali generalni sekretar deželne skupščine Mauro Vigin, slovenska deželna poslanca Igor Gabrovec in Igor Kocijančič ter pokrajinska svetnica Elena Legiša.

Podpisniki niso načelno proti daljnovodu, ki ga gradi družba Terna, zahtevajo pa njegovo uzemljitev, po možnosti ob trasi avtoceste. V pričakovanju drugačnih rešitev bi morali pristojni vsekakor takoj blokirati vse pobude Terne. Dokument sta predstavila Vladimir Vremec in Carlo Grgič. Medtem ko je prvi orisal tehnične aspekte načrta, je Grgič svoje razmišljanje razširil na splošno problematiko Krasa. Po eni strani se Kraševcem vsiljuje zaščiten območje, po drugi pa se dovoljuje tako zasnovani daljnovod, ki je skregan z vsakršno resno zaščito narave. Kocijančič je izrazil upanje, da bo pristojna deželna komisija takoj po avgustovskem premoru vzela v pretres peticijo, Gabrovec pa je spregovoril o vsebini dokumenta in o boju, ki ga proti daljnovodu »na odprtem« vodi domače prebivalstvo.

Predsednik Franz je v skladu z zakonom sprejel peticijo s podpisi in nakazal možnost, da bodo zadevo obravnavali skupaj z drugimi daljnovodi Terne, ki burijo duhove v Furlaniji in v Karniji. Predsednik deželnega odbora Renzo Tondo je še pred nekaj dnevi ponovil, da sicer razume stališča in zaskrbljenost ljudi, v isti sapi pa je dejal, da so zemljišče daljnovodov predrage. Tondo je s tem dejavnost priznal nemoč Dežele za reševanje teh problemov.

Med podporniki ljudske peticije so tudi podpredsednik Pokrajine Igor Dolenc ter občinski upravitelji iz Devina-Nabrežine in Zgonika. Nabrežinski župan Giorgio Ret je med predvolilnim obiskom na našem dnevniku priznal, da ga je družba Terna s tem načrtom enostavno izzigrala. Občina Zgonik se je proti daljnovodu pritožila na predsednika republike Giorgia Napolitana.

Pobudniki peticije o daljnovodu skupaj s predsednikom sveta FJK Franzem in deželnima svetnikoma Kocijančičem in Gabrovcem

KROMA

POKRAJINA - Skupščina naj bi jo izglasovala danes popoldne

Resolucija za spremembo dejavnosti škedenjske železarne

Načelniki svetniških skupin v pokrajinskem svetu bodo na današnji seji pokrajinske skupščine predstavili resolucijo, katere namen je sprememba dejavnosti škedenjske železarne in ponovna zaposlitev delavcev. Dokument bo pokrajinski svet po vsej verjetnosti izglasoval soglasno, saj ga je večinska leva sredina izdelala v sodelovanju z opozicijo.

Resolucija obvezuje pokrajinsko predsednico Mario Tereso Basso Poropat, da bo v okviru servisne konference v zvezi z integriranim okoljskim dovoljenjem (AIA) zahtevala od agencije za okolje ARPA krepitev kontrol z namenom zaščite zdravja občanov in delavcev. Dalje bo morala pokrajinska uprava skleniti programski sporazum z italijansko vlado, Deželo Furlanijo-Julijsko krajino in udeleženimi občinami; vsi skupaj bodo morali sprejeti konkretne odločitve za okolju prijazno spremembo dejavnosti škedenjske železarne, ponovno uporabo tamkajšnjega območja in še predvsem za ponovno zaposlitev delavcev. Tretja točka resolucije

je predvideva izdelavo strateškega načrta za razvoj ozemlja, izhodišče pa morajo biti podatki z nedavne gospodarske konference, ki jo je priredila sama pokrajinska uprava.

Napočil je čas za konkretne korake na tem področju, je povedala v imenu večine in opozicije podpredsednica pokrajinskega sveta Maria Monteleone, ker je tišina glede železarne in s tem posredno prihodnosti Trsta zaskrbljujoča. Levosredinske in desnoredinske politične sile v pokrajinskem svetu nameravajo zato s pomočjo resolucije spodbuditi tiste, ki so odgovorni za ustrezne odločitve. Resolucijo so poleg Monteleonove podpisali Francesco Cervesi, Giorgio Ret, Sandy Klun, Claudio Grizon, Fabio Longo, Giorgio Rossi, Elena Legiša, Paolo Polidori, Sabrina Morena in Elisabetta Sormani.

Sicer bodo na seji pokrajinskega sveta na dnevnem redu še druge točke, med katerimi bo ustanovitev stalnih komisij in komisije za prozornost.

NABREŽINA - Seja občinskega sveta

Tudi občini Devin-Nabrežina in Zgonik nasprotujeta načrtovanemu daljnovodu

Priziv proti daljnovodu, ki ga namerava zgraditi družba Terna, sta vložili tudi občini Devin-Nabrežina in Zgonik. Resolucijo, ki je zahtevala podporo občinske uprave pritožbi Agrarne skupnosti in o kateri bi moral včeraj razpravljati devinsko-nabrežinski občinski svet, je zato njen predlagatelj in občinski svetnik levosredinske opozicije Massimo Veronese umaknil.

Kot nam je sam povedal, je devinsko-nabrežinski župan Giorgio Ret že storil, kar je Veronese zahteval v svoji resoluciji. Dokument je namreč vložil v aprilu. Ret pa je sredi junija stopil do župana Občine Zgonik Mirka Sarđoča in sta nato v zvezi z daljnovodom obe občini vložili priziv, je povedal Veronese. Tega se je občinski svetnik razveselil in dodal, da je to edina rešitev za kljubovanje projektu družbe Terna, ki se je obnašala »sramotno«. Družba namreč sploh ni upoštevala sklepov, ki jih je sprejel občinski svet, in niti predpison v prostorskem načrtu, je poudaril Veronese.

Sicer je občinski svet razpravljajal in

odločal še o nekaterih drugih točkah. Med temi je bila ratifikacija proračunske spremembe v zvezi z deželnim prispevkom za nakup nekaterih glasbil, namenjenih občinski konzultanti za mlade. Sledili so sklepi o odobritvi nove konvencije med občinsko upravo in podjetjem za zdravstvene storitve glede ponudbe storitev v domu za

ostarele Stuparich v Sesljanu, o ureditvi lastništva nekaterih zemljišč in o mnenju (ugodnem) glede ureditve bregov in privezov v Ribiškem naselju.

Župan Giorgio Ret je med svojim poročilom uvodoma povedal, da bodo devinsko-nabrežinska občinska uprava ter tržaška in goriška pokrajina ob obletnici 1.

svetovne vojne priredili skupne pobude. Dalje je Ret razodel, da je občinska uprava v sodelovanju s pokrajinsko upravo sprejela pod svoje okrilje skupno 12 mladotletnikov, ki so iz Libije prebežali na Lampeduso. Devet izmed njih že gostijo v nekem hotelu v Sesljanu, drugi trije se jim bodo kmalu pridružili. Nenazadnje je prišlo do krajše neljube polemike. Leva sredina je opozorila, da so neznanci pomazali dvojezični tabli pri Ribiškem naselju in prekrili napisa v slovenskem jeziku. Zadevo je treba poglobiti, so povedali, še predvsem v dvojezični občini. Desnosredinski občinski svetniki so dogodek obžalovali. Toda dodali so, da so na tabli v Praprotnu (blizu območja šage) prekrili napis v italijanskem jeziku in da je tudi to vredno obsodbe. Razprava je bila vsekakor dokaj umirjena. Ko pa bi bil včeraj prisoten občinski svetnik Ljudstva svobode Giuliano De Vita (sicer bivši pripadnik Nacionalnega zavezništva, ki ga poznajo na socialni mreži facebook kot Giuly Dux), je ocenil Veronese, bi bila diskusija verjetno bolj vroča.

A.G.

OBČINA TRST

Prostorski načrt: razprava v 6. komisiji

Drevi bo tržaški občinski svet na seji, ki se bo začela ob 18.30 (naveden je tudi internetni prenos preko spletnih strani www.retecivica.trieste.it in www.livestream.com/comune-trieste) začel razpravo o sklepu občinskega odbora glede umika variante št. 118 k občinskemu prostorskemu načrtu oz. o preoblikovanju variante in določitvi smernic za nov prostorski načrt.

Včeraj dopolne se je - brez končnega glasovanja - s tem v zvezi nadaljevala razprava v okviru šeste komisije občinskega sveta, ki je pristojna za urbanistiko. Poleg predsednika komisije Maria Ravalica (Demokratska stranka) so bili prisotni še župan Roberto Cosolini ter direktorica občinske službe za prostorsko načrtovanje arh. Ave Furlan in občinski podtajnik Fabio Lorenzut, ki so morali odgovarjati na številna vprašanja in po sege prisotnih svetnikov. Med temi velja omeniti npr. Stefana Patuanelli (Lista petih zvezd), ki je menil, da občinski svet ne more enostavno sprejeti sklepa o preoblikovanju variante, saj bi moral najprej zavrniti varianto št. 118 in šele nato odločiti o novem načrtu in smernicah. Po Patuanellijevem mnenju bi morali z zapadlostjo zaščitnih določil 6. avgusta tudi sprostiti že odobrene gradbene načrte, ki so jih svojčas predložili občani. Piero Camber in Everest Bertoli iz vrst Ljudstva svobode sta postavila več vprašanj v zvezi s trenutnimi postopki in »usodo« predloženih načrtov, medtem ko je Paolo Rovis (tudi on iz vrst Ljudstva svobode) dejal, da ima sklep občinskega odbora močno politično vsebino, zanimalo pa ga je tudi, ali bi ponovno oblikovanje variante sprožilo preverjanje računskega sodišča. Maurizio Ferraro (Severna liga) pa je v luči določil pravilnika občinskega sveta predvsem zanimalo, kako to, da so se komisije za časa prejšnje uprave bile tajne, zdaj pa so javne.

Preoblikovanje je dejansko sprejetje nove variante, je Patuanelliju odgovoril podtajnik Lorenzut, medtem ko je arh. Furlanova dejala, da bodo brez težav šli skozi samo tisti načrti, ki so v skladu tako s trenutno veljavnim prostorskim načrtom kot z varianto št. 118 ter upoštevajo tudi nedavna nova določila, kot npr. potresno presojo. Vsi ostali predlagatelji bodo od 6. avgusta naprej prešli sporočilo s pozivom, naj posredujejo dodatno manjkajočo dokumentacijo. Župan Cosolini je med drugim ponovno poudaril, kako je postopek, ki ga predlaga njegova uprava, edini način, da se čimbolj skrajša obdobje »praznine« med zapadlostjo starih zaščitnih določil oz. omejitve in sprejetjem novih, ki bodo vsekakor drugačne kot prej.

V razpravi, na kateri se je tudi izvedelo, da je v zadnjih mesecih prišlo le šest prostori za gradnjo, medtem ko se nekateri občani vseeno niso lotili izvedbe že odobrenih gradbenih načrtov, sta se oglasila tudi Franco Bandelli (Drugi Trst) in Stefano Ukmar (Demokratska stranka). Prvi je podprl sklep Cosolinijevnega odbora in varianto št. 118 označil za »noro bedarijo« (»boiata pazzesca«), za katero nosi odgovornost bivši župan Roberto Dipiazza, medtem ko je drugi opozoril na nesoglasja v sami bivši desnorsredinski večini glede prostorskega načrta.

Člani komisije so se na včerajšnji seji tudi seznanili z načrtom za preureditev Trga Libertà, kjer bodo v bistvu ohranili dosedanje ureditev (iz)

TURIZEM - Obisk pri šempolajski družini Gruđen-Doljak

V stoletni kraški gostilni veterani turistične dejavnosti

Pred desetimi leti odprli stanovanja za goste iz najrazličnejših krajev, sobe pa imajo od leta 1957

Med tistimi, ki na tržaškem Krasu ponujajo turistom prenočišča, so člani šempolajske družine Gruđen neke vrste starešine. Svojo gostilno je šempolajska rodbina odprla davnega leta 1904, upravlja pa jo še danes, 107 let pozneje (v obdobju obeh svetovnih vojn in povojnih obdobjih je prišlo do nekajletnega premora). Sobe za goste imajo že od leta 1957, pred natanko desetimi leti pa so po dolgih prizadevanjih in zapletenem birokratskem postopku odprli stanovanja v sosednjem Praprothu.

Vanda Gruđen in njen mož Lino Doljak sta krmilo predala sinu Simonu Doljaku, predstavniku tretje generacije družinskih upraviteljev po drugi svetovni vojni. Gospa Vanda in gospod Lino pripovedujeta, da so bili gostje pred več desetletji predvsem Tržačani, ki so poleti preživljali na Krasu tudi po dva meseca. »Časi so se seveda spremenili. Danes se gostje, ki prihajajo iz raznih držav, ustavijo le nekaj dni,« pravi Vanda Gruđen. V Šempolaju imajo štiri sobe, v Praprothu pa pet stanovanj, v katerih lahko gostijo do 23 ljudi. »Ko sem bil predsednik gostinske sekcije pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju, se je veliko razpravljalo o razvoju turizma. Poleg besed smo potrebovali dejanja.« Tako Lino Doljak razlaga zamisel o izgradnji apartmajске hiše. Stanovanja so udobna in prostorna, eno je primerno za invalide. Z balkona v prvem nadstropju se odpira čudovit razgled, pred nami je devinski grad, v ozadju sta tržiška ladjedelnica in Furlanska nižina. Z zgornjega nadstropja bi brez poletne sopare občudovali tudi Triglav in druge orjake v Julijskih Alpah.

Simon Doljak pravi, da so gostje najrazličnejši. Največ je avstrijskih turistov, ki so posebno topli in zgovornji, večinoma poznajo italijanski jezik. Tu so še Nemci, Italijani in drugi, največje so celo Ukrajinci, pa tudi nabrežinski izseljenci, ki se iz Avstralije ali Argentine vrnejo na obisk k sorodnikom. »Pred nekaj leti so gostje prihajali na daljše počitnice, zdaj pa se ustavijo samo tri ali štiri dni. To odraža splošno krizno obdobje,« ocenjuje Lino Doljak, njegov sin Simon pa pristavlja, da je letošnja sezona v primerjavi z lansko vsekakor precej pozitivna. Nekateri gostje iz Avstrije se pojavljajo že pet ali šest let, na Krasu dopustujejo tudi po dvakrat ali trikrat na le-

Lino Doljak, Simon Doljak in Vanda Gruđen na dvorišču šempolajske gostilne (KROMA)ter vhod v apartmajsko hišo v Praprothu (z zgibanke, foto Marco Covi)

to. Družina, ki upravlja čokoladnico v središču Dunaja, je z učinkovito reklamo privabila na Kras kar nekaj znancev. Zakonca Hiebl iz Linza pa sta letos izdala turistični vodnik Der Karst von Duino bis Triest, ki ga marsikateri gost prebere še pred prihodom v Trst. V njem so z besedo in sliko opisani kraji, kmetije in dobrote od Devina do Trsta. Informacije o svoji turistični ponudbi pa družina Gruđen širi tudi s spletno stranjo in zgibanko, ki občasno potuje tudi na mednarodni sejem turizma BIT v Milan.

Med kramljanjem nas prekine odhajajoča italijanska turistka iz okolice Milana. S celo družino je prispela v Trst, da bi prisostvovala sinovemu zagovoru diplomatske naloge, pa tudi enakemu študijskemu podvigu njegovega dekleta. »Oba sta fizika in oba sta prešla najvišjo možno oceno. Lepšega zaključka za naše počitnice ne bi moglo biti,« je zadovoljna. Ob tem omenja čudovite razglede, vinograde, kleti in steze, ki so se jih Milančani v teh dneh naužili v tukajšnji »mali Toskani«. Lino Doljak poudarja, da kdor živi v mestu zelo ceni mir, ki je značilen za kraške vasi: »Eden izmed naših gostov prihaja iz nemškega Kölna, kjer stanuje v petnajstem nadstropju, z okna pa gleda naravnost na avtocesto. Zaupal mi je, da mu v ušesih vseskozi odmeva neko šumenje ...« (af)

OPERNO GLEDALIŠČE VERDI - Jesenska simfonična sezona

Pripravili devet koncertov

Koncerti se bodo zvrstili od 16. septembra do 19. novembra, pretežno v Trstu, nekatere pa bodo ponovili tudi v Pordenonu

Pred iztekom Mednarodnega operetnega festivala je vodstvo gledališča Verdi predstavilo program simfonične sezone, ki se bo tudi letos začela po poletnih počitnicah. Devet koncertov bo na sporedu od 16. septembra do 19. novembra, v Trstu praviloma ob petkih zvečer in ob sobotah popoldne, nekateri pa bodo zaživelj tudi v Pordenonu ob četrtdkih zvečer. Na tiskovni konferenci je imel glavno besedo Antonio Calenda, zdaj v dvojni vlogi superintendenta in umetniškega vodje, sicer pa je že dolgo let tudi direktor Umetniškega gledališča FJK. Čas bo pokazal, če si je Calenda naložil prehudo breme. Svoj poseg je začel s prisposodobno gledališča, ki se nahaja v hudem (finančnem) stanju, kot onemogel bolnik, ki je potreben vsakodnevnne nege. Ustanova si je nakopičila visoke dolgove, ki jih državni prispevki niso pokrili. Calenda je priznal, da je naloga zelo težka, a izjavil, da se ji posveča z veliko predanostjo, kljub sovražnim silam, ki jih ni imenoval. Nekoliko nerodno je zazvenel zagovor operetne sezone, ki nam z izjemo Brechtove Opere za tri groše res ni postregla s prvovrstnimi izbirami; čakamo še na izid zadnje produkcije, ki bo posvečena 150-letnici združitve Italije, toda nesporno ostaja dejstvo, da je bil odziv občinstva (upravičeno) hladen.

Simfonična sezona bo kot običajno slonela na velikih mojstrovinah 19. in 20. stoletja in se bo 16. septembra začela z Mozartom in Brahmsom: Mozart kot napoved romantike, najprej z Uverturo iz Figarove svatbe, nato z znamenito Simfonijo v g-molu KV 550, nato pa Brahms s svojo 4.in poslednjo Simfonijo v e-molu op.98. Dirigent bo Stefano Ranzani, drugi koncert pa bo

23.in 24. septembra (22. v Pordenonu) vodil Boris Brott, kanadski dirigent, ki je v minuli operni sezoni vodil opero Samson et Dalila. Kot poklon Gustavu Mahlerju ob 100-letnici smrti bo na sporedu 2.simfonija v c-molu Vstajenje, solistki bosta sopranistka Sara Galli in mezzosopranistka Tiziana Carraro, zbor pa bo vodil novi zborovodja Paolo Vero. Solistka tretjega koncerta bo 30. septembra in 1.oktobra domača oboistka, odlična Paola Fundaro, ki je izbrala Koncert za oboo in orkester Richarda Straussa. Program bosta dopolnila Franz Liszt in Johannes Brahms, prvi s simfonično pesnitvijo Tassova tožba in triumf, (tudi tu gre za poklon skladatelju ob 200-letnici rojstva), Brahms pa bo na vrsti z 2.simfonijo v D-duru op.73, dirigiral bo Gaetano D'Espinosa. 7.in 8.oktobra bo dirigiral Francesco Lanzillotta, mojster, ki se je lepo izkazal v Brechtovi in Weillovi Operi za tri groše; solist bo odlični domači fagotist Matteo Rivi, ki bo igral Mozartov Koncert v B-duru KV191, Ludwig van Beethoven pa bo na vrsti z dvema skladbama, Uverturo Koriolan in Simfonijo št.7 v A-duru op.92. Dokaj heterogen spored bo 14. in 15. oktobra (v Pordenonu 13.10.) dirigiral Donato Renzetti: protagonist bo zbor, tako v Debussyjevih Nokturnih za ženski zbor kot v Bernsteinovih Chichester Psalms, kjer bo solist najstnik Osman Daniel Spangher. Program bodo zaokrožile Variacije Enigma op.36 Edwarda Elgarja. Šesti koncert bo 21.in 22. oktobra monografsko posvečen Georgeju Gershwinu: dve uverturi, Girl Crazy in Of Thee I sing, Koncert v F za klavir in orkester, ki ga bo igral in dirigiral Wayne Marshall, nazadnje še suita (oz. A Symphonic Picture) iz opere Porgy and Bess. Na sedmem koncertu bomo 28. in

29. oktobra (v Pordenonu 26.10) spet poslušali Liszta in Brahmsa: zbor bo sodeloval v dveh skladbah, Brahmsovi Nanie op.82 in Lisztovi Simfoniji Dante, prvič v Trstu pa bo nastopila violinistka Lara St. John, ki bo interpretirala Ravelovo Tzigane in novo priredbo Lisztove Totentanz (mrtvaškega plesa) izpod peresa Martina Kennedyja; prvič bo na tržaškem odru tudi kitajski dirigent Paul Chiang.

Predzadnji koncert bo 11. in 12.novembra dirigiral Corrado Rovaris, glasbenik, ki mu gledališče name-rava zaupati večje število produkcij: na sporedu bo Stabat Mater op. 58 Antonina Dvoržaka za zbor in štiri soliste: peli bodo sopranistka Alisa Zinoveva, mezzosopranistka Annika Kaschenz, tenorist Giuseppe Talamo in basist Luca Dall'Amico. Rovaris bo 18. in 19.novembra (17.11. v Pordenonu) vodil tudi zadnji koncert; solist bo imenitni domači čelist Jacopo Francini, ki je ob 100-letnici rojstva Nina Rote izbral njegov Koncert št.1. Za uvod bomo poslušali Uverturo Otta Nicolaia iz opere Vesele Windsorske vdove, sklepno dejanje pa bo Simfonija št.1 v c-molu op.68 Johanna Brahmsa. Dolga Calendova predstavitev, ki je podrobno razčlenila literarno ozadje glasbenih del (z rahlimi spodrsjlaji na glasbenem področju) ni dovolila, da bi umetniški tajnik Antonio Tasca kaj dodal, načelnica tiskovnega urada Nicoletta Cavalieri pa je povedala, da bodo tudi letos cena abonmajev dokaj zmerna, od 117 do največ 291 evrov za devet koncertov, mladi pod šestindvajsetim letom pa imajo res poceni ponudbo, saj si lahko za samih 36 evrov zagotovijo celotni paket.

Katja Kralj

GLASBA

Trieste Summer Rock Festival

Na gradu sv. Justa bo znova odmevala glasba. Od danes do torka, 2. avgusta, se bodo na grajskem odru v štirih večerih zvrstila odmevna imena rock glasbe. Tu bo namreč potekala 8. izvedba festivala Trieste Summer Rock Festival, ki se je v preteklih letih odvijal na Velikem trgu, v osmih letih pa so organizatorji zabeležili več kot 100 tisoč obiskovalcev. Ljubitelji rock glasbe tudi letos ne bodo razočarani, je na včerajšnji novinarski konferenci obljubil organizator dogodka Davide Casali iz združenja Musica Libera, ki se je v isti sapi za finančno pomoč zahvalil Občini Trst, Deželi FJK in Fundaciji CRTrieste.

Festival dobre glasbe bo nocoj uvedla angleška zasedba Caravan, ki se lahko pohvali s 43 let dolgo kariero. V njihovem repertoarju je moč zaslediti mešanico pop in jazz rocka, ki ju večkrat dopolnjujejo s psihadeličnim rockom. Večer bo obogatil tudi Tržačan Luigi De Santi, ki bo pričaral glasbeno kuliso sedemdesetih let. Festival, ta je sicer uokvirjen v tradicionalno poletno prireditev Serestate, se bo nadaljeval v soboto, 30. julija, ko bodo nastopili Arti&Mestieri, Mel Collins, David Cross in Fantasmagoria. Tudi ta večer bo postregel s progresivnim rock zvokom, ki ga bo odlično obogatil svetovno priznani saksofonist Mel Collins. Obiskovalci, željni dobre glasbe, bodo na svoj račun prišli tudi v nedeljo, 31. julija, ko se bosta Alberto Fortis in Andrea Mirò poklonila velikemu kantavtorju Luciu Battistiju. Novost letošnjega festivala je poleg lokacije tudi odločitev, da se priredijo štirje rock večeri. Letošnji zaključek festivala bo tako pripadel tržaški skupini PinkOver, ki na svojih nastopih podoživlja komade legendarne zasedbe Pink Floyd. Glasbeniki bodo na grajskem dvorišču med drugim igrali tudi komade s svetovno uspešnega albuma The Dark side of the Moon.

Za festival Trieste Summer Rock Festival je bila vedno značilna eksplozivnost, smo slišali na včerajšnji uradni predstavitvi dogodka, ki ga je hvalil tudi deželni svetnik Maurizio Bucci, ki je mnenja, da je tudi rock glasba kultura, ki bi morala biti, kot je dejal, vedno brezplačna. Sodelovanje med deželno in občinsko palačo pa je pohvalil tudi občinski odbornik za kulturo Andrea Mariani, ki je izrazil željo, da bi tudi dotični festival v Trst privabil čim več turistov, ki si bodo zaželeli znova vrniti se v naše mesto. Naj ob koncu še povemo, da se bodo vsi koncerti začeli ob 21. uri in da bodo brezplačni. Iz varnostnih razlogov bodo organizatorji lahko vsak večer sprejeli 1800 obiskovalcev; prizorišče bo razpolagalo z 700 stojišči, 1100 gostov pa bo lahko ob glasbi uživalo sede. (sč)

Dogovor o pomoči delavcem, ki čakajo na plačo

Podjetje ARM Engineering iz Vigonze pri Padovi, ki ima v zakupu gradbena dela v Barkovljah, bo priskočilo na pomoč delavcem, ki so preteklega 12. julija splezali na žerjav, da bi opozorili, kako jih delodajalec, tržaško podjetje RO.VA., ki je podizvajalec del, že dva meseca ne plačuje. Dogovor o kritju 50 odstotkov vsote, ki jo podjetje RO.VA. dolguje delavcem, so podpisali včeraj na sedežu sindikata gradbenih delavcev Filca Cisl v Trstu, v kratkem računajo tudi na razpoložljivost drugega podjetja, ki ima v zakupu dela. Ob zadovoljstvu spričo dogovora pa sindikat opozarja, kako primer delavcev podjetja RO.VA. ni osamljen in da je vedno več delavcev, ki opozarjajo na zamude pri izplačevanju

ŠTIVAN - Žrtev je 34-letnik iz Čedad

Motorist umrl v bolnišnici po trčenju z avtomobilom

Po prvi negi so ga s helikopterjem prepeljali na Katinaro

Helikopter službe 118

Na Krasu je bil včerajšnji dan za motocikliste črn. Na državni cesti, ki povezuje Trst in Tržič, je v bližini Štivan prišlo celo do prometne nesreče s smrtnim izidom. Žrtev je 34-letnik iz Čedad, ki je s svojim motornim kolesom trčil v avtomobil. V bolnišnici na Katinari je v popoldanskih urah podlegel prehudim poškodbam.

Do usodnega trčenja je prišlo okrog 15. ure v Štivanu, in sicer na državni cesti, ki povezuje Trst in Tržič. Po navedbah policije je motociklist vozil v smeri Trsta. Pri nekem

ovinku je morda zaradi neprilagojene hitrosti izgubil nadzor nad vozilom. Iz druge smeri je naproti pripeljal avtomobil, prišlo naj bi do silovitega čelnega trčenja. Motorista je odbilo, v bližini je bil tudi kolesar, ki se je zaradi dotika z vpletenimi vozili zvrnil na tla.

Posegli sta goriška služba 118 in policija iz Devina-Nabrežine. Še živega, a zelo hudo poškodovanega 34-letnika so oživljali, nakar ga je helikopter prepeljal na Katinaro. Tam pa je kmalu po pristanku in sprejetju v

bolnišnico izdihnil. Njegovega imena in priimka policija sinoči ni razkrila. Voznik in sopotnik v avtomobilu sta se lažje poškodovala, tako kot kolesar, ki se je v trenutku nesreče znašel blizu vpletenih vozil.

Medtem ko se število smrti med avtomobilisti na vsedrjavni in krajevni ravni manjša, so podatki o motociklistih še vedno skrb vzbujajoči. Na Tržaškem so se v zadnjih letih skoraj vse smrtne žrtve peljale na dveh kolesih in letos je to pravilo potrjeno. (af)

DUNAJSKA CESTA - Motorno kolo v avto

Huda nesreča na Opčinah

Na Dunajski cesti na Opčinah je včeraj popoldne prišlo do hude prometne nesreče, rešilec je odpeljal v katinarsko bolnišnico 54-letnega motorista z začetnicama M. H. iz Slovenije. Voznik navidezno novega motornega kolesa yamaha R6 je ob 15.40 od zadaj silno trčil v avtomobil volkswagen polo, prav tako iz Slovenije, ki je sredi cestišča pred sedežem Nove Ljubljanske banke in hotelom Daneu obračal levo proti Repentabski ulici in Colu.

Avto je bil baje ustavljen ali skoraj ustavljen. Za njim je pripeljalo motorno kolo, ki naj bi v smeri z Opčin proti Fernetičem baje vozilo kar hitro. Yamaha se je zaletela naravnost v zadnji desni del volkswagna, dvokolesno vozilo in motorista je odbilo na asfalt

nekaj metrov stran (**foto Kroma**), točneje do začetka stranske ceste, ki ob vhodu v banko vodi z Dunajske ceste k novemu hotelu Daneu.

Hudo poškodovan motorist je obležal na cesti, polito s krvjo. Rešilec službe 118 iz Trsta ga je naglo odpeljal v katinarsko bolnišnico, poškodoval si je prsni koš in še druge dele telesa. Pozno popoldne je bila prognoza pridržana. Avtomobilistka, 33-letna M. G., se ni poškodovala, nesrečo obravnava tržaška občinska policija. Nekatere priče so povedale, da naj bi za avtomobilom hitro peljali dve motorni kolesi, prvo naj bi se avtu izognilo. Ob 17. uri je osebe pooblaščenega podjetja odpeljalo še poškodovano yamaho, po čiščenju cestišča je promet stekel brez ovir. (af)

ŽALNA SEJA - Včeraj so se poslovili od kriškega igralca

Zadnji aplavz za Livia Bogatca

O njem so spregovorili številni prijatelji in sodelavci - Slovenski program Rai bo nocoj predvajal Srečanje, v katerem nastopa z Mirando Caharija

Potem ko je skoraj eno uro v zbrani tišini spremljala ganjene besede onih, ki so ga poznali in cenili, se je velika dvorana tržaškega Kulturnega doma od nje poslovala tako, kot je imel sam najraje: z dolgim aplavzom, ki je naposled dvignil na noge vse prisotne.

Gledališki igralec Livio Bogatec je odšel nekaj dni pred svojim petinšedesetim rojstnim dnem. Pred današnjim pogrebom so se mu včeraj poklonili tudi na žalni seji, ki so mu jo v Kulturnem domu priredili Slovensko stalno gledališče, slovenski program deželnega sedeža Rai ter krovni organizaciji SKGZ in SSO. V dvorani so sedeli njegovi bivši kolegi, igralci, režiserji, uslužbenci SSG, a tudi tisto občinstvo, ki mu je tolikokrat prisluhnilo v gledališču, društvenih dvoranah, na prostem, preko radijskih in televizijskih sprejemnikov. Na odru so se zvrstili tisti, ki so v taki ali drugačni vlogi delali z njim. Vsak je Livia Bogatca nagovoril na svoj način.

Pokojnik je bil svoji veliki ljubezni - gledališču zvest do zadnjega, je spomnila predsednica upravnega sveta SSG Maja Lapornik. Zato je tudi sprejel vabilo k sodelovanju, ki so mu ga naslovili novi upravitelji in začel pripravljati polurni skeč, s katerim je želelo gledališče promovirati novo sezono. Verjel si v moč tistega smeha, ki ni puhel, votel, sam sebi namen, je dejala predsednica, pogrešali bomo tvojo toplino, vedrino, strast do igranja.

»Čau večo, se vidmo nad zvezdami,« se je od prijatelja in sodelavca, ki je preziral smrt, poslovil Sergej Verč. Zadnjič sta se pogovarjala pred tednom dni, ko sta se dokončno dogovorila o pravkar omenjeni komediji: bil je zadovoljen, vsako novo delo je v Bogatcu sproščalo ustvarjalni adrenalin.

Adrijan Rustja se je spomnil 60. let prejšnjega stoletja, ko je bil Bogatec v gledališču zaposlen kot igralec, a je istočasno skrbel tudi za gledališke rekvizite in po vseh lepil gledališke plakate. Veliko sta sodelovala tudi po upokojitvi: v radijskih oddajah Za smeh in dobro voljo, v predsta-

Velika dvorana ploska priljubljenemu igralcu, spodaj njegova dolgoletna gledališka partnerica Miranda Caharija med svojim nagovorom

KROMA

vah Popotnih komedijantov. Upam, da ne bodo recenzenti prezrli tvojih penzionističnih kreacij, je dejal Rustja, kajti med temi so tvoji najbolj dodelani liki.

Tvoj glas je posnet in bo še dolgo spremljal tvoje poslušalce in gledalce, je dejala dolgoletna radijska sodelavka Nataša Sosič, ki je spomnila na njegovo dolgoletno avtorsko delo v sklopu oddaje Za smeh in dobro voljo, njegov niz televizijskih kulinarčnih oddaj o pripravi ribjih jedi, igro Srečanje. Odlomek so včeraj predvajali tudi v Kulturnem domu, **Srečanje pa bo v celoti na sporedu nocoj ob 20.50, po slovenskem TV-dnevniku (Rai 3 Bis).**

Nekdanja urednica slovenskih programov Rai se Bogatca spominja kot občutljivega in radodarnega človeka, ki je za vsakega imel dobro besedo. Najraje je govoril o drugih in rad pripovedoval o Argentinu, kamor je tako rad zahajal.

V imenu njegovih sovaščanov in kriških društev je spregovoril Franco Košuta. V Križu so Bogatca poznali z vzdevkom Koča, ki spominja na vrsto mreže, s katero so ribarili njegovi predniki. Izpostavil je njegovo odlično poznavanje kriškega narečja, sodelovanje

pri izoblikovanju Festivala morja, njegovo pristno življenjskost.

O Bogatčevi zakoreninjenosti v kriško realnost je spregovoril tudi sovaščan Miroslav Košuta. Spomnil je, da je Livio del otroštva preživel pri teti in strici v Trstu, kjer se je tudi izučil krojaškega poklica: ta ga je globoko zaznamoval, saj je postal ljubitelj izbranega oblačenja, ki si ga je večkrat sam ukrojil. V gledališče ga je zvabil Jože Babič, ki je na postavnega blondinca - natakarja naletel na Akvedotu. Odrski krst je doživel v sezoni 1959/60 kot Peter v Dnevniku Ane Frank, nato pa bil zaradi elegantne postave in mladostnega videza obsojen na nevhvalne vloge ljubimcev in princev ...

Princa je pred mnogimi desetletji odigral tudi v Sneguljčici in tam prvič nastopil kot partner Mirande Caharija. Njegova dolgoletna odrska sopotnica je na oder stopila zadnja in se ganjeno spomnila skupne igralske poti; veliko sta igrala skupaj, v njenem spominu pa bosta ostali najlepše zapisani vlogi, ki ju je odigral v Čarobni noči in Filumeni Marturano.

Ne vem, če se je zavedal, kako je bil dober, je še dejala Miranda Caharija, a se

v isti sapi spomnila, da ni maral priznanj: moje priznanje je to, da imam publiko in velik aplavz, je rad ponavljal Livio Bogatec.

Včeraj je v Kulturnem domu spet imel oboje. (pd)

1. Derby kočij in jezdecev

Furlansko združenje ljubiteljev kočij AFAC v sodelovanju s skupino kočijažev Mattakkioni in pod pokroviteljstvom Občine Zgonik ter pokrajine Trst prireja v nedeljo 1. Derby kočij in jezdecev na Kraški domačiji Bajta v Saležu. Zbirališče nastopajočih in vpisnine za tekmovanje se bodo začele ob 8.30 na kmetiji Bajta, ob 9. uri pa bo na vrsti prvi del tekmovanja s kočijami. Ob 11.30 je na sporedu gimkana jezdecev, nakar bo za vse nastopajoče in obiskovalce kosilo v agriturizmu. Ob 14.30 bo na vrsti še drugi in zadnji del tekmovanja s kočijami, sledilo bo nagrajevanje. Za dodatne informacije in rezervacije se lahko obrnete na telefonsko številko 349 6389931 (Deborah Colja).

S kombijem po Trstu

Združenje M.e.t.a. Turisti si je zamislilo projekt Una m.e.t.a per Trieste, ki bo turiste od ponedeljka do četrтка popeljal s kombijem po Trstu. Zainteresirani bodo lahko izbirali med različnimi cilji - svetilnikom, svetiščem na Vajni, obeliskom, Miramarskim gradom, parkom Revoltella, Dolino Glinščice, gradom sv. Justa, starim mestnim jedrom, rimskim forumom, pomolom Audace, Velikim trgom, Trgom sv. Antona in starim miljskim mestnim jedrom. Po predhodni domeni bo možen tudi obisk Krasa, muzejev, Briške jame, Devinskega gradu ali pešpoti Rilke. Turistom bodo razdeljene brošure z opisom mestnih znamenitosti. Za informacije in rezervacije je na voljo tel.št. 3383907780 in elektronska pošta direzione@metaturisti.com.

prej do novice

www.primorski.eu

CEROVLJE - Kmetija Antoniĉ

V kraljestvu ovc se malĉki uĉijo starih kmeĉkih opravil

Letos so prviĉ organizirali poletni center - Obdrţali so ritem in delo dedkov in babic

Ob vznoţju hriba Grmada v Cerovljah se nahaja Kmetija Antoniĉ, ki je bila ţe v medvojnem ĉasu povezana z ovĉerejo, saj so takrat gnali na pašo kar štiri tisoĉ ovc. Kmetija Antoniĉ, kot jo poznamo danes, je nastala pred pribliţno petindvajsetimi leti, ko sta Giuseppe in Sonja vzdrţevala kar 10 tisoĉ belih zajcev. Leta 1999 pa se je pojavila prva ĉreda ovac (pribliţno sto), kmalu za tem pa še druga (drugih sto).

Kmetijo danes upravlja **Sonja Pirc** s pomoĉjo hĉerkinega moţa **Andreja Štoka**. Sonja vsako jutro vstane ob 4. uri in s pomoĉjo ubogljivega psa pelje ĉredo ovc na pašo od Mavhinj do Devina. V hlevjih spet pripelje okrog 9. ure, ko je ĉas za molzenje. Popoldne pa stori isto Andrej. Ovc dvakrat dnevno pomolzejo, trikrat tedensko pa iz mleka naredijo sir in skuto. Druţina je ohranila stare tradicije, sir namreĉ pridelujejo kot so ga naši dedki in babice, ovc pa gonijo na pašo »po starem«. V zimskem ĉasu ţe sesto leto zapored peš pospremijo ovc na kmetijo Castelvaccchio v Redipuglio, kjer se od polovice oktobra do prvih dni januarja pasejo na 30 hektarjev velikem zagrajenem pašniku. »Zanima nas kvaliteta, ne pa kvantiteta,« nam je povedala Sonjina hĉerka **Annamaria** in nam razloţila, da ovc dvakrat na leto tudi postriţejo, enkrat spomladi, ker postaja vroĉe, drugiĉ pa jeseni, da se slednje pripravijo na zimo. Ob tej priloţnosti so vrata kmetije odprta in jo lahko vsakdo obiĉe.

Zgoraj, nekateri otroci poletnega centra so z osli, drugi pa molzejo ovc. Desno, z leve Sonja Pirc, Annamaria Antoniĉ in Andrej Štoka

KROMA

jo na zimo. Ob tej priloţnosti so vrata kmetije odprta in jo lahko vsakdo obiĉe. Annamaria, ki je drugaĉe uĉiteljica, se je letos s prijateljico in psihologinjo Clio Visaggio podala v nov izziv. Odloĉili sta se, da poskusita organizirati poletni center na kmetiji. »Poskusno sva organizirali štiri tedne bivanja za trinajst otrok. Clio je projekt predstavila na italijanskih űolah v Trstu, glas pa se je potem razűiril. Starűi in otroci so zelo navduűeni. Naslednje leto bomo

projekt ponovili, en teden pa bomo namenili otrokom, obolelim za rakom,« je dejala Annamaria in pojasnila, da je veĉina otrok v poletnem centru italijansko govoreĉih, nauĉijo pa se ukazov za ţivali in pozdravov v slovenskem jeziku. Ĉeprav na kmetiji kraljujejo ovc, imajo Antoniĉevi űe štiri osle, tri konje, bele zajce in pribliţno 60 kokoűi. Otroci, ki so stari od 4 do 9 let, najprej spoznajo ţivali, nato kar sami molzejo ovc, peljejo osliĉke na sprehod in jih

jahajo. V tednu na kmetiji pobirajo űe jajca, peĉejo piűkote in kruh, delajo blaziniĉe iz volne, ob petkih pa pokaţejo starűem, kaj vsega so se nauĉili. Otroci so v poletnem centru **Prijatelji osliĉka Berta** od ponedeljka do petka od 8.15 do 16.45. Malico in kosilo jedo na Antoniĉevem turistiĉni kmetiji, ki je nekoliko oddaljena od kmetije, a vedno v vasi in peű dosegljiv.

V tem prostorih, ki so odprti ob koncih tedna od aprila do septembra, nudijo gostom tri vrste ovĉjega sira, ki jim obĉasno dodajo űe zeliűĉa, ovĉjo salamo, prűut, jajca, zelenjavo in seveda vino, ki ga ne stekleniĉijo. Letos so na meni zapisali űe jagnje, zajca ali kokoű v peĉici s krompirjem. Vse je seveda domaĉe in doma pridelano, saj imajo bogat vrt in vsako leto tudi 20 praűiĉev, Andrej pa je mesar. Iz űtirinajstih oljk so letos prviĉ pridelali oljke, ki jih postreţejo gostom. »Letina je letos dokaj dobra. Na sreĉo je toĉa poűkodovala nasade le v manjši meri«. Na turistiĉni kmetiji je obiskovalcem Krasa na razpolago tudi stanovanje s űestimi leţiűi. »Obiĉeje nas predvsem druţine z otroci zaradi ţivali. Lani je bilo najveĉ druţin iz Poljske, letos pa pet druţin iz juţne Italije, gostili bomo űe dve iz Francije,« je povedala Annamaria in dodala, da gostom nudijo tudi enodnevno preţivetje na kmetiji.

Andreja Farneti

Jazz na trgu: danes Martin in Jegher

Nadaljuje se dţezovski festival TriesteLovesJazz. Na Trgu Hortis bo nocoj ob 21. uri najprej nastopil saksofonist iz Vicenze Ettore Martin s svojim orkestrom. Predstavili bodo projekt Diecistorie, v katerem se klasiĉni jazz komadi prepletajo z vedno novimi improvizacijami. Sledil bo nastop seksteta Getty sextet, ki ga vodi Trţaĉan Fabio Jegher. Na današnjem koncertu ga bo na tolkala spremljal Robert Lopez, ameriűki glasbenik, ki je v preteklosti űe nastopil s kalibri kot sta Tito Puente in Carlos Santana.

Madţarska antiĉna glasba v Devinu

V ĉetrtek, 28. julija 2011 ob 21. uri bo na dvoriűu Zavoda zdruţenega sveta v Devinu nastopil madţarski ansambel Musica Historika. Koncert prireja Obĉina Devin Nabreţina v sodelovanju z druűtvom Dramsam iz Gorice v sklopu Mednarodnega festivala antiĉne glasbe Musica Cortese 2011. Vstop je prost, v primeru slabega vremena se bo koncert odvijal v cerkvi v Devinu.

Pri Biti skupina Tattwa

Nadaljujejo se ĉetrtekovi koncerti v Ljudskem domu v Kriţu, ki jih prirejajo upravitelji gostilne Bit. Nocoj bo nastopila skupina Tattwa, v kateri nastopajo Massimo »Mapo« Zulini (vokal), Andrea »Tojo« Vittori (kitara) in Andrea Monterosso (gosli). Skupina izvaja tradicionalno irsko glasbo in bogat repertoar svetovnih rokarskih uspeűnic. Priĉetek ob 21. uri.

V parku neműko-turűski film Im Juli

Reţiser Fatih Akin si je rodil v turűki druţini v Hamburgu, nase pa je opozoril s filmi Turűka nevesta, Crossing the Bridge in Soul Kitchen. Na prireditvenem prostoru za gledaliűem zakonĉev Basaglia (v parku nekdanje umobolnice), ob slabem vremenu pa v gledaliűu, bodo danes ob 21. uri zavrteli njegov Im Juli. Gre za dolgo potovanje mladega profesorja fizike preko Balkana, ki űeli v Istanbulu najti ljubljeno Melek.

BIVűI BAZEN BIANCHI - Festival Opening band

Coloured sweat najboljši

Skupino iz Zabreţca sestavljajo Marko Jugoviĉ, Matteo Formigli, Milan Ota in Ilija Ota

Poli za mladinsko druţenje trţaűke obĉine so letos v sodelovanju s kulturnim zdruţenjem Gruppo Tetris űe peto leto zapored priredili glasbeni nateĉaj Opening band, ki se je odvijal od 11. do 20. julija. Nateĉaj je namenjen mladim do 25. leta starosti, ki űe niso prodrlji v svet glasbe in ga sestavljajo tri faze. Junija je strokovna komisija izbrala petnajst skupin in posameznikov, ki so pred dnevi nastopili na Trgu Evropa. Prejűnjo sredo pa je bila na vrsti finalna faza na obmoĉju bivűega bazena Bianchi, kjer se je za naslov Opening Band potegovalo űest skupin.

Na letoűnjem festivalu se je do finala prebila tudi zamejska skupina **Coloured Sweat (na sliki)** iz Zabreţca, ki jo sestavljajo Marko Jugoviĉ (bobni), Matteo Formigli (glas in kitara), Milan Ota (bas kitara) in Ilija Ota (kitara, klaviature in glas). Na finalu pa je ugnala űe ostale finaliste in si prisluţila prvo nagrado ter nagrado za raziskovalno in eksperimentalno glasbo. »Na festivalu smo

nastopili űe lani, nismo pa se uvrstili v drugo fazo. Letoűnje zmage si nismo priĉakovali in se tega zelo veselimo,« nam je povedal kitarist in klaviaturist Ilija ter dodal, da je bilo obvezno nastopiti z lastno izvirno glasbo in besedili. »Besedila pesmi in glasbo v glavnem piűemo vsi skupaj«.

Skupina Coloured Sweat je nastala skoraj sluĉajno lanskega oktobra, njihov prvi nastop je bil ravno lanski glasbeni nateĉaj Opening band. Sledila pa je cela vrsta koncertov na

Trţaűkem in sodelovanje z glasbenim zdruţenjem Jambo Gabri. Mladi glasbeniki bodo za nagrado posneli ploűĉo v studiju pola za mladinsko druţenje v Borgu Sv. Sergija, kjer so űe prej posneli nekatere pesmi. Izdali bodo 200 ploűĉ, promovirali pa jih bodo z dvema koncertoma v ţivo v teku leta. Priborili pa so si űe nastop kot gostje na prihodnjem Opening bandu. »Vpisali smo se, ker je festival lepa pobuda in priloţnost, da te posluűa velika mmoţica ljudi,« je zakljuĉil Ilija. (and)

GOSTILNE

vabijo

Hostaria ai pini

TIPIĀNE DEŻELNE IN KRAűKE JEDI
Meso - Ribe - Divjaĉina, Velika dvorana - Vrt

Boţje polje, 14 - 34010 Zgonik (TS), Tel.: 040 225324 – fax: 040 225358

ZGONIK 3/A

Tel. 040.229123

domaĉa kuhinja
pizza iz kruűne peĉi

pizzeria - bar - gostilna

»VETO«

DEBENJAK NADA snc

OPĀINE
Proseűka ulica 35
Tel. 040.211629
ob torkih zaprto

peĉ na drva

TIPIĀNE DOMAĀE JEDI DIVJAĀINA

Odprto celo poletje vse do Barcolane
Zaţeljena rezervacija na
tel. 040 224194.

Obalna cesta ul. A. Piccard 44, BROJENCA (Sv. Kriţ)

ZAPRTO OB SREDAH

KNJIŽEVNOST - Četverorečje Alojza Rebule

Slovenska zgodba v času razsvetljenstva in francoske revolucije

Delo, v katerem kot glavni junak nastopa Norbert Berivoj, je izšlo pri Celjski Mohorjevi družbi

Pisatelj Alojz Rebula se slovenskim bralcem letos predstavlja z novim delom, ki nosi naslov Četverorečje in ki je podobno kot njegove zadnje knjižne izdaje luč tiskarne ugledalo pri Celjski Mohorjevi družbi. Če je namreč veljalo, da je Rebula predvsem v zadnjem poldrugem desetletju literarno obdelal slovensko polpreteklo zgodovino (Kažja roža, Cesta s cipreso in zvezdo, Nokturno za Primorsko, Zvonovi Nilandije, Skrivnost kostanjevega gozda itn.), se je tokrat lotil nekoliko različnega zgodovinskega obdobja. Četverorečje je namreč postavil v čas razsvetljenstva in francoske revolucije.

Svojega glavnega junaka je poimenoval Norbert Berivoj, njegova zgodba pa se začne v času jožefinskih reform, zaradi katerih so se v tedanjem habsburškem imperiju zaprla vrata marsikaterega samostana. Norbert, ki v srcu gori za Slovenijo in slovenski jezik, hkrati pa ne majno verjame v Kristusovo resnico in Cerkev, po krajšem splavarskem premoru pristane v Zoisovem krožku. V njegovi sredini, ki jo oblikujejo Linhart, Vodnik in Kumerdej, se kmalu navduši za ideje francoske revolucije, ki utegne po njegovem tudi slovenskemu človeku prinesiti državljansko zrelost in narodno samobitnost. Pred svojim odhodom v Francijo za barona Zoisa poizveduje o stanju duha med njegovimi delavci in kmeti, strastno in usodno pa se zaljubi v Jeanette, hčerko francoskih plemičev-emigrantov, s katero se tudi poroči. Pot pa ga zanese tudi v Trst. Dvojna ljubezen, ki smo jo v Rebuli srečali že v Kačji roži (v njej se toskanski fašist židovskega porekla Amos Borsi zaljubi v slovenski jezik in kulturo ter Slovenko Natašo), bo Norberta pri-

Alojz Rebula

KROMA

peljala do tega, da se bo odpravil v Francijo z namenom, da revoluciji pokori nekatere protirevolucionarne francoske predele, predvsem Vendejo. Njegova naivnost, ki jo je v Rebulovem opusu zaznati tudi drugje (junak Sergio Andreici oz. Sergij Andrejič v delu Cesta s cipreso in zvezdo), ga privede do tega, da se v Franciji znajde v taborišču za tuje ujetnike. V tistem času namreč revolucionarna Francija niza zmage nad evropskimi državami, ki so jo napadle z namenom, da bi strle njene revolucionarne kali. Po krajšem obdobju "inkubacije" v taborišču mu fran-

Naslovnica Rebulove knjige

coski revolucionarji vendarle zaupajo ter mu zato dodelijo pomembno mesto v mestnem jakobinskem klubu. Od tu Norbert navdušeno spremlja politično delovanje Nepodkupljivega, Maximiliena Robespierrea, največjo duhovno zmago pa zanj predstavlja proglasitev praznika Najvišjega bitja, kar po njegovem pomeni, da se revolucija kljub preliti krvi in terorju ni izneverila krščanskim načelom, v kateri je sam prepričan (na tem mestu Rebula nedvomno vleče vzporednico z Edvardom Kocbekom). Veliki teror in nadaljnje prelihanje krvi pa Norberta dokončno pre-

pričata, da zanj v Franciji in njeni revoluciji ni več mesta, zato poskusi (sicer naiven) povratek domov, ki se zanj tragično konča. Revolucionarna tragika, ki je zaznava v Rebulovih delih Cesta s cipreso in zvezdo ter Nokturno za Primorsko, tako požre še enega njegovega junaka.

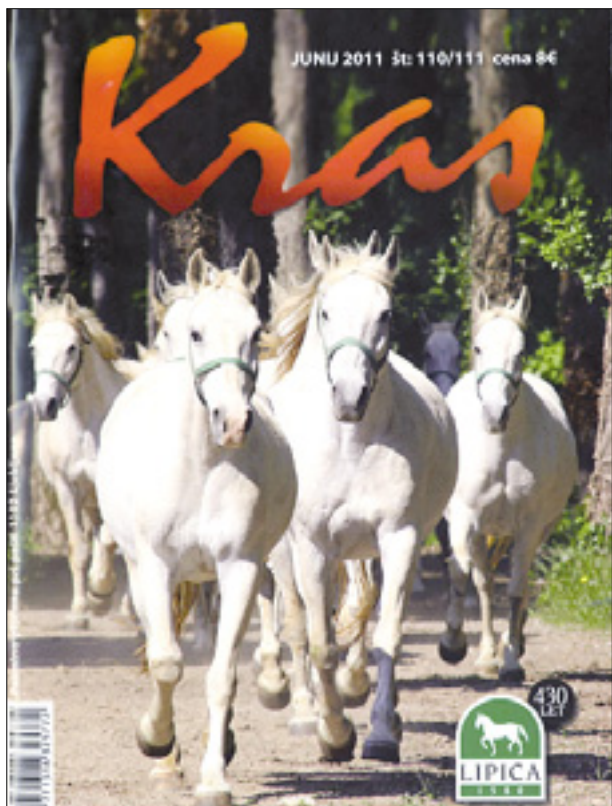
Tudi v romanu Četverorečje se Rebula ni izneveril svoji krščanski tradiciji, ki se jasno reflektira v mislih glavnega junaka, pa tudi širšemu kulturnemu, če ne že intelektualnemu spektru, ki vsekozi preveva njegovo pisanje, predvsem pa dialoge protagonista z ostalimi liki. Zaradi kopice podatkov je roman do potankosti razumljiv le bralcu z nadpovprečnim poznavanjem evropske in slovenske kulturne tradicije, čeprav se je avtor oziroma založnik odločil, da bo nekatere stavke in citate dopolnil z opombami. Od slovenskih razsvetljenčev je v delu bolje orisan le lik barona Žige Zoisa, ostali člani njegovega krožka (Vodnik, Linhart in Kumerdej) pa so omenjeni le bolj površno, kar v bralcu pušča nekakšen občutek nedorečenosti. Kot smo že zapisali zgoraj, se v Četverorečju pojavljajo/ponavljajo nekatere sheme, ki smo jih pri Rebuli že srečali (revolucija, naivnost in občutljivost njegovih junakov, razklana ljubezen do ženske in ideje).

Alojz Rebula nam s svojo literarno produkcijo zadnjih let dokazuje, da kljub častitljivi starosti njegova intelektualna in ustvarjalna žilica ne mirujeta. Zato nam morda za konec ostane le še vprašanje, s katero temo ali bolje zgodovinskim obdobjem in njegovimi političnimi ter duhovnimi dilemami bo pisec zaposlil naše branje v prihodnjem letu.

Primož Sturman

REVIJE - Junjski Kras

Tokrat v ospredju lipicanci oz. muzej lipicanca Lipikum

Med zanimivo poljudno poletno branje bi lahko uvrstili tudi junjsko številko revije Kras, ki nam redno prinaša prispevke, v sklopu katerih njihovi avtorji ohranjajo kraško kulturno in naravno dediščino, zanimivi pa so tudi prispevki o zgodovini, kulturi, gospodarstvu in dejavnosti ljudi tega prostora. Tudi tokratna številka ima več kot 70 strani, avtorji različnih poklicnih profilov pa so prispevali kopico zanimivih in poučnih prispevkov.

Zvesti bralci revije Kras lahko tokrat na uvodnih straneh berejo kar štiri članke, ki so posvečeni muzeju lipicanca, ki so ga 18. maja letos odprli v Lipici. Muzej lipicanca Lipikum so na slavnostni prireditvi s prerezom traku uradno odprli ministrica za kulturo Majda Širca, veleposlanica Kraljevine Norveške v Sloveniji Guro Katharina Helwig Vikor in direktor JZ Kobilarne Lipica Tomi Rumpf. Uredniki revije Kras so nam postregli tudi z nagovoroma Majde Širce in veleposlanice Kraljevine Norveške v Sloveniji Helwig Vikorjeve, Sanja Jurca Avci pa nam v svojem prispevku zelo natančno in slikovito predstavlja postavitev razsta-

ve v novem muzeju. Iz prispevka je moč izvedeti, da je muzej Lipikum ustvarjen kot interaktivni muzej, v katerem je zgodbo o teh konjih mogoče spoznati s pomočjo predmetov, barv, projekcij, zvokov in celo arhitekturnih elementov. V nadaljevanju lahko bralci izvedo še nekaj podrobnosti o projektu Kras 2011, v sklopu tega projekta pa je aprila pri nas potekala delavnica Suhozid Kras 2011, ki je udeležence učila izdelovati kamnite zidove in rekonstruirati hiške, kakršne so izdelovali naši predniki. Udeleženec delavnice je bil tudi gospod Norman Haddow s Škotske, cenjeni mojster suhozidnih konstrukcij na Škotskem in po svetu, ki pa je ocenil, da se lahko nekaj novega nauči tudi na našem Krasu. Domen Zupančič je z gostom s Škotske opravil intervju, iz pogovora pa lahko razberemo, da je mojster očaran nad Slovenijo in Krasom. O podobi Krasa govori tudi prispevek Ede Belingar, ki nam opisuje zgodovino domačije Pri muhi v Lokvi. Prispevek bogati tudi slikovno gradivo. Divačo in njenega novega prvega moža pa je moč spoznati iz intervjuja, ki ga je uredništvo naredilo z novim županom Dragom Božacom.

Revija Kras redno piše tudi o raznih zgodovinskih jubilejih. V tokratni izdaji lahko beremo o 150-letnici uvedbe parlamentarizma v avstrijski monarhiji, avtor prispevka Branko Marušič pa nam podrobno predstavlja tudi deželne in državne poslance s Krasa. Juljsko obarvan je prispevek Igorja Blažine in Sabine Paternosti, ki nam predstavljata rojstvo Erazmova penine; vna, ki se odlično vklaplja v doživetje Predjamskega gradu. Več o bojevitih čaru viteškega turnirja, ki se že kar nekaj let izvaja tretji vikend v juliju, pa je napisala Sergeja Kariž. Ljubitelje krajevne zgodovine bo razveselil tudi prispevek Draga Kolenca, ki nam predstavlja krajevno zgodovino Brkinov. V tem prvem delu lahko bralci spoznajo suhorski svetilnik, ostroško bolnico in Kozjanski grad. Turistično poslanstvo ima prispevek Staneta Šviglja o špargliadi, ki vsako leto poteka v Brestovici pri Komnu. Pester izbor junijskih vsebin bogatijo še prispevki, ki govorijo o vplivu fitofarmaceutskih sredstev na čebele, veliko prostora so uredniki posvetili tudi Štrekljevi nagradi, zanimiv pa je tudi prispevek o sivki, ki je na Krasu vse bolj razširjena rastlina.

Tako kot vedno nam revija Kras tudi tokrat predstavlja Združeno Kraško banko in njeno delovanje. Več o tem je možno izvedeti iz intervjuja z ravnateljem ZKB Aleksandrom Podobnikom. Knjige pa so še ena stalnica, ki ji revija Kras posveča veliko pozornosti. Tokrat lahko izvmemo več o poljudno znanstveni monografiji avtorja Antona Veluščka o Ljubljanskem barju, Manca Košir pa nam govori o izjemnosti knjige Alenke Rebula, ki nosi naslov Sto obrazov notranje moči. Vse to in še veliko več nam v besedi in sliki prinaša junjska številka revije Kras, ki jo je vredno vzeti v roke in prebrati vsaj nekatere vsebine, ki nam lahko popestrijo dolge poletne dneve. (sč)

ŠVICA

Umrla je Agota Kristof

AGOTA KRISTOF

Na svojem domu v Švici je včeraj ponoči v starosti 75 let umrla Agota Kristof, madžarska pisateljica, ki je ustvarjala v francosčini. Od leta 1978 je napisala 23 knjig, a le devet jih je tudi izšlo. V 80. letih prejšnjega stoletja je zabeležila uspeh v zahodni Evropi z romanom Šolski zvezek. Agota Kristof se je rodila leta 1935 na Madžarskem. Leta 1956 je emigrirala v Švico, in sicer po tem, ko je sovjetska vojska zadušila madžarsko protikomunistično revolucijo. Dom si je našla v mestu Neuchatel.

Njena dela, v katerih se je pogosto ukvarjala s povojnimi temami, so bila prevedena v ducat jezikov, tudi v njen materni jezik. Roman Šolski zvezek so kritiki uvrstili ob bok pisateljem, kot sta Samuel Beckett in Eugene Ionesco. Pisati je nehala leta 2005, kmalu po tem, ko je objavila avtobiografijo.

V svoji karieri je prejela več nagrad: leta 1988 italijansko nagrado »Alberto Moravia«, leta 2001 švicarsko nagrado »Gottfried Keller« in leta 2008 avstrijsko državno nagrado za evropsko literaturo. Madžarska pa ji je letos podelila nagrado Kosuth za izjemne dosežke.

Slovenski bralci so, kot piše na spletni strani Študentske založbe, Šolski zvezek lahko brali že leta 2002, letos pa je pri omenjeni založbi izšel skupaj z obema nadaljevanjema, romanoma Dokaz in Tretja laž. V slovensčini so po zaslugi založbe Litera dosegljive tudi njene kratke zgodbe Vseeno je in roman Včeraj. (STA)

SPILIMBERGO

Folkest: zaključek z glasbenim praznikom

Drevi se bodo pričeli v Spilimbergu zaključni večeri glasbenega festivala Folkest. Mali festival v festivalu, imenovan pač »Folkest in festa« se že leta dogaja ne le kot glasbena prireditev, marveč tudi kot prava veselica. Triintrideseta izvedba Folkesta je bila letos doslej uspešna, kljub vremenskim zapletom in je na koncerte, ki so se mesec dni vrstili tako v naši deželi, Venedu in Istri, privabila množico oboževalcev dobre glasbe. Naj napovemo še zaključni del festivala, ki se bo dogajal na odrih v centru Spilimberga: drevi bo ob 21.15 nastopila portugalska skupina Danças ocultas, sledili pa bodo nastopi raznih skupin po mestnih lokalih. V petek bo ob 21.30 na trgu pri stolnici igral kantavtor Edoardo De Angelis, na Trgu Garibaldi pa bo ob 21.15 koncert znanega jazz-avant-gardnega glasbenika Paola Tofanija, ki bo predstavil svojstven instrument Trianta Veena, ob 22.45 pa bo na vrsti trio D'Agaro-Zanchini-Ottolini v iznajdljivem izvajanju velikih jazz standardov; na odru Vzhodnega stolpa bo ob 21.10 bo predstavitev nove zgoščenke produkcije Folkest dischi, ki ga bo izvedel trio Rocco Burtone-Arno Barzan-Ludovica Burtone. V soboto se na trgu pri stolnici ob 21.14 zopet predstavi kantavtor Edoardo De Angelis, tokrat pa z delom, ki se z glasbenega področja razširi na literarno, »Te la ricordi Lella«, ob 22.45 bo na vrsti topla in raznobarna glasba iz projekta Amori Boliviani; na Trgu Garibaldi bo ob 21.15 skupina Secondo a nessuno, ob 22.45 bo zaigrala Bandorkestra55 s ska, boogie-woogie, afro, latin in drugim vžigajočimi napevi; na Vzhodnem stolpu bodo ob 19.00 zaigrale najboljše skupine natečaja Suonare a Folkest, najprej tržaška Arnwill, ki ponuja irske viže, ob 21.10 sicilska skupina Koralira ter ob 23.00 furlanski band W.I.N.D., ki pa v svojo glasbo vnaša sefardske napeve, balkanska trobila in pa tudi hip hop. V nedeljo se festival nadaljuje z indijsko-angleškim Dohl Foundation, ki bo na trgu pri stolnici ob 21.30 mogočno razbobnal bollywoodsko-elektronske dance popevke; na Trgu Garibaldi bo že jutraj ob 11.30 zaigrala godba Filarmonica Citta' di Spilimbergo, ob 21.15 pa bo afroameriško glasbeno potovanje Marca Maria Tosolinija s projektom Mu-Rots-Special Folkest edition, ob 22.45 bo na tem odru zaključil nastop Max Manfredi, kantavtor iz Karije; na Vzhodnem stolpu bo ob 19.00 uri zaigral še en zmagovalc natečaja Suonare a Folkest, to je piemontska skupina Young & Folk, ob 21.10 pa bo na vrsti Jimi Barbiani Band z blues rock programom, ob 23.00 pa bo apuljska skupina Almoraima, ki sodi med zmagovalce natečaja Suonare a Folkest, ponesla občinstvo v atmosfero salentske glasbe. Folkest s praznikom vred se bo zaključil ponedeljek, 1. avgusta, s koncertom slavnega Stevea Hacketta s skupino. Koncert se bo pričel ob 21.15 najprej z že dobro znanim Harduo, ki bo zagotovil dobro vzdušje za nadaljni glasbeni večer. Na vse koncerte, razen Stevea Hacketta, je vstop prost. (Pan)

ZGODBE NAŠIH LJUDI - Bogdana in Damjana Bratuž častni občanki mesta Urbisaglia v Markah

Simbolična oddolžitev po sencah iz preteklosti

Povod za pričujoči zapis predstavlja dogodek, ki se je pred nekaj tedni zgodil v kraju Urbisaglia (pokrajina Macerata) v Markah. Mesto, ki ga je zgodovinsko zaznamovala peška država, so italijanske pošte že pred leti upodobile na svoji znamki za 750 lir. V Urbisagli pa se je med drugo svetovno vojno odvila tudi pomembna stran zgodovine našega naroda. Podobno kot v drugih mnogoterih italijanskih krajih (Gonars, Chiesanuova, Fraschette di Alatri, Renicci), je namreč fašistična oblast v Urbisagli ustanovila internacijsko taborišče za Žide. Slednje pa je bilo od drugih različno v tem, da je bilo ustanovljeno leta 1941 in da so vanj poleg Židov že tedaj zaprli skupino goriških Slovencev, med katerimi je bil tudi Rudolf Bratuž (tedaj Rodolfo Bertossi).

V Italiji v zadnjem času le prihaja do počasnega spoznavanja gorja, ki jih je fašistični režim prizadejal pripadnikom drugih narodov. V tem oziru naj omenimo pomembno delo italijanskega zgodovinarja Carla Spartaca Capogreca, ki je leta 2004 pri založbi Einaudi objavil obsežno publikacijo z naslovom *I campi del duce*. Zgodovinska obravnava posameznih taborišč, ki so bila posejana širom po italijanskem ozemlju, pa je v glavnem še vedno v rokah krajevnih ljubiteljskih zgodovinarjev (Daniele Finzi o taborišču Renicci). Tudi v Urbisagli pa se je pred leti našel nekdo, ki je začel pisati in raziskovati pozabljeno zgodovino medvojnega časa. To je Roberto Cruciani, ki osvetlil in zapisal zgodbo Rudolfa Bratuža, na podlagi katere je mesto Urbisaglia letos julija dodelilo častno meščanstvo njegovima hčerkama, sestrama Bogdani in Damijani Bratuž.

Prav njiju smo pred dnevi obiskali na ulici Brass v Gorici. Bogdana je upokojena igralka, našim bralcem dobro znana po svojih številnih nastopih na odrskih deskah tržaškega Kulturnega doma, Damjana pa si je svojo poklicno kariero ustvarila onkraj

luže, in sicer v Kanadi, kjer je dolga leta predavala na Univerzi v Ontariu.

Zanimalo nas je seveda, kako se je vse skupaj začelo. »Leta 1976«, pravi Damjana »mi je Giorgio Bassani govoril o filmu *Il giardino dei Finzi Contini*. V knjigi, ki je podlaga za film, Bassani piše o mestu Urbisaglia, v katerega so že pred vojno konfinirali nasprotnike tedanjega režima. V Kanadi sem hranila očetova pisma, ki jih je pisal družini. Pisal pa je tudi razne pesmice. Bassani je to videl. Rekel je, da mora stvar v javnost. Oče sicer ni bil literat, ampak je dokumentacija po tedanjem Bassanijevem mnenju vseeno dragocena.« Brošura o Rudolfu Bratužu, ki jo je zapisal Roberto Cruciani, je izšla komaj leta 1998. Bogdana pripoveduje: »Leta 1941 je bil odpeljan v Urbisaglio (pokaže uokvirjeni dokument italijanskega pravosodnega ministrstva), tam pa je bil zaprt v glavnem z Židi, ostale Slovence so precej hitro poslali na razne otoke.« Damjana nadaljuje: »Ko sem prišla v Gorico leta 1996, sem Bassanijevo prošnjo izpolnila. Stopila sem v goriško Državno knjižnico in srečala ravnatelja Otella Silvestrija. Silvestri me je predstavil Antonelli Gallarotti, ki se je zanimala za stvar. Telefonirala je v Macerato, nato sem tudi sama odšla tja, kjer so me čakali krajevni zgodovinski raziskovalci, taki, ki si želijo spoznati tudi manj svetle strani italijanske medvojne zgodovine. Roberto Cruciani je o svojih krajih že zapisal veliko knjig in izpolnil lepo število seznamov internirancev ter deportirancev.«

Bogdana pravi: »Letos sem bila prvič tam, v mestu je kraj Abbadia di Fiastra, krasna stavba, pravzaprav graščina. Nasledniki, ki so jo podedovali, so iz nje naredili turistično točko, kraja pa še vedno ne predstavljajo kot taborišče, čeprav krajevni odsek združenja partizanov ANPI to zahteva. V zgornjih prostorih stavbe so bile celice, v katerih je bilo življenje zaradi vročine in mraza precej hudo.«

Kako je prišlo do internacije Rudolfa Bratuža? Tako Bogdana: »Oče je bil interniran, ker je imel stike s tedaj pomembnimi goriškimi Slovenci. Naša kavarna je bila namreč znana kot 'covo dei s'ciavi'. Tedaj edina slovenska kavarna v Gorici je začela delovati leta 1922, prej je tam imel nono pekarno in slaščičarno. V njenih prostorih so se srečevali politiki in intelektualci. Med njimi se spominjam dr. Avgusta Sfiligoja, dr. Engelberta Besednjaka, Zorana Mušiča, Maksa Fabianija. V kavarni je bilo prepovedano pogovarjati se v slovenskem jeziku, po uvedbi rasnih zakonov pa niso več smeli streči Židom. Trinajst protagonistov iz tistega obdobja, med njimi Enza Bettizzo, ki je k nam za-

hajal, dokler je živel v Gorici, sem pred leti intervjuvala za tržaški radio.«

Bogdana nadaljuje: »Najprej so očeta zaprli na Trg Battisti, v telovadnico. Nato so ga skupaj z drugimi strpali na Ulico Barzellini, kamor smo mu nosili hrano. Oče je bil interniran vsega skupaj enajst mesecev, v Urbisagli pa je preživel čas med aprilom 1941 in januarjem 1942. V mestu je bilo veliko Poljakov in Angležev. Taborišča pa so bila posejana tudi po bližnjih vaseh. Ko se je vrnil iz Urbisaglie, je bil v hišnem priporu, vsak dan se je moral namreč ob petih javljati na kvesturi, in sicer do leta 1943. Leta 1943 je odšel v Sulmona, L'Aquila, Padova, Firenze in drugam. Javil se je, da gre iskat slovenska dekleta, ki so bila tedaj zaprta širom po Italiji. Bila so namreč mladoletna in jih brez nekega odraslega spremstva tedaj ne bi spustili domov. Ko so se vrnile v Gorico, so prespale pri nas, nato so jih prišli iskat starši iz Vrtojbe, Prvačine, Bilj in Renč ter jih odpeljali domov.«

Na fotografijah: Damjana in Bogdana Bratuž z listinama o častnem občanstvu (foto Bumbaca); pogled na Urbisaglio; podelitev častnega občanstva na seji občinskega sveta.

Damjana pripoveduje, da jo je decembra presenetilo pismo Annalise Cegni, ki je ravnateljica Inštituta za zgodovino odporniškega gibanja v Macerati: »nato me je v Urbisaglio povabil neposredno njen župan (Roberto Broccolo, op. int.).« Bogdana pa tako: »Leta 1945 so očeta zaprli v Ljubljani na Miklošičevo, kjer se je znašel kot nekomunist. Z njim so bili še goriški profesorji in intelektualci, denimo dr. Bednarik, prof. Doktorci idr. Vsega skupaj je v zaporu preživel tri mesece, nato so ga izpustili. Večina Slovencev se je iz zaporov vrnila, veliko Italijanov pa ne.«

Damjana tako nadaljuje svojo pripoved: »Županu sem povedala celotno očetovo zgodbo. Bil je avstrijski vojak, vpoklicali so ga pri sedemnajstih letih.« Bogdana pa je prepričana, da »je bilo potrebno, da je nova generacija italijanskih zgodovinarjev začela drugače gledati na tedanje medvojno dogajanje. Roberto Cruciani je mnenja, da ljudje tedaj sploh niso vedeli, zakaj so bili interniranci zaprti. Sicer so jim pomagali, ker so ujetniki delali na poljih. Nekaj denarja so jim dajali, da so si kupili kruh.«

Damjana pa še o zanimivem spominu na očeta: »Iz leta 1948, ko je bil oče občinski svetnik v Gorici - izvoljen je bil na listi Demokracije -,

hranim njegov prvi pozdrav županu v slovenskem jeziku. Na občini je bilo tedaj veliko neofašistov, ki so se mu posmehovali in ga tudi napadali.« Bogdana dalje: »Leta 1968 sta se starša odločila, da gresta v Kanado. Še pred tem pa se spominjam, da je bilo najlepše po volitvah, ko so v kavarni pri različnih mizah sedeli 'beli' in 'rdeči' ter se pogovarjali od mize do mize. Tedaj je med njimi veljala solidarnost, da bi le ohranili slovensko.«

Kako pa je prišlo do prodaje kavarne? »Oče je bil zelo star. Pri sedemdesetih sta si z mano želela stran. Julija 1962 je namreč prišlo do napada, katerega ozadje je še danes neraziskano. Stanovanje sta imela starša za kavarno, tistega večera pa so mamo napadli in pretepli. Izgleda, da so napad dobro pripravili. Starša sta od tedaj živela v strahu. Zanimivo pa je, da je tedaj k nam hodilo veliko ljudi iz Nove Gorice, nekateri slovenski novinarji pa so prihajali celo iz Maribora, da bi brali emigrantski tisk, ki je bil v Sloveniji prepovedan.«

Bogdana je prepričana, da bi bilo primerno, ko bi se na prečelje pred nekdanjo kavarno, v prostorih katere danes domuje trgovina kavbojk Bonesa, postavila spominska plošča. Na loga, ki Goričane čaka v prihodnje ...

Primož Sturman

Na fotografiji levo vila Bandini, kjer je bilo taborišče; levo zgoraj Rudolf Bratuž (na desni) s komisarjem taborišča

Goriški prostor

Ulica Garibaldi 9
tel. 0481 533382
fax 0481 532958
gorica@primorski.eu

Primorski
dnevnik

GORICA - Poslopje v Ulici Rocca bo prve malčke sprejelo oktobra

Jasli dobile opremo, lestvice ne spreminjajo

Za osebje preverjanje pisnega in ustnega znanja slovenščine - Do decembra 22 otrok

Romanova si ogleduje novo opremo (levo); mizice in stole bodo malčki začeli uporabljati v drugi polovici oktobra (desno zgoraj); blazine in žoge za urjenje motoričnih sposobnosti (desno)

BUMBACA

GORICA - Marinčič o pojasnjevalni prilogi

»EZTS: z razkošno streho krijejo praznino«

Goriški občinski svet se bo nocoj sestel, da bi med drugim odobril enotno pojasnjevalno prilogo k ustanovitvenemu dogovoru in statutu Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje, ki bo povezovalo občine Gorica, Nova Gorica in Sempeter-Vrtojba. »Goriška uprava je te dni skozi izjave občinskega odbornika Guida Pettarina skušala prikazati zadevo "bolj kot dejanje doslednosti, ne pa dolžnost". V resnici ni tako, prikrivanje resnice pa se nam, občinskim svetnikom Foruma za Gorico, zdi nič drugega kot poskus prikrivanja zadrege občinske uprave zaradi vrste packarij, ki jih je zagrešila v tej zadevi,« pravi občinski svetnik Foruma Marko Marinčič in nadaljuje: »Pojasnjevalna priloga vsebuje nič manj kot 21 pojasnil k posameznim določilom v ustanovni pogodbi in statutu, ki štejeta prva 11 in drugi 14 členov. Več pojasnil kot členov, torej. Dokumenta bosta po tem "pojasnjevanju" izšla temeljito spremenjena in to v izrazito omejevalnem smislu. Skupni imenovalec velike večine teh pojasnil je namreč ta, da vsebinsko krepko omejuje cilje in vsebine delovanja EZTS, ki so bili v začetni evforiji očitno zasnovani dokaj lahkomišelnost, s krepkim preseganjem pristojnosti občinskih uprav.«

Marinčič navaja zaradi jasnosti tudi nekaj primerov: »V 2. Členu pogodbe in statuta so bili med nalogami EZTS med drugimi navedeni "usklajevanje politike mestnega prevoza" in "koriščenje in upravljanje lokalnih energetskih virov". To so področja, na katerih občine v Italiji - in EZTS naj bi po skupnem dogovoru deloval po italijanskem pravnem režimu - dejansko nimajo pristojnosti. Če jih nimajo občine, jih ne more imeti niti EZTS, ki nastaja kot združenje le treh občin. Zato bo moral sedaj občinski svet s ti. "avtentično interpretacijo" pojasniti, da se bodo te naloge izvajale "v mejah pristojnosti občine", ki pa so dejansko skoraj nične. Kar zadeva javni avtobusni prevoz, ki ga upravlja pokrajinsko podjetje pod nadzorom pokrajine in dežele, je pristojnost občine malodane le ta, da zariše rumene črte, ki zaznamujejo avtobusna postajališča.«

Marinčič opozarja, da je takih primerov še in še. »Rimska ministrstva, ki so podrobno prečesala ustanovno listino, so jih kot rečeno evidentirala 21 in ukazala občini, naj

jih v obliki pojasnjevalnih popravkov vnese v dokumente, če želi, da bo EZTS registriran in formalno priznan.

Na vse to pa smo svetniki Foruma opozorili pred poldrugim letom, ko smo tik pred odobritvijo EZTS posvarili na te in druge pomanjkljivosti. Na predvečer odobritve smo jih s sodelovanjem uglednega izvedenca za evropske zadeve dr. Tassarola predstavili na javni skupščini z željo, da bi prispevali k izboljšanju dokumenta. Nihče nam ni prisluhnil, občinski upravi se je zelo mudilo, da bi odobrila EZTS takoj, zato da ne bi izgubila ne vemo kateri evropski finančni vlak,« pravi Marinčič in nadaljuje: »

Potem vemo, kako se je razpletla zgodba. Površno skrupucana dokumentacija je kljub "prijateljski vladi" potrebovala leto in pol, da je skozi šivankino uho prestala ministrska preverjanja. Navzlic Romolijevemu triumfalizmu EZTS sploh še ni bil odobren meseca maja letos, kot so se šopirili na novinarskih konferencah, pač pa bo kvečjemu po odobritvi omejevalnih pojasnil, ki mu bodo temeljito prerežala krila in izvotčila njegovo vsebino. Vendar to najbrž ne bo zmanjšalo znanos in propagandni evforiji goriške desnosredinske uprave. Glavna skrb jim je, da se bodo lahko ponašali z "igračko EZTS", četudi ne bo kaj prida uporabna. Sredstvo propagande pač, tudi z namenom, da prikrijejo realno praznino v čezmejnem sodelovanju na vseh tistih področjih, ki so ta da - v pristojnosti občine in kjer bi lahko bili v 4 letih upravljanja veliko postorili tudi brez EZTS. Taki primeri so večjezični smerokazi, skupne kulturne prireditve, povezovanje gledaliških sezon, vzajemno učenje jezikov, sanacija Korna in drugih vodnih tokov in še na dolgo bi lahko naštevati.«

Če bo EZTS v bodoče lahko pomenil dodatno vrednost v sodelovanju, bo to po mnenju Marinčiča le v smislu nadgradnje obstoječega, utečenega in v zavest občinskih upraviteljev in občanov globoko zasidranega sodelovanja, ki se mora začeti pri drobnih, vsakodnevnih zadevah in iz teh v trdna tla zasidrani temeljev rasti proti strehi. »Nam svetnikom Foruma za Gorico pa se zdi, da se tu dogaja prav nasprotno in da postavljajo navidez razkošno streho nekam v zrak. Morda tudi zato, da bi prikrili praznino, ki je pod njo,« zaključuje Marinčič.

Slovenske jasli v Gorici postopno dobivajo dokončno podobo. Včeraj je podjetje, ki mu je to nalogo pred meseci poverila goriška občina, v Ulico Rocca pripeljalo pohištvo in igrače, s katerimi se bodo od oktobra dalje igrali malčki. Večji delež denarja za pohištvo - 57.000 evrov - je dodelila dežela, občina pa je dodala še 11.000 evrov. Lesene mizice, omare, stole, previjalne mize, pisane blazine in igrače ter dvanajst triciklov, ki jih bodo v prihodnjih dneh razporedili v prostorih, si je včeraj dopoldne ogledala goriška občinska odbornica Silvana Romano, ki je bila z izbiro opreme zelo zadovoljna.

»Uradi so tudi že izbrali podjetje, ki bo v prihodnjih mesecih uredilo dvorišče slovenskih jasli. Dela, za katera smo v rebalans proračuna vključili 30.000 evrov, bodo opravili do septembra,« je povedala goriška odbornica za šolstvo in pristavila, da bodo jasli odprli oktobra. »Začeli bomo postopno. Od druge polovice oktobra do decembra bo jasli obiskovalo 22 otrok, med katerimi bosta tudi dva otroka iz sovedenjske in dva otroka iz števerjanske občine. Od januarja dalje bodo jasli lahko obiskovali dodatni trije otroci iz goriške občine,« je pojasnila pristojna funkcionarka občine Manuela Salvadei in pristavila, da bodo konvencijo z občinama Sovodnje in Števerjan podpisali v prihodnjem šolskem letu.

Na vprašanje o upravljanju jasli in izbiri osebja je Salvadeijeva odgovorila, da bo uprava zaupala delovanje slovenske vzgojne ustanove zadrugi Duemilauno-Agenzia sociale, ki že skrbi za ostale občinske jasli v Gorici. »V jaslih bodo zaposlene štiri osebe. Z zadrugo smo se že dogovorili, da nam bo predstavila seznam petih vzgojiteljev, ki bodo seveda morali imeti habilitacijo za poučevanje v slovenskih šolskih ustanovah. Ob tem bomo pred izbiro izvedli dodatno preverjanje ustnega in pisnega znanja slovenskega kandidata, o tem pa se bomo dogovorili s slovensko konzulto,« je pojasnila Salvadeijeva.

Še vedno nerešen pa ostaja problem otrok, ki v prihodnjem šolskem letu ne bodo mogli obiskovati jasli v Ulici

Rocca, kljub temu, da so njihove družine izbrale kot prioriteto vpis v slovenske jasli. Trije otroci so namreč izostali, v kolikor zaostajajo na skupni lestvici za tistimi, ki so dali slovenske jasli le kot drugo opcijo. Romanova je povedala, da je občina pripravljena na dogovarjanje, čeprav nikakor ne namerava pristati na zahtevo o sestavi dveh ločenih lestvic za slovenske in italijanske jasli. »Pri sestavi skupne lestvice smo se ravnali po zakonih, od katerih ne nameravamo odstopati. Jasli so storitev, ki jo občina nudi vsem,« je povedala Romanova, ki bo v zvezi s tem naslovila pismo na pokrajinskega predsednika SSO in SKGZ Walterja Bandlja in Livia Semoliča. (Ale)

ROMJAN - Šola Občina objavila razpis za izbiro izvajalca

Občina Ronke je v prejšnjih dneh na svoji spletni strani in na dveh dnevnikih objavila javni razpis za izbiro gradbenega podjetja, ki bo zgradilo slovenski šolski center v Romjanu. Zainteresirana podjetja se morajo prijaviti do 22. avgusta, 25. avgusta pa bodo odprli kuverte in pregledali ponudbe. Izklicna cena je 1.290.000 evrov, dela pa naj bi se zaključila v 335 dni (približno enajst mesecev). Občinski odbornik Livio Vecchiet je izrazil zadovoljstvo nad dejstvom, da je po dolgih letih končno prišlo do pomembnega koraka v smeri izgradnje slovenskega šolskega središča, ki ga Večstopenjska šola Doberdob zaradi prostorske stiske v Ulici Capitello krvavo potrebuje. Odbornik Vecchiet je ocenil, da se bo gradnja slovenskega pola lahko začela že ob koncu tekočega leta ali na začetku prihodnjega.

DOBERDOB - Vizintin

Prednost združevanja občin ni le v prihranku

»Manipulacija dejstev ter pristransko in površno tolmačenje izjav sodita k redni praksi politikantov, profesionalcev praznega besedičenja, ki tako početje redno izkoriščajo in zlorabljajo zato, da ustvarjajo umetne in zavajajoče polemike, cilj katerih je prikazati javnosti v negativni luči različno misleče. To se je pripetilo tudi v zvezi z mojimi izjavami glede možnosti združevanja občin,« poudarja doberdobski župan Paolo Vizintin in nadaljuje: »Histerično se mi še zlasti očitno, da sem "proti občinam, še posebno slovenskim", da bi bila združitve s sovedenjsko upravo "grozljiva" in da bi s takšno potezo ne ničesar prihranili. Z združitvijo naj bi se po mnenju teh politikantov strinjali številni Doberdobci, ki zaradi tega naj ne bi bili več "ponosni na svoje korenine in jim ne bi bilo več mar za krvave žrtve, s katerimi so naši predniki dosegli priznanje slovenske manjšine". Trdijo nadalje, da se je očitno pri Doberdobcih "kulturna raven in raven narodne identitete krepko znižala". Tako pisanje je skrajno nespoštljivo tako do naših kot do sovedenjskih občanov.«

Vizintin poudarja, da je svoja stališča o reformi krajevnih javnih ustanov večkrat pojasnil ter utemeljil z dejstvi in podatki na številnih javnih srečanjih. »V Italiji imamo 8.094 občin in v sami FJK jih je preko 200, zadostovala pa bi jih ena četrtina. Prednost manjšega števila občin ni samo v finančnem prihranku. Na zgodovinsko, kulturno, socialno, gospodarsko in jezikovno etnično homogenih teritorijih ter okoljsko podobnih območjih beležimo pretirano razdrobljenost krajevnih javnih ustanov. Te ustanove (pre)večkrat posegajo neusklajeno z različnimi ali celo nasprotujočimi si izbirami na primer na področju prostorskega načrtovanja, urbanistike, infrastrukture, kulturne dediščine, gospodarskega in socialnega razvoja ter zaščite jezikovnih manjšin. Tako raznoliki posegi imajo hude posledice, saj kaotične in neusklajene uklope lahko povzročijo nepopravljivo škodo na identiteti in enotnih značilnostih teritorija. To se dogaja tudi na Krasu, kjer ima vsaka občina čisto različno vizijo glede urbanistične ureditve, gradbenih pravil in kraške arhitekture v posameznih vaseh. Zaradi teh razlogov bi v goriški pokrajini zadostovalo pet italijanskih in dve slovenski občini - sovedenjsko-doberdobska in števerjanska,« pravi Vizintin in opozarja, da doberdobska uprava že več let sodeluje s soslednjimi občinami, s katerimi vodijo skupno davčno in redarsko službo ter enotno okenke za produktivne dejavnosti.

»Periferni uradi ostajajo na posameznih občinah, medtem ko se osrednji nahajajo v Trzinu, Škocjanu in Redipulji. Isto se dogaja s krajinsko komisijo, ki jo upravlja skupno s sovedenjsko občino, kjer ima sedež tudi glavni urad. Na ta način skušamo pridobiti na strokovnosti, učinkovitosti storitev in uradov ter preprečiti porast stroškov. Naslednji korak bo morda ustanovitev enotnih uradov, s katerim pa ne bo prikrašano naše samoodločanje. Do tega sodelovanja je prišlo iz čisto objektivne razlogov: zaradi vse večjega bremena in kompleksnosti dela in postopkov, zakonodajnih sprememb, birokracije, izdatkov in nižanja državnih prispevkov. Okoliščine kažejo, da se bodo razmere še zaostrele in da bo prej ali slej prišlo do ukinitve ali združitve številnih majhnih občin, podobno kot se je pripetilo v Grčiji, kjer so zaradi krize že ukiniteli tri četrti krajevnih ustanov. To bo kdo želel politično izkoristiti, zaradi česar tvegamo, da bodo nekatere slovenske uprave izbrisane in naši teritoriji priključeni italijanskim. Iz tega razloga morda ne bi bilo zgoreno razmišljati ravno o združitvi doberdobske in sovedenjske občine, saj gre za preživetje in za izboljšanje javnih storitev. V enotnosti je namreč moč. O tem seveda ne bodo odločali župani, temveč suvereni občinski sveti. Še vedno pa imajo župani, tako kot ostali državljani v demokratični družbi, pravico do izražanja lastnih stališč in mnenj, ne da bi zato morali odstopiti,« zaključuje Paolo Vizintin.

GORICA - Obnova Trga Seghizzi

Grajsko naselje bodo olepšala sadna drevesa

V kratkem razpis - Dela prihodnje leto, potek bodo določili s prebivalci in gostinci

Trg Seghizzi je potreben prenove

BUMBACA

Tudi sadna drevesa bodo v prihodnje krasila območje Trga Seghizzi v goriškem grajskem naselju, ki ga občinska uprava namerava obnoviti prihodnje leto. V prejšnjih dneh sta goriški župan Ettore Romoli in vodja tehničnih uradov občine Maria Genovese srečala arhitekta Claudia Meninna in Luigija Di Data, ki zaključujeta izvršni načrt obnove grajskega naselja. Le-tega bo v kratkem odobril občinski odbor, nato pa bo objavljen razpis za izbiro izvajalca del. Uprava predvideva, da se bodo dela lahko začela na začetku prihodnjega leta ali najkasneje spomladi.

Projekt predvideva ovrednotenje prevoznih in neprevoznih delov Trga Seghizzi, ki bo po novem primeren za prirejanje raznih prireditev in dogodkov, čeprav bo še vedno služil kot parkirišče. Tlačkani deli bodo iz porfirja, kraškega kamna in rečnega kamenja, ovrednotene pa bodo tudi zelenice. Visoki bori, ki rasejo ob trgu, bodo ostali na svojem mestu, ob le-teh pa bodo posadili nova drevesa. Vzpetina, ki se od trga dviguje proti gradu, bo posejana s travo, uvedli pa bodo tudi nekatere spremembe v prometni ureditvi.

Obnovili bodo tudi vodovodno, električno in plinsko omrežje, o teh delih pa bo tekla beseda na srečanju med občino ter predstavniki podjetij Newco Energia in Irisacqua, ki bo potekalo prihodnji teden. Goriški župan Ettore Romoli je zagotovil, da bodo pri planiranju poteka del čim bolj upoštevali potrebe prebivalcev in gostincev grajskega naselja, s katerimi se bodo ponovno sestali. (Ale)

RONKE - Prijava Marihuana štrlela čez ograjo

Na svojem domu je gojil marihuano, vendar so njegov mali nasad odkrili policisti tržiškega komisariata. Pred obtožbo gojenja rastlin s ciljem proizvodnje opojnih substanc se bo na goriškem sodišču moral zagovarjati 35-letni moški iz Ronk, ki na začetek sodnega postopka čaka na prostosti.

Pred dnevi so med poostrenim nadzorom proti uporabi opojnih substanc policisti opazili, da na dvorišču hiše v Ronkah raste indijska konoplja. Rastline so bile visoke preko dva metra, tako da so štrlele preko ograje. Policisti so nekaj dni opazovali stanovanje, nato pa so se odločili za pregled stanovanja. V njem so našli precizno tehnično, kakršne uporabljajo za pripravo odmerkov, poleg tega pa je moški imel pri sebi še nekaj gramov marihuane. 35-letnika so zato prijavili sodnim oblastem.

BRDA - Po petkovi toči

Deželo prosijo denar za promocijo

Goriška pokrajina bo v imenu briških vinarjev in krajevnih upraviteljev prosila deželo za sredstva, s katerim razviti marketinški projekt za promocijo Brd, potem ko je v noči s petka na soboto toča toča poškodovala številne vinograde. Včeraj so se s pokrajinsko podpredsednico Maro Černic pogovorili župani oz. predstavniki občin Gorica, Števerjan, Fara, Koprivno, Šlovrenc, Moš, Krmin in Dolenje, prisotni pa so bili tudi zastopniki kmetijskih stanovskih organizacij Coldiretti, Cia, Confagricoltura in Kmečke zveze.

»Vse organizacije in krajevne uprave bodo opravile vse potrebne korake glede pridobitve sredstev za odpravo škode po neurju, hkrati pa bomo skupaj predlagali deželi pripravo projekta za promocijo Brd, ki niso izključno vezana samo na vino. V Brdih imamo tudi restavracije, kolesarske poti, naravne lepote, zgodovinske znamenitosti, ki prispevajo k gospodarski rasti tega območja in jih gre ovrednotiti, potem ko je toča tako hudo prizadela vinarski sektor,« pojasnjuje Černičeva in napoveduje, da se vinogradniki končno za-

čenjajo ogrevati tudi za sklepanje zavarovalnin. »Kmečke stanovske organizacije bodo pripravile informativno kampanjo o zavarovalninah, glede katerih bo nedvomno treba spremeniti kriterije, na podlagi katerih izračunajo premije,« pravi Černičeva in pojasnjuje, da osnutek načrta za promocijo Brd že imajo, saj so ga izdelali v okviru projekta za briški marketing. Takratni projekt so namreč razvili samo, kar se tiče kolesarskih stez, marketinški del pa je ostal zaenkrat neuresničen. Zaradi tega bodo projekt spet vzeli v roke, ga do septembra pregledali in potem se lotili njegovega ažuriranja. Černičeva se bo danes srečala z deželnim odbornikom za kmetijstvo Claudiom Violinom, spregovorila pa mu bo ravno o projektu za promocijo Brd, ki so ga soglasno podprli predstavniki briških občin in ki za svojo uresničitve potrebuje deželna sredstva.

Med včerajšnjim srečanjem na pokrajini je med drugim izšlo, da je danes zavarovanih 1.046 hektarjev briških vinogradov, kar predstavlja okrog deset do petnajst odstotkov proizvodnje. (dr)

ŠEMPETER - Bivši župan se zagovarja

»Obsojen brez procesa«

Valenčič kritičen do občinskih svetnikov, ki so kljub njegovi odsotnosti izglasovali sklep o kazenski ovadbi

»Korektno bi bilo, da bi zaradi moje odsotnosti župan predlagal umik točke iz dnevnega reda. 1. julija sem odpotoval v ZDA, o dodatni točki dnevnega reda pa nisem bil obveščen,« komentira nekdanji župan občine Šempeter Vrtojba, Dragan Valenčič, dogajanje na zadnji občinski seji. Poročali smo že, da je računsko sodišče občini Šempeter-Vrtojba konec junija izreklo negativno mnenje zaradi več nepravilnosti pri ravnanju z nepremičnim premoženjem občine v letih 2008 in 2009. Tedaj je občini županoval Valenčič. Občinski svet je na zadnji seji izglasoval sklep, ki sedanjemu županu Milanu Turku nalaga, naj na podlagi ugotovitev računskega sodišča poda kazenske ovadbe zoper odgovorne osebe. Valenčič opozarja, da se proti njemu že dve leti dogaja linč, dogajanje okrog izgradnje socialnega centra v Vrtojbi pa je označil za zaroto.

»Predlog sklepa, ki je bil na seji sprejet 7. julija, je nekorekten, razpravljali in odločali so v moji odsotnosti, niso mi dali priložnosti, da pojasnim, niso zaščitili institucije župana, obsodili so me tako rekoč brez procesa,« je prepričan Valenčič, ki nadalje poudarja, da računsko sodišče ne ugotavlja nikakrš-

nega oškodovanja občine, da ga ne sumi storitve kaznivega dejanja, da ne nasprotuje ustanovitvi zasebnega zavoda ZIC (Zavoda za izgradnjo socialnega centra) ter da zahteva praktično samo en popravljalni ukrep, in sicer, da mora občina v 90 dneh pričeti z aktivnostmi za uskladitev ustanovnega akta glede predmeta poslovanja ZIC-a. Sicer pa Valenčič prevzema politično odgovornost za ugotovljene nepravilnosti, opisane na 44 straneh, s katerimi se pa v glavnem ne strinja, kar je pojasnil v ugovoru računskemu sodišču, vendar je poročilo dokončno.

Svetnike so najbolj zbadle nepravilnosti, ugotovljene v zvezi s prodajo zemljišč na nekdanjem mejnem prehodu Vrtojba in pri Zavodu za izgradnjo centra, ki vodi projekt Socialnega centra Vrtojba. Revizorji računskega sodišča so glede slednjega ugotovili, da občina ni ravnala po predpisih, ko je soustanovila zasebni zavod za opravljanje tipičnih gospodarskih, tržnih dejavnosti, ki imajo pridobitno naravo. Občina je namreč Socialni center Vrtojba gradila v javno-zasebnem partnerstvu skupaj z družbo Kampa oz. podjetjem Marc. (km)

NOVA GORICA - Predsednik KGZ s kmeti

»Potrebna je ponovna uvedba obrambe proti toči«

Poškodovane breskve

FOTO K.M.

Predsednik kmetijske gozdarske zbornice Slovenije Ciril Smrkolj je včeraj obiskal nekatere kmetije med Novo Gorico in Ajdovščino, ki so zadnji konec tedna utrpeli škodo zaradi toče. »Katastrofalno je, res. Na žalost se s podobnimi problemi ukvarjamo na Štajerskem, veliko škode je tudi v Prekmurju. Zaskrbljeni in žalostni smo, ker v vseh letih nismo uspeli vzpostaviti nekega razumnega, primerne sistema zavarovanja škode v kmetijstvu,« je po ogledu poškodovanih sadovnjakov in vinogradov povedal Smrkolj. Andreja Baša, kmetijska svetovalka pri novogoriškem Kmetijsko gozdarskem zavodu pa opozarja, da so v zadnjih dneh odkrili veliko škode tam, kjer je niso pričakovali. »Ocenjujemo, da je skupno prizadetih 1.600 hektarjev površin. Gre predvsem za intenzivne nasade, nekaj pa je tudi vrtov, kjer ljudje gojijo zelenjavo za lastne potrebe,« dodaja Baševa.

Tudi Smrkolj, tako kot številni sadjarji, s katerimi smo v minulih dneh govorili okrog zavarovanja pridelkov – na Goriškem se jih je za to odločilo le okoli 10 odstotkov – ugotavlja, da so pogoji zavarovalnic za sadjarje neprimerni: »Zavarovalnice bi zavarovale vse na kmetiji, samo pridelkov ne in to je problem. Mi kot zbornica, bomo v teh primerih na osnovi ocen, ki jih bodo pripravili naši svetovalci, kmetom odpisali zbornični prispevek,« je obljubil Smrkolj, ki sadjarjem predlaga tudi ustanovitev solidarnostnega sklada. S pomočjo prispevkov lastni-

Smrkolj s kmeti

FOTO K.M.

kov kmetijskih zemljišč in gozdov ter države, bi bil zagotovljen fond, ki bi posameznikom v primerih kot je nedavni, zagotovil takojšnjo pomoč. »Tretja stvar pa je zelo resen apel državi, vladi, ministrstvu, da razmislijo, da na območju kot je Goriška, ponovno uvedemo obrambo proti toči,« dodaja Smrkolj. Obramba proti toči bi se po njegovih besedah morala izvajati tako s pomočjo letalske obrambe – toča je v tem primeru drobnejša in zato ne povzroči tolikšne škode – kot tudi z mrežami proti toči. Prav slednje je za posamezne sadjarje precej velik strošek, zato sogovornik predlaga, da se k reševanju težave vključi tako država, ki bi sofinancirala njihovo izgradnjo, kot tudi zavarovalnice z boljšimi zavarovalnimi pogoji. »Pomembno je, da bi k takemu projektu pristopili vsi, tudi župani, kajti škoda ni samo na kmetijskih pridelkih, je tudi na javnih objektih, lastni- ni občanov – avtomobilih, trgovskih objektih...« poziva Smrkolj, ki obenem opozarja še na drugo težavo kmetov: sušo. »Največja katastrofa v kmetijstvu je suša. Proti temu se pa v Sloveniji niti zavarovati ne da. To je naravna nesreča, v takih primerih pa vemo, kakšne so obvezne rezerve Republike Slovenije in koliko odstotkov od škod lahko povrnemo. Le par odstotkov!« pribija Smrkolj, ki kot primer dobre prakse navaja avstrijski model sistema vzajemnega zavarovanja, kjer je v takem okviru zavarovanih okoli 75 odstotkov kmetijskih površin.

»Škoda je zelo velika. Zajelo je veliko območje, od državne meje do Branika. V zadnjih dneh smo ugotovili, da je tudi tam, kjer nismo pričakovali. Precejšnja škoda je predvsem na grozdlju. Površinsko je največ škode na vinogredih, ker jih imamo največ – neke od 600 do 700 hektarjev je prizadetih, so pa tam škode manjše – med 10 in 60 odstotki. Odstotkovno pa je bistveno večja škoda v nasadih breskev, ki so v fazi obiranja in zorenja, pa tudi v nasadih hrušk in jablan. Skupno je prizadetih 300 hektarjev breskev, jablan in hrušk,« opisuje stanje na terenu kmetijska svetovalka Andreja Baša. Kjer sadje še ni začelo gniti, ga bodo nekaj lahko rešili s predelavo, nekatere manjše ranice na breskvah, ki še niso povsem dozorele, se bodo lahko tudi še zacelile. »Težje je pri hruškah in jablanah, kjer gre v celoti za prodajo svežega sadja, tam vsak udarec naredi sadje netržno. Morda se bo dalo pri hruškah še kaj rešiti s predelavo, ostalo je uničeno,« dodaja Baševa.

Peter Lisjak iz Oševljeka, ki breskve goji na poltretjem hektarju površine, pravi, da bo moral breskve čim prej obrati, da ne bodo zgñile. Pridelka ni zavaroval, pravi, da bi ga to stalo več kot 1.500 evrov. Letos je računal na 25 ton pridelka, kar bi mu navrglo okoli 8.000 evrov. Potem pa je toča en sadovnjak v celoti poškodovala, drugemu pa nekoliko bolj prizanesla. »Sedaj pa – kar nas bo Fructal rešil in odkupil ...«

Katja Munih

Valenčič se zagovarja

FOTO K.M.

Il progetto è realizzato dalla Provincia di Gorizia e finanziato dalla Regione Friuli Venezia Giulia, ai sensi delle leggi 482/99, 38/01 e della L.R. 26/07.

Il projet al è realizât de Provincie di Gurize e finanziât de Region Friûl Vignesie Julie, ai sens des leigs 482/99, 38/01 e de L.R. 26/07.

Projekt izvajaja Pokrajina Gorica, financirana pa ga Dežela Furlanija Julijska krajina v okviru zakonov 482/99 in 38/01 ter deželnege zakona 26/07.

provincia di gorizia
provincie di gurize
pokrajina gorica

www.cronacheisontine.it

Cronache Isontine

Cronichis Lisuntinis - Posoška kronika

Divario fiscale Italia-Slovenia: Gherghetta a Bruxelles

Era tra i primi impegni della nuova giunta provinciale di Gorizia. Sensibilizzare l'Unione Europea affinché venga ridotto il divario fiscale tra le società di capitale italiane e slovene. Un gap dell'11,4% e una differenza del costo orario del lavoro di 8 euro. A sfavore delle imprese italiane. Una situazione che si ripresenta anche con l'Austria, paese dove la pressione fiscale per le società di capitali è inferiore alla nostra del 6,4%.

Ma soprattutto una condizione di svantaggio che, vista l'immediata vicinanza con la Slovenia ma anche con l'Austria, ricade soprattutto sulle aziende del nostro territorio provinciale e regionale, costrette a stare sul mercato in una posizione di forte inferiorità competitiva, con pesanti ricadute sul nostro sistema economico e occupazionale.

Una situazione insostenibile, dunque. Ecco perché nei giorni scorsi il presidente della Provincia di Gorizia, Enrico Gherghetta, e il suo assessore agli Affari internazionali Sara Vito - alla sua prima uscita ufficiale in questa nuova veste - sono partiti alla volta della sede UE di Bruxelles. Ad attenderli c'era l'euro-parlamentare Pd Debora Serracchiani e assieme sono stati ricevuti dal capo unità della Divisione generale fiscalità dell'Ue, Donato Raponi, e dall'esperto della Divisione tasse, Marco Fantini. Ai due funzionari europei è stata consegnata una dettagliata relazione comparativa sul trattamento fiscale e il costo del lavoro tra Italia, Slovenia e Austria, un documento - redatto gratuitamente dai commercialisti Vittorio Pella e Piergiorgio Strizzolo - che nei prossimi giorni verrà inoltrato, a firma di Gherghetta e Serracchiani, anche ai Commissari europei delle Divisioni fiscalità e competitività.

«La nostra missione a Bruxelles - spiega Gherghetta - ha dato il via a un percorso che mi auguro possa portare a risolvere la questione del divario fiscale con la Slovenia e l'Austria.

Sarebbe comunque un buon risultato se riuscissimo ad arrivare a un riconoscimento ufficiale dello svantaggio che colpisce l'economia isontina, visto che l'Unione Europea non ha competenza diretta sulla questione». «Un documento ufficiale dell'Ue - osserva Gherghetta - ci consentirebbe di rivolgerci alla Regione e al Governo italiano affinché risolvano la questione riducendo le tasse per le imprese e il costo del lavoro».

Uspešna menedžerka v Bruslju: Irena Bednarich

Una manager di successo a Bruxelles:
Irena Bednarich

Irena Bednarich iz Števerjana je študijska in profesionalna pot pripeljala v tri evropska glavna mesta. Po opravljenem natečaju je bila sprejeta v priznano univerzitetno ustanovo »Lamaro Pozzani« v Rimu. Naslednja tri leta je študirala na pariškem Inštitutu za politične vede in v francoskem mestu opravila prakso pri podjetju IBM. Za tem se je preselila v Bruselj, kjer živi že šest let. V belgijski prestolnici je najprej delala v ameriški gospodarski zbornici pri EU, sedaj pa ...

Kje si trenutno zaposlena?

Sem menedžerka za evropske vladne zadeve pri podjetju Hewlett-Packard v Bruslju, poleg tega pa predsedujem združenju »European Imaging Association« in skupini za avtorske pravice pri združenju Digitaleurope. Specializirana sem na področjih digitalne ekonomije, avtorskih pravic, intelektualne lastnine, patentov in varovanja podatkov.

Nam lahko predstavite konkreten primer, vezan na vaše delo?

Vodim dela na področju avtorskega prava, ki se mora stalno prilagajati

Irena Bednarich ob prejemu nagrade »European Counsel Award for Intellectual Property«.

Irena Bednarich med podelitvijo nagrade »European Counsel Award for Intellectual Property«.

razvoju novih digitalnih tehnologij. Ukvarjam se na primer z vprašanjem izdaje licenc italijanskega združenja avtorjev in založnikov SIAE za družbo Apple v tujini.

Kako doživljate Bruselj?

Od vedno so me zanimala evropske

zadeve, saj Bruselj daje strokovnjakom izredno možnost razvoja na tem področju. Kljub temu pa je edinstveno kozmopolitsko vzdušje zbrano v relativno majhnem mestu, kar pomeni manj stresa in utrujenosti, ki ju lahko povzroča delo v večjih

evropskih velemestih.

Katero so vaše dobre osebne lastnosti?

Sem intelektualno radovedna, znam poslušati in imam dobre sposobnosti vodenja, kar je izredno pomembno za moje delo.

La giovane Irena Bednarich di San Floriano del Collio ha studiato e lavorato in tre capitali europee. La sua formazione è iniziata a Roma, dove è stata ammessa al rinomato Collegio Universitario "Lamaro Pozzani", per poi

proseguire a Parigi, dove ha frequentato il prestigioso Istituto di scienze politiche. Sempre nel capoluogo francese ha svolto uno stage presso l'azienda IBM. Dopo essersi trasferita a Bruxelles, ha lavorato alla Camera di commercio

americana presso l'UE, mentre ora è una donna manager che si occupa di affari governativi europei presso l'azienda Hewlett-Packard a Bruxelles. Inoltre presiede l'associazione European Imaging Association e il gruppo per

il diritto d'autore dell'associazione Digitaleurope, essendo specializzata nei campi dell'economia digitale, del diritto d'autore, delle proprietà intellettuali e dei brevetti nonché della protezione dei dati personali.

A Codroip spazi ae leterature par furlan cu la 32e edizion dal "Premi San Simon"

A Codroipo spazio alla letteratura in friulano con la 32a
edizione del "Premi San Simon"

Al torne puntuâl anje tal 2011 un dai premis leteraris plui impuartants pe leterature in lenghe furlane: si trate dal innomenât "Premi San Simon", rivât aromai ae 32e edizion e intitulât a Agnul Di Spere (Angelo Pittana) dopo de muart dal scritôr e poete furlan. La selezion e je riservade a romançs ineditis scrits in lenghe furlane doprant la grafie uficiâl; cui che al vûl concori al à di consegnâ trê copiis de sô opare ae Biblioteche Civiche di Codroip, dentri des 7 sore sere di sabide ai 17 di Setembar. Il premi al è bandit de Amministrazion comunâl de Citât di Codroip, che e premiarà il vincidôr cun 1500 euros e cuntune

targhe di arint. La proclamazion dal vincidôr e dai pussibii autôrs segnalâts e je previodude par vinars ai 28 di Otubar dal 2011, di di Sant Simon. Par informazions in plui, si pues metis in contat cu la Biblioteche civiche di Codroip al numar 0432-908198 o ben ae direzion di pueste eletroniche biblioteca@comune.codroipo.ud.it. Zontade al "Premi San Simon", e je previodude anje la 25e edizion dal "Premi San Simonut", riservât ai students che a an cjapât part al progjet "Corsi di scrittura creativa", promovût de Agjenzie regional pe lenghe furlane (Arlef).

Il Comune di Codroipo bandisce il "Premi San Simon", riservato a romanzi inediti scritti in lingua friulana utilizzando la grafia

ufficiale. Per informazioni contattare la Biblioteca civica di Codroipo (0432-908198, biblioteca@comune.codroipo.ud.it).

Ho trovato un animale selvatico in difficoltà: come devo comportarmi?

Innanzitutto si deve sapere che alcuni ritrovamenti in apparenza fortuiti sono dovuti in realtà al sistema adottato dalla specie per la propria sopravvivenza. È il caso, ad esempio, dei giovani merli che vengono distribuiti dai genitori sul terreno o sui cespugli al fine di prevenire la perdita dell'intera nidata. La prima regola è quella di osservare attentamente a distanza, per evitare di "soccorrere" un animale che non ne ha per nulla bisogno. Quando si trova un piccolo uccello o un cucciolo di qualsiasi specie, dunque, è meglio assicurarsi che sia effettivamente abbandonato o in pericolo di vita. Una specie di facile ritrovamento è quella dei rondoni, che devono essere sempre soccorsi in quanto non sono in grado di volare partendo da terra. In

alcuni casi, per esempio dopo violenti temporali, accade di ritrovare al suolo esemplari in buone condizioni, in genere in grado di riprendere il volo immediatamente con un piccolo soccorso. È infatti sufficiente aiutarli accompagnandoli con la mano a involarsi. Ma attenzione a non confondere gli adulti con i piccoli che, per essere pronti al volo, devono avere le ali più lunghe della coda. In caso di ritrovamento di uccelli, ferme restando le indicazioni prima date, vanno riposti in scatole di cartone chiuse, con fori sufficienti per la respirazione. Si devono poi evitare rumori molesti e di fornire cibo (eventualmente poca acqua) e si deve raggiungere rapidamente un punto di soccorso.

La storie strane dal »Leon di Gurize«

La strana storia del "Leone di Gorizia"

Il Leon di S. Marc parsore dal ingrés dal Cjstiel di Gurize.

Il Leone di San Marco sopra l'ingresso del Castello di Gorizia.

Al è li, fuart e elegant, e nus ricuarde che une volte e je passade par chi une potence, ma ançe che e je une tradizion che e reste in plts. Al è il Leon di S. Marc, che i Venezians lu àn metût pardut là che la Serenissime e à poiât la çate e che si cjatilu cualchi volte ançe là che no si spietaressisi. Chest al è il cás di Gurize, par esempli, là che i gurizans si son usâts a viodilu cuant che a jentri tal borc dal cjistiel, e i turiscj si domandin -magari un pôc stranits- ce che al à ce fá chel leon li cu la capitâl de Contee Principesce, cu la Nize Austriache, che e jere une

tiere asburgjiche fin che, dopo da lis tragjediis dal secul XX, no je passade a la Italie. Po ben, si che al à alc ce fá cun Gurize. Di fat, forsi no ducj a san che Gurize e je stade ançe veneziane, ançe se par pôc timp, une vore pôc. Cuistion di un an, ançe di mancûl, cuant che tal 1508 lis trupis di Vignesie a cjaparin la citât e a puartarin cun se il leon, par fá viodi che S. Marc al jere paron di chês contradis. I venits a rinfuarçarin lis muris dal cjistiel e ur derin plui o mancûl l'aspjet che a àn inmò in di di vuê. Dut cás, a pierderin la citât za tal 1509, cuant che e fo cjapade dai

austriacs. I venezians a restarin a Gurize une vore pôc, e no faserin nancje in timp a meti il Leon di S. Marc su la tor, come che a usavin a fá. I austriacs, po, lu lassarin intune da lis salis dal cjistiel. Al restà li fin al 1919, dopo da la fin da la Vuere Grande, cuant che la statue e fo metude sù là che e je cumò, propit sul porton dal cjistiel, par fá viodi che la citât e jere taliane. Secont cualchidun cheste e je une sfuarçadure da la storie. Secont cualchidun al è adiriture un fals storic. A la fin dai fats, al è -plui che altri- un segn dal timp, de storie de citât.

Troneggia, maestoso ed elegante, a ricordare una potenza che fu. È il Leone di San Marco, che si ritrova puntuale ovunque Venezia e la sua Serenissima Repubblica abbiano regnato in

passato, ma anche, talvolta, dove non ti aspetti di vederlo. Così a Gorizia, dove i goriziani hanno fatto l'abitudine a porgergli un cordiale saluto entrando tra le mura del castello, ed i turisti

si chiedono che cosa c'entri quel leone con la capitale della Principesca Contea. Forse non tutti lo sanno, ma Gorizia è stata anche veneziana, seppur per poco, dal 1508 al 1509.

V Sovodnjah bodoča ženska odbojcarska elita

Le future stelle della pallavolo femminile a Savogna

V Sovodnjah se je od 23. do 27. junija odvijala prava odbojcarska poslastica. Na 5. Turnirju brez meja, ki ga prireja SZ Soča, so namreč nastopile štiri odbojcarske državne reprezentance mladink (Under 18) iz Italije, Brazilijske, Nemčije in Rusije. Za organizacijo tako pomembnega dogodka so se letos v Sovodnjah odločili zato, da bi na najboljši način praznovali dve pomembni obletnici, in sicer 60. obletnico upravne samostojnosti Občine Savogna ob Soči in 30. obletnico ustanovitve SZ Soča. Tako so se v prvih treh dneh vse

reprezentance pomerile med seboj, 26. in 27. junija pa so bile na vrsti polfinalne in finalne tekme. Turnir je na koncu zaslužen osvojila perspektivna šesterka iz Brazilijske, ki je v finalu premagala Nemčijo, na tretje in četrto mesto pa sta se uvrstili reprezentanci Rusije in Italije. O kakovosti turnirja priča tudi dejstvo, da so reprezentance Italije, Brazilijske in Nemčije izkoristile priložnost za pripravo na nastop na svetovnem prvenstvu za mladinke, ki bo na sporedu avgusta v Turčiji. Rusijo pa strokovnjaki uvrščajo v svetovno elito. Mnoge igralke, ki

so jih gledalci lahko občudovali v Sovodnjah, bodo namreč po vsej verjetnosti v bodočnosti krojile svetovni vrh odbojke. Vseh deset tekem (vsak dan sta bili na sporedu dve tekmi) so odigrali v občinski telovadnici v Sovodnjah, ki je bila vsak dan nabito polna, ekipe pa so trenirale tudi v športnem centru Mirka Špacapana v Gorici in v telovadnici v MagmiX v Novi Gorici. Poudariti je treba medijski odmev, ki ga je imel omenjeni dogodek, saj se je v Sovodnje pripeljala veliko ljubiteljev odbojke iz celotne dežele, sosednje Slovenije in

Veneta. Za organizacijo dogodka sta levji delež nedvomno prispevala predsednik SZ Soča Fabio Tommasi in domačin Luca Milocco, ki je navezal stike s predstavniki nastopajočih reprezentanc in sploh poskrbel, da je bila organizacija turnirja na visoki kakovostni ravni. Predsednik SZ Soča pa se je želel tudi zahvaliti nekaterim pokroviteljem, kot so Pokrajina Gorica, združenje Coni, Fundacija Goriške hranilnice, ZSSDI in druge ustanove, brez katerih uresničitev takega dogodka ne bi bila mogoča.

Dal 23 al 27 giugno Savogna è stata teatro di una vera e propria festa per gli amanti della pallavolo. Quest'anno hanno infatti partecipato al quinto torneo "Senza confini", organizzato dalla Polisportiva Soča, ben quattro formazioni nazionali femminili Under 18 in rappresentanza di Italia, Brasile, Germania e Russia. I responsabili della Polisportiva hanno deciso di organizzare un evento così importante per celebrare nel migliore dei modi due anniversari significativi: il sessantesimo del conseguimento dell'autonomia amministrativa del Comune di Savogna d'Isonzo e il trentesimo di fondazione della Polisportiva Soča. I primi tre giorni hanno visto il confronto

incrociato tra tutte le squadre, mentre il 26 e il 27 giugno si sono svolte rispettivamente le semifinali e le finali. Il torneo è stato meritatamente vinto dall'eccellente sestetto brasiliano, che ha battuto in finale la Germania. Al terzo e quarto posto si sono classificate rispettivamente Russia e Italia. Nella cerimonia conclusiva Fabio Tommasi, presidente della Polisportiva Soča, ha voluto ringraziare alcuni sponsor, tra i quali l'amministrazione provinciale di Gorizia, il Coni, la Fondazione Cassa di Risparmio di Gorizia, l'Unione delle associazioni sportive slovene in Italia ed altri enti, senza i quali la realizzazione di tale evento non sarebbe stata possibile.

DVD promozionale di Collio, Carso e Isontino: 10 minuti per presentare il nostro territorio

Un viaggio tra vigneti e pendii carsici, giù fino al mare, fra sapori e profumi, lasciandosi ammaliare dalle suggestioni dei castelli storici, dalla storia e dalle tradizioni. Dieci minuti di video realizzato per presentare in breve il nostro territorio. In tre lingue (italiano, sloveno e inglese), illustrerà la proposta turistica isontina, presentando le opportunità di svago che possono trovare i visitatori della provincia. Un video di 10 minuti e tre focus brevi di 5 minuti su Collio, Carso e Isontino. Immagini e racconti per disegnare scorci di un paesaggio variegato e di un'offerta turistica complessa e interessante. Dalla natura, con la riserva di Doberdò e Pietrarossa

o dell'Isola della Cona, proseguendo con passeggiate lungo i sentieri del Carso e nelle vigne del Collio. Relax sulla spiaggia di Grado, nelle cantine o nei locali per gustare le specialità gastronomiche. Opportunità culturali attraverso la visita dei musei, delle chiese e del castello di Gorizia o delle varie mostre che si trovano nelle principali località dell'Isontino. Sport, praticato in bici, lungo le piste ciclabili transfrontaliere, a cavallo o nei campi da golf che regalano panorami unici e inimitabili. Un utile strumento per veicolare l'Isontino, per parlare della sua vita e delle sue tradizioni, in maniera diretta e facilmente fruibile. Supporto fondamentale

alla promozione del territorio, durante le fiere, da trasmettere in varie occasioni e da diffondere il più possibile per attrarre nuovi turisti e per fidelizzare chi già lo conosce.

Scrivono / a scriv / pišejo: Alessio Potocco, Marco Bislach, Paolo Roseano, Matteo Femia, Tanja Zorzut, Jerica Klanjšček, Vanja Sossou, Albert Voncina.

Collaborano / a collabor / sodelujeta: Servizio identità linguistiche / Servizi identitatis linguisticis / Služba za jezikovne identitete, Ufficio stampa / Ufici stampe / Tiskovni urad (Provincia di Gorizia / Provincie di Gurize / Pokrajina Gorica).

Promotori / Promotors / Pobudniki: Societât Filologicje Furlane, Slovenska kulturno-gospodarska zveza, Svet slovenskih organizacij.

Premiazion concors leterari In Trê Riis

La premiazion dal concors In Trê Riis e vignarà fate li dai Colonos (Vilecjaze) ta la suaze di Avostanis ai 23 di Avost. Pal moment la zurie e à ufficializât vot finaliscj, mintri che i vincidôrs si ju cognossarà dome in chê sere.

Continua "Overnight"

L'iniziativa, organizzata dagli storici partner Provincia di Gorizia, A.S.S. n. 2 Isontina e APT, è rivolta ai giovani che desiderano trascorrere momenti di divertimento consapevole, grazie al trasporto sicuro e alle postazioni informative presenti in Baia di Sistiana. Per informazioni Facebook Overnight Gorizia.

Pokrajina Gorica za slovenščino in furlanščino

Ob zaključku tečajev, ki jih organizira Služba za jezikovne identitete, je predsednik Gherghetta podelil potrdila o uspešno opravljenih tečajih slovenščine in furlanščine, ki se jih je udeležilo 80 javnih uslužbencev. Nekateri so obiskovali že več tečajev slovenščine na začetni in nadaljevalni stopnji, tako da so se letos posvetili celo konverzaciji.

La Provincia di Gorizia a favore delle donne

Si è concluso il 21 luglio il progetto Donne al lavoro: una corsa ad ostacoli. Corsi in... Corso, finanziato dalla Regione FVG e realizzato dal Servizio Pari Opportunità e dalla Consiglieria di Parità. Sono stati attivati 8 percorsi formativi, a cui hanno partecipato più di 150 donne disoccupate e/o occupate per migliorare le proprie competenze professionali.

Marmeljada 2011

Marmeljada je srečanje vseh primorskih skavtinj in skavtov, ki so se ga letos udeležili tudi skavti z Goriškega. Potekalo je od 2. do 3. julija v Postojni in njeni okolici. Geslo letošnjega srečanja je bilo »Voda na mlin za boljši svet«, kjer kapljice predstavljajo posameznike, ki z ustvarjalnostjo lahko gradijo lepšo prihodnost.

Presentazion dal volum "Cjargne 1"

Domenie ai 31 di Lui aes 17.00, inte Sale Parochiâl dal Comun di Trep di Cjargne al sarà presentât il volum "CJARGNE 1" de golaine "Mits, Flabis e Liendis dal Friûl storic", ed. Chiandetti di Reane dal Roiâl, par cure di Gianni Oberto e Manuela Quaglia e dal Istitût pe ricercje e promoizion de Civiltât furlane "Achille Tellini" di Manzan.

JADRANJE - Svetovno mladinsko prvenstvo v razredu 470

Končno v pravi formi, žal pa prepozno

Razpolovila zaostanek, nista pa se uvrstila med najboljših 10

Flokist Jaš Farneti in trener Matjaž Antonaz na treningu (arhivski posnetek)

KROMA

V nizozemskem Medembliku so včeraj na svetovnem mladinskem prvenstvu v olimpijskem razredu 470 v zlati skupini opravili tri plove. Čupina jadralka Simon Sivitz Košuta in Jaš Farneti sta tokrat, kot tudi v torrek, jadralka kot prerajena. V konkurenci najboljših tridesetih posadk sta osvojila 4., 2. in 11. mesto. Torkovo 24. mesto sta »razpolovila« (skupno sta 12.) in se za las nista uvrstila med vodilnih deset, to se pravi v skupino za medalje (medal race). »Za 7 točk se nismo uvrstili med najboljšo deseterico. Dva predčasna starta sta nam bila usodna. Če ju ne bi bilo, bi se Jaš in Simon jutri (danes (op. ur.) borila za kolajne,« je uvodoma komentiral njun trener Matjaž Antonaz, ki je bil sicer zelo zadovoljen z včerajšnjimi nastopi Ču-

pine dvojice: »Jadralka sta, kot bi morala od vsega začetka svetovnega prvenstva. Starti so bili dobri, taktično sta bila zelo zreli in odlično sta obvladala nasprotnike. Skratka, vse je šlo po načrtih. Pa še sproščena sta bila. Vremenske razmere niso bile najboljše: veter ni bil močan, pihal pa je spremenljivo.«

Trener Antonaz nam je povedal, da bodo danes odpeljale še zadnji plov v zlati skupini le posadke od 11. do 30. mesta. Medtem ko bo vodilnih deset že začelo boje za kolajne.

Na prvem mestu je švedska dvojica Dackhmmar-Bergstrom, druga sta Francoza Peponnet-Lebrun, tretja pa Nemca Payoutoglou-Orfanos. Italijana Vignone in Rmian sta se uvrstila na 8. mesto.

JADRANJE - 420

Posadka Sirene in Čupe 6.

Nadaljujejo se zelo dobri nastopi mešane posadka Sirene in Čupe na članskem evropskem prvenstvu v razredu 420 v kraju Tavira na Portugalskem. Včeraj so uspešno izpeljali tri plove. V zlati skupini je dvojica Matia Ugrin-Mirko Juretič zasedla 4., 1. in 13. mesto. Na lestvici sta tako skupno 6.

Posadka Sirene in Čupe (med najmlajši na EP), ki nastopa pod taktirko trenerja Matije Spinazzole, bo z nastopi na jadrlnem EP nadaljevala danes. Člana italijanske reprezentance Cunial in Inchiostri sta se po prvih plovi v zlati skupini prebila na 2. mesto, pred francosko posadko Leroux-Paruit. Na lestvici vodita grška brata Kavas. Na 10. mestu pa sta Italijana Rebaudi in Canepa.

Predstavili so »Trieste Sport Estate«

Včeraj popoldne so v Trstu predstavili niz športnih dogodkov Trieste Sport Estate, ki jih od 27. avgusta do 4. septembra organizira društvo »per Fiorella contro il cancro« (za Fiorella proti raku). Glavni pobudnik in koordinator športnih dogodkov je Paolo Giberna. 27. avgusta (star ob 17.00) bo kot prva na sporedu Miramarina Kids, tekaška preizkušnja namenjena najmlajšim. Za bolj izkušene tekače pa bo Miramar ... ina - Memorial Fiorella Facchini, s startom na Proseku in ciljem pri Miramaru (16,1 km). V nedeljo, 28. avgusta, bo na vrsti 12. triatlon Mesta Trst. Plavalni del bo v morju pri Lanterni, nato bodo kolesarili po mestnih ulicah in še tekli po tržaškem nabrežju. V soboto 3. septembra bodo prišli na svoj račun kolesarji, ki se bodo v okviru pokala Alpe Adria pomerili v vožnji na čas od tržaškega Velikega trga do Zagradca (18 km). Pobuda Trieste Sport Estate se bo končala s kolesarskim maratonom, ki se bo začel v Trstu in se bo po 85 kilometrih zaključil v Doberdolu. Med tednom se bodo odvijale še različne dejavnosti: skupno plavanje v Barkovljah, zumba, aerofitbox, bodyfly in impact&contact.

UMETNOSTNO KOTALKANJE - Državno prvenstvo v Roccarasu

Pecchiarjeva med najboljšimi

Po kratkem programu je bila 6., po včerajšnjem nastopu pa je Martina le za peščico točk zaostala za tretjeuvrščeno

Slovenska kotalkarica Martina Pecchiar na arhivskem posnetku

KROMA

Slovenska 17-letna kotalkarica Martina Pecchiar, članica tržaškega kluba Jolly, na državnem prvenstvu v umetniškem kotalkanju v Roccarasu v kategoriji mlajših kotalnic ni za las stopila na zmagovalni oder. Pecchiarjeva si je na torkovem kratkem programu izborila šesto mesto (sicer z enakim številom točk kot petouvrščena Neapelčanka Marta Cavaliere). Kratki program je Martina (sicer kot nam je povedala ni bil tehnično zahteven) izpeljala brezhibno. Sinoči, ko je bil na sporedu še dolgi program, je dijakinja tržaškega liceja Franceta Prešerna prijetno presenčila in popravila uvrstitev. Po dolgem programu je bila tretja, skupno pa se je s šestega mesta povzpela na četrto. Varovanka trenerke Elvie Vitta je zaostala le za trojico, ki je vodila že po torkovem kratkem programu. Martina pa s 4. mestom bi bila zadovoljna: »Za tretjeuvrščeno sem zaostala le za peščico točk. Jezi me, ker bi lahko na koncu bila tretja,« je po nastopu izjavila Pecchiarjeva. Državni naslov v kategoriji mlajših članic je osvojila Rimljanica Silvia Nemesio (tudi svetovna prvakinja). Na drugo mesto se je uvrstila Neapelčanka Viviana D'Alessandro, tretja pa je bila Valentina Mariotti. iz Trevisa. V kombinaciji je Martina zasedla končno peto mesto.

PLANINSKI SVET

Pic du Midi D'Osseau - pirenejski Matterhorn

Eden izmed ciljev najinega potovanja so bili tudi Pireneji. Najprej sva jih spoznavala s francoske smeri, nato pa še s španske. V francoskih Pirenejih sva si zadala tudi višji (alpinistični) cilj, in sicer kraljico francoskih Pirenejev – Pic du Midi d'Osseau, 2.884 m, ki ga nekateri poimenujejo tudi pirenejski Matterhorn. Gora se namreč dviga med francosko dolino Vallée d'Osseau in špansko Valle de Tena, torej pri prelazu Col de Portualet, obkrožajo pa jo jezera različnih velikosti. Lepotec je tako hitro razpoznaven, saj v bližini nima višjih sosedov.

Turistično je najbolj poznana pot okrog Pica du Midi d'Osseau (6 ur), že doma pa sva načrtovala, da bova naskakovala vrh po »normalni«. Gre za dolgo brezpotje, ki vključuje tri plezalne odseke (II in III stopnje) dolge približno od 35 do 40 metrov.

Megla, ki je bila stalna spremljevalka našega odkrivanja Pirenejev, nama je nagajala tudi na dan našega vzpona (24. junija). Ko sva se z avtomodom iz spodnjega jezera Lac de Fabreges (kjer sva prenočila) odpeljala proti prelazu Portualet, pa sva se že pomirila, saj je na višjih legah že sijalo sonce, megla pa se je počasi razkadila. Nekaj sto metrov pred prelazom (ki pelje v špansko Valle de Tena) sva parkirala, zajtrkovala in ob 8.40 krenila na pot. Iz parkirišča (Ca-

bane de l'Araille, 1.700 m) sva se dvignila na prelaz Soum de Pombie (2.129 m), nato pa naju je pričakalo prečkanje daljšega odseka do koč (Refuge de Pombie) in še naprej do prelaza Col de Suzon (2.127 m): skupno približno 4 kilometri. Od prelaza sva krenila levo, se po nemarkirani poti približala vznožju Pica in začetku naše smeri.

Po krajšem postanku in pripravi na plezanje (zaradi nepoznavanja gora sva s sabo imela vso plezalno opremo) sva se začela dvigati. Izbrala sva kamin na desni, čeprav sva ob

Pic du Midi d'Osseau s španske strani

sestopu ugotovila, da smer začne bolj levo (označuje jo mala bela puščica). Kljub temu sva brez težav preplezala prvo težavnost (II+) in nadaljevala vzpon s pomočjo opisa. Vrv sva uporabila izključno pri kaminu III stopnje, ki pa ne predstavlja večjih težav, saj je skala dobra. Dvesto metrov pod vrhom se plezarija konča, saj se pot nadaljuje po grušču do prvega,

nižjega vrha, najvišji vrh pa je oddaljen še kakih 20 metrov. Na vrhu sva bila ob 13.30.

Za sestop sva se na nekaterih strmih delih spustila po vrvi, sicer pa peš. Po desetih urah hoda pa sva dospela spet do parkirišča.

Večina obiskovalcev, ki sva jim med vzponom srečala, se je na vrh povzpela v dveh dneh, saj je možno v koči de Pombie prespati ali pa taboriti na travniku ob njej. Tik koč je tudi manjše jezero, kjer se v vročini lahko vsak ohladi. Prijetno hojo do vznožja Pica spremljajo stalno krasni razgledi na obširne Pireneje (ki jih ne prekrivajo gozdovi), zvonjenje zvončkov, ki jih nosijo ovce okrog vratu, pa tudi divji konji, nad glavo pa prav radi poletijo jastrebi.

Veronika in Tibor, AO SPDT

SPDT po Makedoniji

Poletje, čas dopustov, čas potovanj! Tudi skupina članov Slovenskega planinskega društva Trst se odpravlja danes na enajstdnevno potepanje po Makedoniji. Planinarili bodo po vrhovih Šar planine, Koraba in Pelistra, se sprehajali po naravnih parkih, se kopali v Ohridskem in Prepsanskem jezeru ter istočasno spoznavali naravne in kulturne znamenitosti Makedonije.

Odhod danes, 28. julija, ob 17. uri z Opčin pred Hotelom Danev, kot po programu.

Obvestila

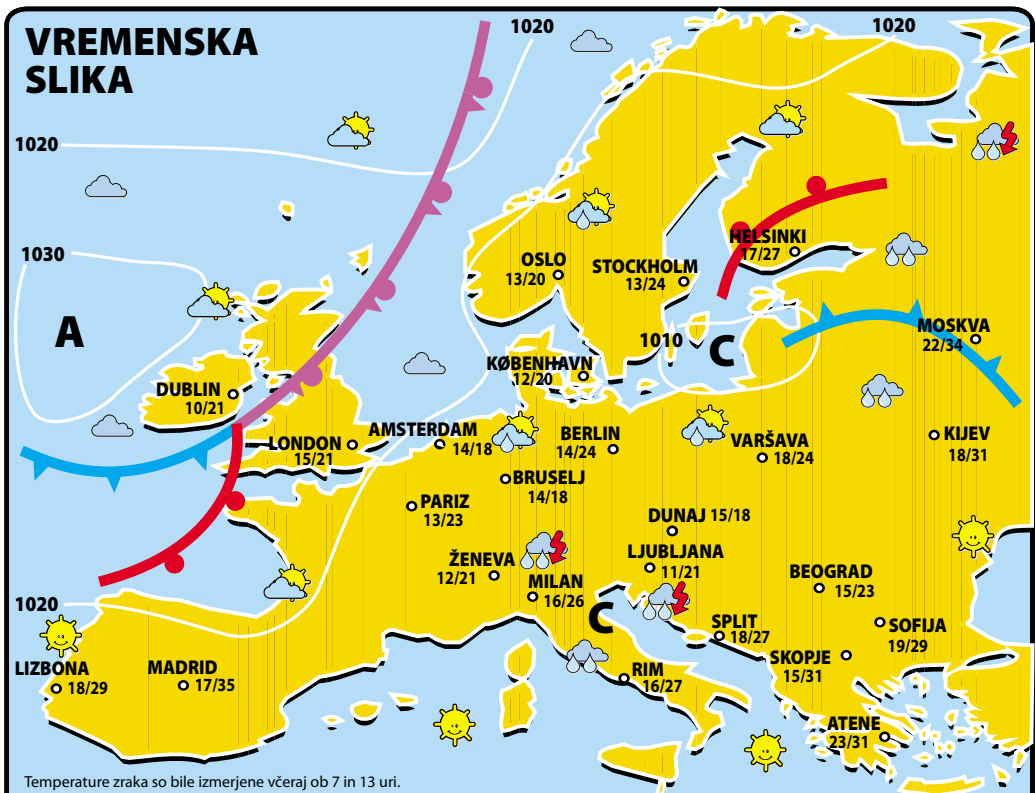
ZSŠDI obvešča, da bo goriški urad zaprt, od danes, četrтка, 28. julija do (vključno) ponedeljka, prvega avgusta 2011. Tržaški urad pa deluje s poletnim urnikom od 8.00 do 14.00.

Večjezična dežela

Vidna slovenščina, dvojezičnost ali večjezičnost si pri nas v javnosti še vedno s težavo utirajo pot, ni res pa, da jih ni. Pomagaj nam jih odkriti! Javne in zasebne napise v slovenščini, predvsem take, ki niso na očeh vseh, fotografiraj in jih pošlji naši spletni strani: skupaj bomo sestavili večjezični album naše dežele.

Svoje posnetke nam pošljite preko spletne strani www.primorski.eu, ali na elektronski naslov ti-skarna@primorski.eu. Najlepše bomo objavili v Primorskem dnevniku!

Ob prisotnosti višinskega jedra hladnega zraka nad srednjo in južno Evropo je ozračje nad našo deželo še vedno nestabilno. V prvem delu noči na četrtek se bo vremenska fronta približala severnemu Jadranu in bo lahko neposredno vplivala na vreme na obalnem in nižinskem pasu.

Nad večjim delom Evrope in nad severnim Sredozemljem se zadržuje višinsko jedro hladnega in vlažnega zraka. Jutri bo nad severnim Jadranom nastalo ciklonsko območje, zato se bodo padavine pri nas okrepile.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzhaja ob 5.43 in zahaja ob 20.39
Dolžina dneva 14.56

LUNINE MENE
Luna vzhaja ob 3.02 in zahaja ob 18.54

PLIMOVANJE
Danes: ob 4.10 najnižje -66 cm, ob 10.49 najvišje 32 cm, ob 15.59 najnižje -48 cm, ob 21.38 najvišje 46 cm.
Jutri: ob 4.49 najnižje -70 cm, ob 11.20 najvišje 37 cm, ob 16.39 najnižje -11 cm, ob 22.15 najvišje 47 cm.

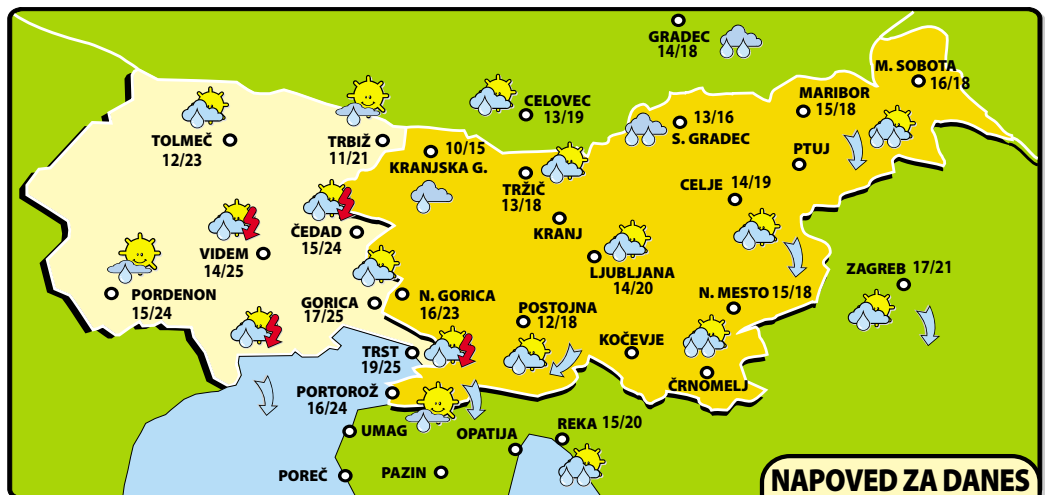
BIOPROGNOZA
Danes vreme sprva ne bo povzročalo opaznih težav, čez dan se bo postopoma krepila vremenska obremenitev in pri občutljivih ljudeh se bodo začele pojavljati z vremenom povezane težave. Moteno bo spanje v noči na četrtek.

MORJE
Morje je skoraj mirno, temperatura morja 24,8 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C			
500 m	23	2000 m	8
1000 m	14	2500 m	4
1500 m	9	2864 m	3

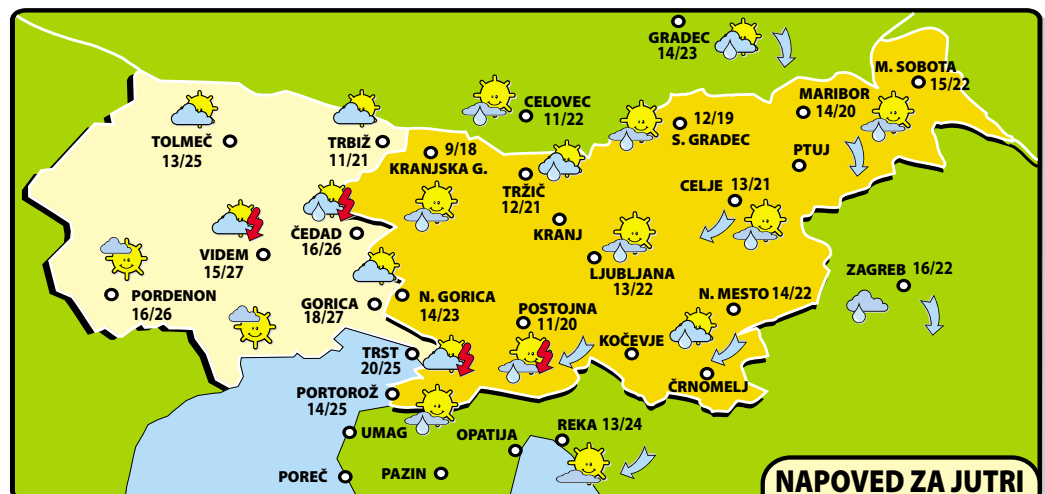
UV INDEKS
UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu po nižinah 7,5 in v gorah 8,5.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

Sprva bo zjutraj oblačno z možnimi nevihtami in lahko tudi močnejšimi padavinami. Čez dan bo povsod po deželi prevladovalo spremenljivo oblačno vreme s plohami in nevihtami. Ob morju bo lahko zapihal severni do severovzhodni veter zmerne jakosti.

Jutri bo oblačno in deževno. Več padavin bo sprva v zahodni in južni, v drugi polovici dneva pa v osrednji in vzhodni Sloveniji. Zjutraj bo na Primorskem začela pihati zrna burja. Najnižje jutranje temperature bodo od 8 do 15, ob morju okoli 17, najvišje dnevne od 15 do 20, na Primorskem okoli 22 stopinj C.

Po vsej deželi bo prevladovala spremenljiva oblačnost z verjetnimi plohami ali nevihtami. Ob morju bo verjetno pihal zmeren severni do severovzhodni veter.

V petek bo sprva oblačno, ponekod se bodo še pojavljale padavine, ki bodo čez dan večinoma ponehale. Popoldne se bo od zahoda delno zjasnilo. V soboto bo nekaj več sonca, a popoldne bodo še nastale posamezne plohe in nevihte.

Vsak torek vam nakup v vrednosti 50 EUR ali več v Mercatorjevih prodajalnah z živili, Intersportu, Modni hiši Maribor, prodajalnah Modiana, Maxiju, prodajalnah Beautique in prodajalnah Hura! prinese kupon TO!, s katerim lahko v eni izmed prodajaln uveljavljate **10 % popusta** na vrednost nakupa naslednjega torka, ko lahko kupon izkoristite!*

torkov popust -10 %

- 10 %
to!
torek

*Račun s kuponom TO!, ki ga vsak torek prejmete ob nakupu v vrednosti 50 EUR ali več, predložite naslednji torek na blagajni v eni od odprtih prodajaln naštetih programov in priznali vam bomo 10 % popusta na vrednost torkovega nakupa, ko ste kupon predložili na blagajni. Popust, namenjen končnemu potrošniku, velja za običajne količine gospodinjanskega nakupa iz zaloga prodajnega prostora. Popust ni namenjen pravnim osebam in samostojnim podjetnikom. Popust ne velja za kavcijske vrednosti embalaž, nakup cigaret oz. drugih tobačnih izdelkov, vrednostnih kartic mobilnih operaterjev, poštnih vrednostnic, srečk, vozovnic, kolekov, vinjet ter darilnih kartic Mercator. Kupon TO! ni unovčljiv ob nakupu v Mercator Spletni trgovini, prav tako pa akcija ne velja v Mercatorjevih franšiznih prodajaln. Popust TO! se obračuna od končnega zneska računa, v vrednosti katerega so že upoštevani vsi obračunani popusti.

